

**Ontwerpverklaring over het algemeen
beleid
1 december 2011**

INLEIDING

België heeft er zich ten aanzien van de Europese instellingen toe verbonden het tekort van de gezamenlijke overheden reeds in 2012 in te perken tot 2,8% van het BBP en in 2015 tot een begrotingsevenwicht te komen.

In het kader van zijn Nationaal hervormingsprogramma heeft België ook toegezegd in 2020 een werkzaamheidsgraad van 73,2% te bereiken. Deze ambitieuze doelstelling betekent dat de werkzaamheidsgraad van 2011 (67,8%) met meer dan 5% moet worden verhoogd.

Ons land moet worden gemoderniseerd dankzij een gemeenschappelijk project dat Vlamingen, Brusselaars, Walen en Duitstaligen duurzaam kan verzoenen met respect voor de belangen van elkeen.

De regering zal vijf grote projecten op stapel zetten:

1. Een Staatshervorming met een overdracht van bevoegdheden van de federale Staat naar de Gewesten en Gemeenschappen goed voor een bedrag van 16,9 miljard euro¹;
2. Een fiscale autonomie voor de Gewesten van 10,7 miljard euro²;
3. Een hervorming van de bijzondere financieringswet met het oog op meer autonomie, een grotere efficiëntie en een verdere responsabilisering van de Gewesten en Gemeenschappen;
4. Een strikte sanering van de federale overheidsfinanciën ten bedrage van 16 miljard euro tegen 2014, om opnieuw tot een gezonde financiële basis te komen en aan de eisen van de Europese Unie te beantwoorden;
5. Sociale en economische hervormingen om het hoofd te bieden aan de grote uitdagingen van de toekomst, onder meer de vergrijzing.

De economische en financiële crisis van 2008 heeft diepe sporen nagelaten bij de burgers en de bedrijven. De sanering van de overheidsfinanciën is een absolute prioriteit om de toekomst van ons sociaal model en ons economisch dynamisme veilig te stellen.

De voorgestelde structurele hervormingen zijn opgevat om ons land uit te crisis te loodsen, om alle inwoners een degelijke levenskwaliteit te garanderen en om de toekomst van de jonge generaties te verzekeren.

Ze verbeteren onze economische slagkracht, maar verstevigen ook de stabiliserende sociale mechanismen dankzij welke België, Wallonië,

---

¹ Raming op basis van de recentste cijfers

² Bovenop de autonomie waarover ze reeds beschikken via de gewestelijke belastingen

Vlaanderen en Bussel de crisis beter hebben kunnen doorstaan dan vele andere Europese regio's en landen.

Elio Di Rupo

INLEIDING.....	2
DEEL I STAATSHERVORMING	10
1. POLITIEKE VERNIEUWING.....	11
1.1 Het beleid opvolgen.....	11
1.2 Politieke ethiek	11
1.3 De rol van het parlement versterken	13
1.4 Hervorming van het tweekamerstelsel	13
1.5 Met betrekking tot de organisatie van de verkiezingen	14
1.5.1. <i>Duur van de federale legislatuur in de Grondwet .....</i>	<i>15</i>
1.5.2. <i>Overgangsbepaling in de Grondwet .....</i>	<i>15</i>
1.5.3. <i>Principe van het "samenvallen" in de Grondwet.....</i>	<i>15</i>
1.5.4. <i>Constitutieve autonomie in de Grondwet .....</i>	<i>15</i>
1.5.5. <i>Bepalen van de datum van inwerkingtreding van de grondwetsbepalingen van de punten 3 en 4.....</i>	<i>15</i>
1.6 Stemrecht van de Belgen in het buitenland	16
1.6.1. <i>Aanwijzing van de gemeente van inschrijving .....</i>	<i>16</i>
1.6.2. <i>De inschrijvingen op de kiezerslijst bestendigen .....</i>	<i>16</i>
1.7 Samenwerkingsfederalisme en federale loyaliteit	17
1.8 Constitutieve autonomie	17
2. BHV EN BRUSSEL: EEN DUURZAME COMMUNAUTAIRE OPLOSSING.....	19
2.1. Kieskringen	19
2.1.1. <i>KAMER: splitsing van de kieskring .....</i>	<i>19</i>
2.1.2. <i>EUROPEES PARLEMENT: splitsing van de kieskring .....</i>	<i>20</i>
2.2. Gerechtelijk arrondissement BHV.....	21
2.3. Geschillen.....	25
2.4. Benoeming van de burgemeesters in de zes randgemeenten	27
2.5. Brussel en zijn hinterland.....	28
2.6. Intra-Brusselse vereenvoudiging	29
2.7. Strijd tegen de discriminaties.....	34
3. DETAILS VAN DE OVERHEVELING VAN BEVOEGDHEDEN VAN DE FEDERALE OVERHEID NAAR DE DEELSTATEN.....	35
3.1. Arbeidsmarkt.....	35
3.1.1. <i>Voorafgaande opmerking.....</i>	<i>35</i>

3.1.2.	<i>Controle op de beschikbaarheid.....</i>	35
3.1.3.	<i>Doelgroepenbeleid.....</i>	35
3.1.4.	<i>Arbeidsbemiddeling .....</i>	36
3.1.5.	<i>Overige.....</i>	36
3.1.6.	<i>Reorganisatie van de beheersstructuur van de RVA .....</i>	37
3.1.7.	<i>Financiering.....</i>	38
3.2.	Gezondheidszorg en hulp aan personen	38
3.2.1.	<i>Oprichting van een instituut om overlegde antwoorden op de grote uitdagingen inzake de gezondheidszorg te waarborgen .....</i>	38
3.2.2.	<i>De federale kerntaken.....</i>	39
3.2.3.	<i>De overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten .....</i>	39
3.2.4.	<i>Samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de deelstaten .....</i>	41
3.2.5.	<i>Financiering.....</i>	42
3.3.	Gezinsbijslagen	42
3.3.1.	<i>Overheveling gezinsbijslagen .....</i>	42
3.3.2.	<i>Financiering.....</i>	42
3.3.3.	<i>Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD) ..</i>	43
3.4.	Justitie	43
3.4.1.	<i>Organisatie en werking van justitie.....</i>	43
3.4.2.	<i>Vervolgingsbeleid en strafuitvoering .....</i>	43
3.4.3.	<i>Jeugdsanctierecht.....</i>	44
3.5.	Bevoegdheidsoverdracht in andere beleidsdomeinen.....	44
3.5.1.	<i>Mobiliteit en verkeersveiligheid .....</i>	44
3.5.2.	<i>Overige domeinen .....</i>	46
3.5.3.	<i>Overgehevelde fiscale uitgaven .....</i>	53
3.6.	Begrotingssynthese van de overhevelingen (nieuwste ramingen)	54
4.	DETAILS VAN HET HERVORMINGSVOORSTEL VAN DE BIJZONDERE FINANCIERINGSWET	58
4.1.	Algemene principes	59
4.2.	Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gewesten	59
4.3.	Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gemeenschappen	59
4.4.	Financiering van de nieuwe bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen.....	60
4.5.	Financiering van nieuwe bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen.....	60
4.6.	Responsabiliseringsmechanismen pensioenen en klimaat... 	61
4.7.	Correcte financiering van de Brusselse instellingen	62

4.8.	Uitvoeringsregels van de fiscale autonomie	66
4.9.	Solidariteitsmechanisme	69
4.10.	Overgangsmechanismen.....	70
4.11.	Fiscale uitgaven.....	70
4.12.	Vennootschapsbelasting	70
4.13.	De uitdaging van de hogere levensverwachting.....	71
4.14.	Sanering van de overheidsfinanciën	71
5.	SLOTOPMERKING.....	72
DEEL II - SOCIAAL-ECONOMISCHE VRAAGSTUKKEN		73
1.	SANERING VAN DE OVERHEIDSFINANCIËN	74
1.1.	Een strenge begroting om in 2015 een budgettair evenwicht te bereiken	74
1.2.	De voorgestelde begrotingsmaatregelen	75
	<i>1.2.1. Uitgaven .....</i>	<i>75</i>
	<i>1.2.2. Ontvangsten.....</i>	<i>78</i>
	<i>1.2.3. Diverse maatregelen.....</i>	<i>80</i>
	<i>1.2.4. Nieuwe maatregelen .....</i>	<i>82</i>
2.	SOCIAAL-ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE HERVORMINGEN	84
2.1.	Hervorming van de arbeidsmarkt om de werkzaamheidsgraad te verhogen	84
	<i>2.1.1. Het werk aantrekkelijker maken.....</i>	<i>86</i>
	<i>2.1.2. Het werkloosheidsstelsel hervormen om de arbeidsmarktparticipatie te verhogen .....</i>	<i>87</i>
	<i>a. Strengere toegangsvoorwaarden voor de wachtuitkeringen en beperking in de tijd.....</i>	<i>87</i>
	<i>c. Strengere voorwaarden voor de anciënniteittoeslag .....</i>	<i>90</i>
	<i>d. Beschikbaarheid .....</i>	<i>90</i>
	<i>e. Strakkere voorwaarden voor een passende dienstbetrekking .....</i>	<i>90</i>
	<i>2.1.3. Meer oudere werknemers aan het werk helpen .....</i>	<i>91</i>
	<i>a. Brugpensioenen/ werkloosheid met bedrijfstoeslag .....</i>	<i>91</i>
	<i>b. Tewerkstelling van de oudere werknemers.....</i>	<i>92</i>
	<i>2.1.4. Jobcreatie bevorderen.....</i>	<i>93</i>
	<i>2.1.5. De kwaliteit van de werkgelegenheid verhogen .....</i>	<i>93</i>
	<i>2.1.6. Het arbeidsrecht moderniseren .....</i>	<i>96</i>
	<i>2.1.7. Strengere toegangsvoorwaarden voor het tijdskrediet en de loopbaanonderbrekingen. ....</i>	<i>97</i>
	<i>a. Tijdskredieten.....</i>	<i>97</i>
	<i>b. Loopbaanonderbreking .....</i>	<i>98</i>

2.1.8.	<i>De gelijkheid op het werk bevorderen .....</i>	98
2.1.9.	<i>De sociale fraude bestrijden.....</i>	99
2.2.	Hervorming van de pensioenen	102
2.2.1.	<i>Verhoging van de effectieve leeftijd om op vervroegd pensioen te gaan.....</i>	102
2.2.2.	<i>Verlenging van sommige loopbanen door de bijzondere stelsels op het algemeen stelsel af te stemmen.....</i>	103
2.2.3.	<i>Verhoging van het aantal jaren dat voor de pensioenberekening in de overheidssector meetelt .....</i>	103
2.2.4.	<i>Vrijwillig werken na de pensioenleeftijd .....</i>	103
2.2.5.	<i>Bij de pensioenberekening het werk meer laten doorwegen ten opzichte van de periodes van inactiviteit.....</i>	104
2.2.6.	<i>De overlevingspensioenen beperken .....</i>	104
2.2.7.	<i>Maatregelen betreffende de 2e en 3e pijlers .....</i>	105
2.2.8.	<i>Zilverfonds en Fonds voor de toekomst .....</i>	106
2.2.9.	<i>De inkomens van de gepensioneerden optrekken en hen beter informeren .....</i>	106
2.3.	Hervorming van de ziekteverzekering en van het gezondheidsstelsel.....	106
2.3.1.	<i>Strengere financiering van de gezondheidszorg.....</i>	109
2.3.2.	<i>De toegang tot de gezondheidszorg voor iedereen verbeteren.....</i>	111
2.3.3.	<i>De kwaliteit van ons gezondheidsstelsel verbeteren.....</i>	112
2.3.4.	<i>De rol van de huisarts versterken.....</i>	112
2.3.5.	<i>De administratieve vereenvoudiging aanmoedigen .....</i>	113
2.4.	Koopkracht, prijsbeheersing, bescherming van de consument en financiële regulering.....	113
2.4.1.	<i>Inflatie en prijzen beheersen .....</i>	114
2.4.2.	<i>De rechten van de consumenten versterken .....</i>	114
2.4.3.	<i>De financiële regulering en het toezicht hervormen en versterken.....</i>	115
2.5.	Steun voor bedrijven en voor het opzetten van activiteiten	117
2.5.1.	<i>De bedrijven steunen en ze het leven vergemakkelijken..</i>	119
2.5.2.	<i>De zelfstandigen aanmoedigen en beter beschermen .....</i>	121
2.5.3.	<i>Onderzoek en ontwikkeling (O&O) steunen.....</i>	121
2.6.	Transitie van onze economie naar een duurzaam groeimodel .	123
2.6.1.	<i>De overheid als motor voor een duurzame transitie .....</i>	125
2.6.2.	<i>Een veilige, duurzame en voor iedereen toegankelijke energie waarborgen.....</i>	126
2.6.3.	<i>Een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit garanderen ....</i>	128
2.7.	Hervorming van asiel en migratie.....	129
2.7.1.	<i>Eén enkele minister om een samenhangend overheidsoptreden te verzekeren.....</i>	130

2.7.2.	<i>Een snelle en consistente asielprocedure om een waardige opvang te waarborgen .....</i>	<i>130</i>
2.7.3.	<i>De terugkeer bevorderen .....</i>	<i>132</i>
2.7.4.	<i>Strijd tegen de mensenhandel en de verrijking door georganiseerde netwerken.....</i>	<i>133</i>
2.7.5.	<i>Het recht op gezinshereniging garanderen, maar tegelijk fraude tegengaan .....</i>	<i>133</i>
2.7.6.	<i>Snelle behandeling van verblijfsaanvragen .....</i>	<i>134</i>
2.7.7.	<i>De verwerving van de Belgische nationaliteit hervormen .....</i>	<i>135</i>
2.7.8.	<i>Het statuut van de staatlozen hervormen .....</i>	<i>135</i>
2.7.9.	<i>Aansluiten bij de internationale scene .....</i>	<i>135</i>
2.8.	Justitiehervorming en versterking van de veiligheid	136
2.8.1.	<i>Justitie grondig hervormen .....</i>	<i>137</i>
a.	<i>Een toegankelijke, snelle en moderne justitie .....</i>	<i>138</i>
b.	<i>Een doeltreffend, eerlijk en evenredig strafrecht .....</i>	<i>141</i>
2.8.2.	<i>De veiligheid waarborgen en de nabijheidspolitie verbeteren. ....</i>	<i>144</i>
3.	ANDERE BELEIDSDOMEINEN	149
3.1.	Het gezinsbeleid.....	149
3.2.	De overheidsdiensten en overheidsbedrijven	150
3.2.1.	<i>De kwaliteit van de openbare diensten waarborgen .....</i>	<i>150</i>
3.2.2.	<i>De kwaliteit van de overheidsbedrijven garanderen .....</i>	<i>152</i>
a.	<i>NMBS-Groep .....</i>	<i>153</i>
b.	<i>Bpost.....</i>	<i>154</i>
c.	<i>Belgacom.....</i>	<i>154</i>
d.	<i>Belgocontrol .....</i>	<i>155</i>
3.3.	Maatschappelijke integratie, strijd tegen de sociale uitsluiting, steun aan personen met een handicap en gelijke kansen.....	156
3.3.1.	<i>Strijd tegen de sociale uitsluiting en voor maatschappelijke integratie .....</i>	<i>156</i>
a.	<i>De burgers beschermen tegen armoede en sociale uitsluiting .....</i>	<i>156</i>
b.	<i>Integratie door werk en activering .....</i>	<i>158</i>
c.	<i>Modernisering en ondersteuning van de OCMW's.....</i>	<i>159</i>
3.3.2.	<i>De integratie in de samenleving van personen met een handicap vergroten.....</i>	<i>160</i>
3.3.3.	<i>Gelijke kansen .....</i>	<i>161</i>
a.	<i>De gelijkheid tussen mannen en vrouwen versterken ..</i>	<i>161</i>
b.	<i>Discriminaties bestrijden en de interculturaliteit bevorderen.....</i>	<i>162</i>
c.	<i>Homofobie bestrijden en discriminaties op basis van de seksuele geaardheid opheffen.....</i>	<i>164</i>
3.4.	Europees en buitenlands beleid.....	164
3.4.1.	<i>Voor een ambitieus, welvarend en solidair Europa .....</i>	<i>164</i>

3.4.2. *De aanwezigheid van België op het internationale toneel*.168
3.4.3. *De hervorming van de Belgische defensie voortzetten*.....170
3.4.4. *Voor een van respect getuigende, doeltreffende en
coherente ontwikkelingssamenwerking*.....173

BIJLAGE **176**

DEEL I

STAATSHERVORMING

1. POLITIEKE VERNIEUWING

De institutionele crisis heeft het vertrouwen in de politiek grondig doen wankelen. Dat vertrouwen is fundamenteel voor onze democratie en het herstel ervan is dus een essentiële uitdaging. In deze context dringen hervormingen zich op.

1.1 Het beleid opvolgen

Met het oog op goed bestuur, efficiëntie en transparantie zal de regering, onder leiding van de Eerste Minister, een boordtabel opstellen waarmee de beleidsprioriteiten kunnen worden opgevolgd.

Door middel van periodieke evaluaties, gebaseerd op becijferde doelstellingen³, zal de regering de vooruitgang van elke prioritaire maatregel kunnen meten en zal ze waar nodig kunnen bijsturen. De regering zal regelmatig over deze evaluaties bij de Kamer verslag uitbrengen. Deze evaluaties zullen openbaar gemaakt worden, zodat de burgers geïnformeerd worden over de verschillende uitgevoerde prioritaire beleidslijnen.

1.2 Politieke ethiek

De federale en deelstaatparlementen zullen worden aangemoedigd om te overleggen met het oog op een modernisering van de regels voor parlementsleden in verband met belangenconflicten, deontologie, bezoldigingen, vergoedingen en buitenlandse zendingen, met dien verstande dat er voor de strengste regels in een stand still zal worden voorzien.

Los van het resultaat van dit overleg zullen de volgende regels inzake politieke ethiek op federaal vlak worden versterkt.

Er zal een onafhankelijke deontologische commissie worden opgericht, waarvan de samenstelling zich door het model van het Grondwettelijk Hof zal laten inspireren en die van de Kamer zal afhangen. Deze commissie zal een ontwerp van deontologische code opstellen die de Kamer zal goedkeuren. Deze code zal verscheidene aanbevelingen bevatten, onder andere betreffende de regels inzake belangenconflicten, inzonderheid bij overheidsopdrachten, om elke tussenkomst te vermijden die individuele gevallen ten onrechte bevoordeelt.

---

³ Indien mogelijk.

De commissie zal haar bevoegdheid uitoefenen ten aanzien van de publieke mandatarissen (daarin inbegrepen de federale parlementsleden en ministers alsook de bestuursmandatarissen en de beheerders en bestuurders van de overheidsbedrijven en instellingen van openbaar nut die van de federale Staat afhangen).

Deze commissie zal onder meer op basis van deze deontologische code ermee worden belast om:

- op aanvraag, vertrouwelijke adviezen uit te brengen over elke vraag van een publieke mandataris met betrekking tot deontologie, ethiek en belangenconflicten;
- op eigen initiatief of op vraag van de Kamer of van de regering, adviezen of aanbevelingen inzake deontologie en ethiek te formuleren, inzonderheid inzake belangenconflicten.

Een van de maatregelen zal er in bestaan dat de ministers de regering op de hoogte moeten brengen van elke potentiële situatie van belangenconflict waarin ze zich zouden bevinden.

Er worden aan alle burgers inspanningen gevraagd. Het is dan ook logisch dat ook politici hun steentje bijdragen aan die inspanningen. De bezoldiging van de ministers zal met 5% verminderd worden. Het budget voor de kabinetten en de dotaties voor de federale Kamers zullen gedurende twee jaar bevroren worden. De regering zal het Parlement vragen om het aantal speciale functies te beperken, zonder te raken aan de representativiteit, en om de vergoedingen voor deze functies te verminderen. Ook de uittredingsvergoedingen voor parlementsleden zullen worden herzien en afgeschaft in geval van vrijwillig ontslag in de loop van het mandaat. De pensioenregeling voor parlementsleden zal progressief in overeenstemming gebracht worden met het systeem in de openbare sector. Het parlementair verlof zal ingekort worden.

De unanieme aanbevelingen van de Senaat met betrekking tot de dotaties voor de leden van de koninklijke familie zullen uitgevoerd worden: onder de volgende koning zullen enkel de vermoedelijke troonopvolger, diens echtgenoot, de weduwe of weduwnaar van de vorst en de afgetreden vorst een koninklijke dotatie ontvangen. Voor de andere leden van de koninklijke familie zal men een vergoedingssysteem voor diensten uitwerken. De transparantie van en controle op de financiering van de monarchie wordt vergroot. De dotaties voor de leden van de koninklijke familie zullen eveneens gedurende 2 jaar bevroren worden.

1.3 De rol van het parlement versterken

De regels met betrekking tot de opdracht van het parlement om controle uit te oefenen en initiatieven te nemen zullen worden versterkt, in het bijzonder door:

- het invoeren van een "inleidend rapport op parlementair initiatief";
- het formaliseren van de toegang van de politieke fracties van de Kamer tot de notificaties van de beslissingen van de Ministerraad en van het Overlegcomité.

Anderzijds lichten de regeringsleden, binnen de zes weken na de eerste vergadering van de Kamer na hun benoeming door de Koning, voor de bevoegde Kamercommissie hun visie toe op de uitdagingen in hun beleidsdomein en de manier waarop ze deze uitdagingen zullen aanpakken. Bij het einde van de toelichting formuleert de commissie eventuele aanbevelingen⁴.

1.4 Hervorming van het tweekamerstelsel

Het aantal federale parlementsleden zal worden verminderd.

De Senaat zal aan de nieuwe staatsstructuur worden aangepast.

De Senaat wordt, voor het eerst bij de regionale verkiezingen van 2014, omgevormd tot een Senaat van de deelstaten.

De nieuwe Senaat zal niet permanent zijn en samengesteld zijn uit:

- 50 onrechtstreeks verkozenen⁵, verdeeld in "taalgroepen" (29 N, 20 F), en waarbij een vertegenwoordiging van de Duitstalige Gemeenschap (1 D) zal gewaarborgd worden. De zetelverdeling zal volgens specifieke regels in elke "taalgroep" gebeuren, volgens het resultaat van de verkiezingen van de deelstaten. De zetelverdeling zal in ieder geval in één beweging gebeuren. Elke taalgroep zal, ieder wat hem betreft, de verdeling en de nadere regels van de vertegenwoordiging van de parlementen van de deelstaten kunnen bepalen;
- 10 gecoöpteerden (6N-4F) verdeeld volgens het aantal uitgebrachte stemmen in de Kamer: in de kieskringen van Henegouwen, Namen, Luik, Luxemburg, Waals-Brabant, Brussel en de kieskantons van Halle-Vilvoorde voor de Franstaligen; in de kieskringen Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Limburg, Antwerpen, Vlaams-Brabant en Brussel voor de Nederlandstaligen.

---

⁴ Deze « hoorzittingen » zullen alleen maar over het beleid van het regeringslid mogen handelen, en in geen geval over de persoon of persoonlijkheid van het regeringslid.

⁵ De bestaande regels die de cumul van de huidige gemeenschapssenatoren beperken blijven van toepassing en gelden dus voor de 50 senatoren van de deelstaten.

De opdrachten van de Senaat zullen beperkt zijn en in ieder geval omvatten: de verklaring tot herziening van de grondwet, de grondwetsherzieningen, de bijzondere wetten, het betrekken van de deelstaten bij sommige benoemingen (Grondwettelijk Hof, Raad van State, Hoge Raad voor de Justitie), de procedure van de belangenconflicten en eventueel de goedkeuring van sommige gemengde verdragen met een evocatierecht van de deelstaten.

Een werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de acht bij de onderhandelingen betrokken partijen, zal zo snel mogelijk de principes van voornoemde hervorming verduidelijken. Deze groep zal er tevens mee worden belast om voorstellen te doen om de procedures tot het voorkomen en beslechten van belangenconflicten aan te passen.

Rekening houdende met de hervorming van de Senaat zal het reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers in een procedure van tweede lezing voorzien.

De kieswetten zullen worden aangepast, opdat, vanaf 2014, ons kiesstelsel transparanter en begrijpbaarder zou worden:

- Het cumuleren van een effectieve plaats en een plaats op de lijst van de opvolgers wordt verboden. Bij samenvallende verkiezingen is het ook verboden om kandidaat te zijn voor onverenigbare mandaten;
- De effectief verkozen kandidaat zal overigens verplicht zijn om het laatste mandaat waarvoor hij kandidaat was op te nemen. Hij zal dus van rechtswege ontslagnemend zijn uit de door verkiezingen gekregen lopende mandaten en die wettelijk onverenigbaar zijn met het nieuwe mandaat waarvoor hij verkozen werd;
- Het zal verboden zijn om de kiesregels op minder dan een jaar vóór de geplande datum van de verkiezingen te wijzigen.

*

* *

Een specifieke parlementaire commissie zal dit werk verderzetten door met name:

- te onderzoeken welke bijkomende maatregelen de parlementaire procedures zouden kunnen moderniseren en de ethiek in de politiek zouden kunnen bevorderen;
- de gevolgen voor de Kamer van de hervorming van het tweekamerstelsel onder de loep te nemen;
- de kwestie van een federale kieskring voor de Kamer te bekijken.

1.5 Met betrekking tot de organisatie van de verkiezingen

1.5.1. Duur van de federale legislatuur in de Grondwet

De leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers worden voor 5 jaar verkozen.

De Kamer wordt om de 5 jaar hernieuwd.

Deze bepaling treedt in werking vanaf de eerste verkiezingen van het Europees Parlement die op haar publicatie volgen, zijnde 2014.

1.5.2. Overgangsbepaling in de Grondwet

Federale wetgevende verkiezingen zullen in elk geval op dezelfde dag vallen als de dag van de eerste verkiezingen van het Europese Parlement die op de publicatie van de in punt 1 bedoelde grondwetsherziening volgt.

1.5.3. Principe van het "samenvallen" in de Grondwet

De federale wetgevende verkiezingen vallen op dezelfde dag als die van de verkiezingen van het Europese Parlement.

In geval van vervroegde ontbinding zal de nieuwe federale legislatuur maar duren tot de dag van de verkiezingen van het Europese Parlement die op deze ontbinding volgt.

1.5.4. Constitutieve autonomie in de Grondwet

De Grondwet wordt herzien zodat de bijzondere wet de deelstaten de bevoegdheid kan toevertrouwen om, bij bijzonder decreet of bijzondere ordonnantie, de duur van de legislatuur en de datum van de verkiezing van hun parlementen te regelen.

1.5.5. Bepalen van de datum van inwerkingtreding van de grondwetsbepalingen van de punten 3 en 4

De bijzondere wet regelt de inwerkingtreding van de in de punten 3 en 4 bedoelde grondwetsbepalingen.

Deze bijzonder wet zal na de volgende Europese verkiezingen kunnen gestemd worden.

Deze grondwetsbepalingen (bedoeld in de punten 3 en 4) zullen maar tegelijkertijd in werking kunnen treden.

1.6 Stemrecht van de Belgen in het buitenland

De stemprocedure voor de Belgen in het buitenland voor de federale wetgevende verkiezingen zal worden gewijzigd.

1.6.1. Aanwijzing van de gemeente van inschrijving

Zoals de Raad van State het suggereerde, zal men het systeem vervolledigen door in een objectieve band te voorzien tussen de kiezers in het buitenland en de gemeenten waarin zij zich zouden mogen inschrijven.

Daartoe legt men objectieve criteria vast, namelijk, in volgorde:

- 1° de gemeente van de laatste hoofdverblijfplaats in België;
- 2° bij gebrek daaraan, de gemeente van de geboorteplaats in België;
- 3° bij gebrek daaraan, voor de Belgen in het buitenland die nooit in België verbleven hebben, de gemeente waar hun vader of moeder voor het laatst gedomicilieerd was;
- 4° bij gebrek daaraan, de gemeente van de verblijfplaats van een aanverwant tot in de derde graad.

1.6.2. De inschrijvingen op de kiezerslijst bestendigen

Om de administratieve overlast te vermijden en met name om het stemmen in geval van vervroegde verkiezingen te vergemakkelijken, stelt men voor om de voor elke verkiezing verplichte herinschrijving te schrappen.

Tijdens de inschrijving in een consulaire of diplomatieke beroepspost, met name als gevolg van een verhuis, zal men de Belg in het buitenland automatisch voorstellen om zich ook op de kiezerslijst in te schrijven.

De afschaffing van de verplichte herinschrijving waarin de wet nu voorziet gaat gepaard met een drievoudige voorwaarde:

- de Belg in het buitenland moet altijd in de diplomatieke of consulaire beroepspost ingeschreven zijn;
- de Belg die bij de vorige verkiezing was ingeschreven maar niet kwam stemmen, moet zich opnieuw op de kiezerslijst inschrijven;
- de Belg die er tijdens de vorige wetgevende verkiezingen voor koos om per brief te stemmen zal, drie maanden voor het einde van de legislatuur, een brief van de diplomatieke of consulaire beroepspost ontvangen waarin men hem zal uitnodigen om zijn inschrijving op de kiezerslijst te bevestigen en zijn gekozen stemwijze aan te geven. In geval van vervroegde verkiezingen zal deze brief zo snel mogelijk worden verzonden. De persoon die niet antwoordt zal op

de kiezerslijst worden geschrapt. In het omgekeerde geval zal zijn inschrijving op de kiezerslijst worden bevestigd.

Er zullen initiatieven worden genomen om de kiezerslijsten door de consulaire of diplomatieke beroepsposen te laten bijwerken, om het gebruik van de dossiers na te gaan en om de toegankelijkheid ervan door de wettelijk bevoegde personen te verbeteren.

De wetsvoorstellen die deze principes vertalen zullen tegelijk met de wetsvoorstellen met betrekking tot de kieskring BHV gestemd worden.

1.7 Samenwerkingsfederalisme en federale loyaleit

De huidige staatsvorming versterkt ook de behoefte aan coördinatie tussen de federale staat en de deelstaten. Er zal een bijzondere aandacht geschonken worden aan de wijze waarop het debat georganiseerd zal worden over de verplichte internationale programma's (zoals de Europese convergentieprogramma's) waarvoor verschillende beleidsniveaus bevoegd zijn.

In dit kader zullen de rol en werking van het Overlegcomité wettelijk worden verduidelijkt als centraal punt voor overleg, samenwerking en impulsen van gecoördineerde strategieën, o.a. om aan de Europese doelstellingen te voldoen, met naleving van de bevoegdheden van eenieder. Het Parlement zal toegang krijgen tot de agenda en beslissingen van het Overlegcomité.

De werkingsprocedures zullen worden geformaliseerd opdat de regeringen tijdig de standpunten kunnen voorbereiden die ze in het Overlegcomité zullen verdedigen.

Men zal ook bijzondere aandacht schenken aan de voorstelling van regelmatige rapporten over de activiteiten van de interministeriële conferenties en de daarmee samenhangende discussies.

Het toezicht op het principe van de federale loyaleit zal aan het Grondwettelijk Hof worden toevertrouwd: krachtens artikel 142, 2^e lid, 3° van de Grondwet zal artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof gewijzigd worden door toevoeging van een 3° luidende als volgt: "*het in artikel 143 van de Grondwet bedoelde principe van de federale loyaleit*".

1.8 Constitutieve autonomie

De constitutieve autonomie van de deelstaten met betrekking tot de verkiezing van hun parlement zal worden uitgebreid tot de regels

betreffende de samenstelling, de plaatsvervangers, het invoeren van een gewestelijke kieskring, en tot het devolutieve effect van de kopstem.

De uitgebreide constitutionele autonomie zal ook ten voordele van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap worden ingesteld. Het uitoefenen van de constitutionele autonomie door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal gebeuren bij tweederdemeerderheid en bij meerderheid in elke taalgroep.

De waarborgen van de Franstaligen en Nederlandstaligen van Brussel (pariteit, gewaarborgde vertegenwoordiging, enz.) zullen onder de bevoegdheid van de bijzondere federale wetgever blijven vallen.

2. BHV EN BRUSSEL: EEN DUURZAME COMMUNAUTAIRE OPLOSSING

2.1. Kieskringen

2.1.1. KAMER: splitsing van de kieskring

De kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde (BHV) zal gesplitst worden, waarbij men erover zal waken dat de fundamentele rechten van de burgers worden geconsolideerd en dat de nationale politieke problemen worden opgelost.

Voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers zal in drie kieskringen worden voorzien:

- een kieskring Brussel-Hoofdstad;
- een kieskring Vlaams-Brabant;
- een kieskring Waals-Brabant.

De zes randgemeenten zullen in een kieskanton worden samengebracht, met Sint-Genesius-Rode als hoofdplaats.

Zoals dat al in de rest van het land het geval is, komt er in elk van deze drie kieskringen een kiesdrempel van 5%. De techniek van de apparentering en het samenvoegen van lijsten ingediend binnen elk van deze drie kieskringen zullen uitgesloten zijn.

De kiezers van de zes randgemeenten, namelijk Sint-Genesius-Rode, Wezembeek-Oppem, Drogenbos, Linkebeek, Wemmel en Kraainem, zullen nog steeds ter plaatse kunnen stemmen voor dezelfde kandidaten als de kiezers van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze zullen dus de mogelijkheid krijgen om te kiezen voor ofwel een lijst van de kieskring Vlaams-Brabant ofwel een lijst van de kieskring Brussel-Hoofdstad⁶. Om die redenen zullen deze gemeenten in één kieskanton verenigd worden, met Sint-Genesius-Rode als hoofdplaats.

Omwille van de juridische zekerheid zal het kiesstelsel dat van toepassing is in de zes randgemeenten grondwettelijk gewaarborgd zijn en enkel door een bij bijzondere meerderheid gestemde wet kunnen worden gewijzigd.

---

⁶ In zijn arrest 73/2003, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat «in geval van behoud van provinciale kieskringen voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers, kan een nieuwe samenstelling van de kieskringen in de vroegere provincie Brabant gepaard gaan met bijzondere modaliteiten die kunnen afwijken van degene die gelden voor de andere kieskringen, teneinde de gewettigde belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in die vroegere provincie te vrijwaren. Het komt niet aan het Hof, maar aan de wetgever toe die modaliteiten nader te bepalen. » (Overweging B.9.7).

Artikel 63, § 2 van de Grondwet wordt aangevuld met een tweede lid, luidende als volgt:

“Teneinde de rechtmatige belangen van de Nederlandstaligen en de Franstaligen in de vroegere provincie Brabant te vrijwaren, voorziet de wet echter in bijzondere regelingen.

Alleen een wet aangenomen met de in artikel 4, laatste lid, bedoelde meerderheid kan de regels die deze bijzondere regelingen vastleggen wijzigen. »

In de toelichting van de grondwetsherziening zal men met name verduidelijken dat:

- men onder bijzondere regelingen met name het recht moet verstaan dat de kiezers van de in artikel 7 van de gecoördineerde wetten van 18 juli 1966 bedoelde 6 randgemeenten hebben om te stemmen voor hetzij een lijst ingediend in de kieskring van Vlaams-Brabant, hetzij voor een lijst ingediend in de specifieke kieskring van Brussel-Hoofdstad. Deze kiezers zullen in het stembureau van hun gemeente dus een stembiljet ontvangen met daarop de lijsten van de kieskring van Brussel en de lijsten van de kieskring van Vlaams-Brabant. Om die redenen worden de gemeenten in een kieskanton verenigd, met Sint-Genesius-Rode als hoofdplaats.
- de kieskring van Brussel-Hoofdstad is specifiek in de zin dat de kandidatenlijsten die er worden voorgedragen ook in het kieskanton van de randgemeenten worden voorgedragen.

Zoals dit al het geval is in artikel 129 § 2 eerste streepje van de Grondwet zullen deze regels, naar analogie met de taalfaciliteiten, slechts bij bijzondere meerderheid kunnen veranderd worden.

Hoewel deze grondwetsherziening zal plaatsvinden voordat de gewone wet betreffende BHV wordt goedgekeurd, zullen ze beide gelijktijdig in werking treden.

2.1.2. EUROPEES PARLEMENT: splitsing van de kieskring

In het kader van de zoektocht naar een globaal evenwicht zullen dezelfde wijzigingen op het vlak van de samenstelling van de kieskringen voor de verkiezingen voor het Europees parlement mutatis mutandis worden aangebracht.

Een technische groep zal de voor de Europese verkiezingen voorgestelde tekst eventueel moeten aanpassen aan de voor de Kamer bedoelde nadere regels en waarborgen (dat betekent in het bijzonder de grondwettelijke waarborg + de bijzondere meerderheid).

2.2. Gerechtelijk arrondissement BHV⁷

Het gerechtelijk arrondissement van Brussel zal worden hervormd.

1. Parket

Het parket zal worden gesplitst in een parket van Brussel bevoegd voor het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en een parket van Halle-Vilvoorde bevoegd voor het grondgebied van Halle-Vilvoorde.

Het parket van Halle-Vilvoorde zal worden samengesteld uit 20% van het huidige kader van het parket van Brussel (= BHV) met inbegrip van de toegevoegde magistraten. Binnen drie jaar na de invoering van de hervorming zal, op vraag van een van beide betrokken procureurs des Konings, de relevantie van dit percentage kunnen worden geëvalueerd.

In afwachting van het vastleggen van de kaders, onder andere volgens de werklastmeting, zal het parket van Brussel voortaan samengesteld zijn uit een vijfde Nederlandstaligen en vier vijfde Franstaligen. De werklastmeting zal er niet mogen toe leiden dat het respectievelijk aantal magistraten in elke taalgroep vermindert. Op het geheel van de magistraten zal een derde tweetalig zijn (functionele kennis).

Het parket van Halle-Vilvoorde is samengesteld uit Nederlandstalige magistraten waarvan 1/3 tweetalig is. Met het oog op het prioritair behandelen van de Franstalige zaken zullen functioneel tweetalige Franstalige magistraten, overeenstemmend met 1/5 van het aantal Nederlandstalige magistraten van HV, van het parket van Brussel gedetacheerd worden. Zij zullen deze zaken behandelen zodra de verdachte voor de Franse taal zal hebben gekozen. Zij staan onder het gezag van de Procureur des Konings van Halle-Vilvoorde voor wat de uitvoering van het strafrechtelijk beleid betreft, maar onder het hiërarchisch gezag van de Procureur des Konings van Brussel. Om deze detachering te compenseren zal men bij het vastleggen van het nieuwe kader van het parket van Brussel rekening houden met het aantal gedetacheerde magistraten.

Voor de taalkundige verdeling bij zowel het parket van Brussel als deze van Halle-Vilvoorde, zullen de huidige beginselen als vermeld in de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken van toepassing zijn.

---

⁷ De wettelijke benaming blijft « gerechtelijk arrondissement Brussel ».

Een Nederlandstalige procureur des Konings met een grondige kennis van het Frans zal het parket van Halle-Vilvoorde leiden.

Een procureur des Konings van de andere taalrol⁸ met een grondige kennis van de andere taal zal het parket van Brussel leiden. Een adjunct-procureur van een ander taalrol dan die van de procureur des Konings en met een grondige kennis van de andere taal staat hem bij.

De tweetaligheidsvereisten en de aangepaste kaders zullen ook voor de parketsecretariaten en voor het gerechtelijk personeel van toepassing zijn.

De ontbrekende betrekkingen zullen onmiddellijk vacant verklaard en bekendgemaakt worden. De inwerkingtreding van de hervorming zal effectief zijn zodra de nieuwe kaders voor 90% zullen zijn ingevuld. De overtallige betrekkingen zullen uitdoven (zij die vertrekken zullen niet worden vervangen).

Er zal een coördinatiecomité worden opgericht om het overleg tussen het parket van Brussel en het parket van Halle-Vilvoorde te verzekeren, meer bepaald wat betreft de samenwerkingsmodaliteiten van de twee parketten en de detachering van de Franstalige magistraten in Halle-Vilvoorde.

De voor het parket van Brussel ingevoerde hervorming betreft het Arbeidsauditoraat van Brussel onder dezelfde voorwaarden.

In Halle-Vilvoorde zullen op het vlak van de federale politie een bestuurlijke directeur-coördinator en een gerechtelijke directeur-coördinator worden aangewezen.

2. De zetel

De rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel, de arbeidsrechtbank en de arrondissementsrechtbank zullen ont dubbeld worden in een Franstalige en in een Nederlandstalige rechtbank die voor heel het gerechtelijk arrondissement van Brussel, samengesteld uit de huidige 54 gemeenten van BHV, bevoegd zijn.

De memorie van toelichting zal preciseren dat: "het rechtsgebied van het gerechtelijk arrondissement van Brussel identiek blijft. De verdelingsregels van de zaken onder de Franstalige en Nederlandstalige rechtbanken blijven identiek als die welke voor de huidige verdeling van de Franstalige en Nederlandstalige kamers gelden, uitgezonderd de bijgewerkte regels inzake verandering van taal en verwijzing en

---

⁸ De artikelen 43 en 43 bis van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken zullen dienovereenkomstig worden aangepast.

onverminderd de bestaande wetgeving op het taalgebruik in gerechtszaken van 15 juni 1935 en de toepassing ervan”.

Wat de politierechtbank betreft, zal alleen die van Brussel ontdubbeld worden.

Een derde van de magistraten van de Franstalige rechtbanken en een derde van de magistraten van de Nederlandstalige rechtbanken (met inbegrip van de twee politierechtbanken van Brussel) zullen tweetalig zijn (functionele tweetaligheid). De korpschefs van de rechtbanken zullen een grondige kennis van de andere taal moeten hebben.

Er zal een apart taalkader worden opgericht voor de N-rechtbanken en voor de F-rechtbanken. In afwachting van het vastleggen van de kaders volgens onder andere de werklastmeting zullen het N-kader en het F-kader van de politierechtbank, van de arbeidsrechtbank en van de rechtbank van eerste aanleg overeenstemmen met respectievelijk 20% en 80% van het huidige kader, met inbegrip van de toegevoegde magistraten. Wat de rechtbank van koophandel betreft, zal deze verdeling 40% N en 60% F van het huidige kader bedragen, met inbegrip van de toegevoegde magistraten.

Deze tweetaligheidsvereisten en de aangepaste kaders zullen ook voor de griffies en het gerechtelijk personeel gelden.

De ontbrekende betrekkingen zullen onmiddellijk vacant verklaard en bekendgemaakt worden. De inwerkingtreding van de hervorming zal effectief zijn zodra de nieuwe kaders voor 90% zullen zijn ingevuld. De overtallige betrekkingen zullen geleidelijk aan uitdoven (zij die vertrekken zullen niet worden vervangen).

3. Gebruik der talen

De bestaande rechten van het geheel van de rechtsonderhorigen in het gerechtelijk arrondissement Brussel blijven integraal gevrijwaard, zodat de mogelijkheden tot het wijzigen van de taal, zoals op heden voorzien in de taalwetgeving en haar toepassing, met betrekking tot verweerders woonachtig in het gerechtelijk arrondissement Brussel, en in het bijzonder met betrekking tot verweerders woonachtig in de gemeenten met een bijzonder taalregime, onverkort blijven bestaan.

De wetgeving van 1935 over het gebruik der talen blijft onveranderd, uitgezonderd de onderstaande nadere regels, die nodig zijn om enerzijds de huidige taalrechten van de Franstaligen van Halle-Vilvoorde en van de Nederlandstaligen van Brussel te vrijwaren, en om rekening te houden met de specificiteit van de 6 randgemeenten anderzijds.

De huidige mogelijkheden om te verzoeken om van taal te veranderen zullen behouden blijven, maar in voorkomend geval zal deze vraag in een vraag tot doorverwijzing worden omgezet, dit rekening houdend met de ontdubbeling van de rechtscolleges.

Voor de Nederlandstalige of Franstalige rechtscolleges van het gerechtelijk arrondissement van Brussel kunnen de partijen in gemeenschappelijk akkoord vragen om van taal te veranderen of om te worden doorverwezen. De rechter doet ambtshalve recht aan deze vraag door onmiddellijk een beslissing uit te spreken.

Voor het geheel van de gerechtelijke arrondissementen van het land zal een nieuwe procedure met betrekking tot de vraag tot taalwijziging of de verwijzing, beide in gemeenschappelijk akkoord, in het leven worden geroepen. De vraag in gemeenschappelijk akkoord wordt ingediend bij de griffie van de betrokken rechtbank. Een schriftelijke procedure wordt ingeleid bij de magistraat. De rechter neemt binnen een termijn van 15 dagen een beschikking. Bij gebrek aan een beslissing binnen deze termijn geldt het gebrek aan beslissing als doorverwijzing of het aanvaarden van de verandering van taal. De griffie betekent de beschikking, of het gebrek aan beschikking, aan de partijen en in voorkomend geval aan de rechtbank waarnaar de zaak wordt verwezen.

Wanneer de partijen op het grondgebied van de 19 gemeenten van Brussel of van de 35 gemeenten gedomicilieerd zijn, zullen de partijen vrijwillig voor de rechtbank van de taal van hun keuze kunnen verschijnen. Daartoe zal aan artikel 7 van de wet van 15 juni 1935 toegevoegd worden: "In afwijking van de voorafgaande leden, wanneer de partijen in een van de 54 gemeenten van het gerechtelijk arrondissement van Brussel gedomicilieerd zijn en indien zij, na het ontstaan van het geschil, een onderlinge overeenstemming bereiken voor wat de taal van de rechtspleging betreft, kunnen zij krachtens artikel 706 van het Gerechtelijk Wetboek vrijwillig voor de bevoegde Nederlandstalige of Franstalige rechtbanken van hun keuze verschijnen of er een gezamenlijk verzoekschrift indienen".

Daarenboven zal in burgerlijke zaken voor de verweerders die in de 6 randgemeenten en de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gedomicilieerd zijn, de appreciatiebevoegdheid van de rechter in het kader van een aanvraag tot taalwijziging en/of doorverwijzing voor alle rechtscolleges beperkt zijn tot de volgende twee motieven: wanneer de taalverandering tegengesteld is aan de taal van de meerderheid van de pertinente dossierstukken of aan de taal van de arbeidsverhouding. Voor de administratieve overheden blijft de toestand ongewijzigd en blijven zij, wanneer ze een aanvraag indienen om te veranderen van taal of om door te verwijzen, onderworpen aan de op de taalkennis gebaseerde appreciatiebevoegdheid van de magistraat.

De wenselijkheid om dit stelsel uit te breiden naar het geheel van de gerechtelijke arrondissementen van het land zal worden onderzocht door de Commissie voor de modernisering van de rechterlijke orde, samengesteld uit magistraten.

In geval van schending van deze rechten en procedurele waarborgen, zal een onmiddellijk beroepsrecht en met volle rechtsmacht voor de verenigde N- en F-arrondissementsrechtbanken worden ingesteld. Bij staking van stemmen geeft de stem van de voorzitter de doorslag. Het voorzitterschap van dit rechtscollege wordt altemnerend waargenomen door een Franstalige en een Nederlandstalige magistraat, volgens een bij het begin van elk gerechtelijk jaar vastgelegde rol. De procedure zal een procedure zoals in kort geding zijn.

De hervorming van het gerechtelijk arrondissement BHV zal zoveel als mogelijk tegelijk met de splitsing van de kieskring van BHV voor de verkiezingen van de Kamer van volksvertegenwoordigers en het Europees Parlement worden gestemd en uiterlijk tijdens de stemming over de hervorming van de bijzondere financieringswet. De essentiële elementen van de hervorming met betrekking tot het gebruik der talen in rechtszaken in het gerechtelijk arrondissement van Brussel (Halle-Vilvoorde) alsook de ermee overeenstemmende aspecten inzake parket, zetel en rechtsgebied zullen maar door een bijzondere meerderheid kunnen gewijzigd worden. De grondwettelijke basis van deze bepaling zal in elk geval tegelijk met de grondwetsherziening betreffende het luik verkiezingen worden gestemd.

2.3. Geschillen

- Alle administratieve geschillen met betrekking tot de 6 randgemeenten en de natuurlijke personen of rechtspersonen die er gevestigd zijn vallen onder de bevoegdheid van de Algemene Vergadering van de Raad van State, volgens de volgende nadere regels:
  - De bevoegdheid van de Algemene Vergadering van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State slaat op de administratieve geschillen met betrekking tot de 6 randgemeenten die vandaag door de Raad van State worden behandeld en die de natuurlijke personen en rechtspersonen die daar gevestigd zijn betreffen (rechtstreekse aanhangigmaking schorsing/vernietiging, administratieve cassatie, schadeloosstelling en volle rechtsmacht). Het betreft de administratieve regelgevingen en handelingen van zowel deze gemeenten als de andere beleidsniveaus en voogdijoverheden, beroepen tegen tuchtrechtelijke beslissingen, enz.
Dit recht betreft de rechtspersonen (van privaat of publiek recht, zoals de gemeenten) en de natuurlijke personen die in de 6

gemeenten gevestigd zijn, en waarvan de toestand in deze 6 gemeenten in het geding is⁹.

- De Eerste Voorzitter en de Voorzitter van de Raad van State oefenen het voorzitterschap van de Algemene Vergadering alternerend uit, per zaak volgens de inschrijving op de rol. Bij staking van stemmen geeft de stem van de voorzitter van de zitting de doorslag. Wat het auditoraat betreft, zal het onderzoek geschieden door twee auditeurs die tot een verschillende taalrol behoren.
  - Door de inleiding van het verzoekschrift bij de Raad van State kan de verzoekende partij de zaak onmiddellijk bij de Algemene Vergadering aanhangig maken. In het verzoekschrift verwijst de eisende partij (eenvoudige formele vermelding) naar de waarborgen, rechtsstelsels en taalrechten die in de randgemeenten gelden. In het geval van een dergelijk verzoek, wordt het beroep van rechtswege door de algemene vergadering behandeld, zonder appreciatiemogelijkheid.
  - Een tegenpartij of een tussenkomende partij die in de 6 gemeenten gevestigd is, kan, indien de taalwetgeving in het geding is, verkrijgen dat de zaak van rechtswege naar de algemene vergadering wordt verwezen, zonder appreciatiemogelijkheid.
  - Het akkoord stelt de vandaag bestaande Vlaamse administratieve rechtscolleges (zoals de « Raad voor de vergunningenbetwistingen ») niet in vraag, in het bijzonder op het vlak van de bevoegdheid *ratione loci*. Zoals in het eerste punt vermeld, zullen de administratieve cassatieberoepen tegen de beslissingen van deze administratieve rechtscolleges voor de Algemene Vergadering van de Raad van State kunnen worden ingeleid.
  - De inhoud van de « stand still » bedoeld in artikel 16 bis van de bijzondere wet tot hervorming van de instellingen wordt bijgewerkt met de waarborgen die op de datum van de hervorming van kracht zijn, inzonderheid de specifieke oplossing voor de administratieve geschillen in de 6 randgemeenten, zoals in de eerste vier paragrafen (bullets) toegelicht.
- In de toelichting van de wet zal ook worden verduidelijkt dat¹⁰:
- men onder "decreet" zowel de decreten van de Gewesten als van de Gemeenschappen moet verstaan;
  - er voor de administratieve reglementen en handelingen van de ondergeschikte besturen een aangepaste technische oplossing zal worden gevonden.

---

⁹ Het gaat er in het algemeen om ongewenste gevolgen te vermijden, zoals de situatie waarin een inwoner van een van de 6 randgemeenten een milieuvergunning voor een gebouw dat buiten de 6 gemeenten ligt betwist. De teksten zullen zo worden opgesteld dat ze dergelijke ongewenste gevolgen vermijden.

¹⁰ Dezelfde aanpassingen zullen *mutatis mutandis* aan artikel 5bis van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen gebeuren.

- De nieuwe bevoegdheden en uitvoeringsregels van de beraadslaging van de Algemene Vergadering van de Raad van State zullen maar door een bijzondere meerderheid kunnen worden gewijzigd.

2.4. Benoeming van de burgemeesters in de zes randgemeenten

Een bijzondere wet zal de communautaire pacificatiewet van 9 augustus 1988 met betrekking tot de burgemeesters van de 6 randgemeenten wijzigen.

De voordrachtsakte van de burgemeester wordt bevestigd door een stemming in de gemeenteraad en aan de Vlaamse regering bezorgd. Vanaf die stemming is de betrokkene aangewezen-burgemeester, en voert hij de titel van aangewezen-burgemeester.

Zodra de Vlaamse regering deze beslissing ontvangt, beschikt zij over een termijn van 60 dagen om haar benoemingsbevoegdheid uit te oefenen.

Indien de Vlaamse regering de aangewezen-burgemeester benoemt of indien zij zich binnen de haar toegewezen termijn niet uitspreekt, is de aangewezen-burgemeester definitief benoemd en wordt hij in voorkomend geval als schepen vervangen.

Indien de Vlaamse regering de definitieve benoeming van de betrokkene weigert, betekent zij deze gemotiveerde beslissing aan de aangewezen burgemeester, de Gouverneur en de adjunct van de Gouverneur van de provincie Vlaams Brabant, de gemeentesecretaris en aan de Algemene Vergadering van de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak.

Als gevolg van de betekening van deze beslissing van de Vlaamse regering kan de aangewezen-burgemeester binnen een termijn van 30 dagen zijn memorie bij de Algemene Vergadering van de Raad van State indienen. Het indienen van de memorie door de aangewezen burgemeester doet de termijn van 90 dagen lopen waarin de Algemene Vergadering zich moet uitspreken. Bij gebrek aan het binnen de termijn indienen van een memorie is de weigering tot benoemen door de Vlaamse regering definitief, en bevestigt de gemeenteraad binnen de 30 dagen door een stemming een nieuwe voordrachtsakte.

De beraadslagingswijze van de Algemene Vergadering is die van het taalkundig alternerend voorzitterschap per zaak, en in geval van staking van stemmen is de stem van de voorzitter doorslaggevend. Wat het auditoraat betreft, zal het onderzoek geschieden door twee auditeurs die tot een verschillende taalrol behoren. De inschrijving op de rol grijpt

plaats op het ogenblik van de indiening van de memorie door de belanghebbende.

Indien de Algemene Vergadering de beslissing van de Vlaamse regering bevestigt, is de weigering tot benoemen definitief, en bevestigt de gemeenteraad binnen de 30 dagen door een stemming een nieuwe voordrachtakte.

Indien de Algemene Vergadering de beslissing van de Vlaamse regering tenietdoet, is de aangewezen burgemeester definitief benoemd, en wordt hij in voorkomend geval als schepen vervangen. Het arrest van de Algemene Vergadering geldt dus als benoeming.

De eventuele weigeringen tot benoeming vanwege de Vlaamse regering zijn gemotiveerd met dien verstande dat het louter bestaan van een benoemingsweigering voorafgaand aan de inwerkingtreding van de huidige hervorming niet kan worden ingeroepen.

Deze nieuwe procedure zal vanaf de volgende gemeenteraadsverkiezingen in werking treden.

2.5. Brussel en zijn hinterland

Brussel vormt een zeer belangrijke economische pool, zowel op Belgische als op Europese schaal. Zijn sociaal-economische invloed strekt zich veel verder uit dan het grondgebied van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De sociaal-economische zone van zijn « hinterland », rekening houdend met het woonmilieu, de migraties, de tewerkstelling en de uitwisselingen tussen het centrum en de rand, beslaat een grootstedelijke zone van 1,8 miljoen inwoners die zich uitstrekt over bijna 35 gemeenten, die in Vlaanderen en Wallonië liggen.

Nauwe samenwerkingsverbanden tussen Brussel en zijn hinterland zijn essentieel en voordelig voor elk van de drie Gewesten. Deze verbanden zijn in het bijzonder belangrijk op het vlak van werk, economie, ruimtelijke ordening, mobiliteit, openbare werken en milieu.

Om deze samenwerking actief te promoten, zal de bijzondere wet een hoofdstedelijke gemeenschap oprichten. De vertegenwoordigers van de Gewestelijke regeringen zullen er in zetelen. De bijzondere wet zal bepalen dat alle gemeenten van de oude provincie Brabant net als de federale overheid van rechtswege lid zijn van de hoofdstedelijke gemeenschap. De provincies zullen er vrijwillig bij kunnen aansluiten.

Deze hoofdstedelijke gemeenschap zal als missie hebben het overleg tussen die laatste te organiseren over onderwerpen waarvoor de Gewesten bevoegd zijn maar die het belang van de Gewesten overschrijden. De drie

Gewesten sluiten een samenwerkingsakkoord om de nadere regels en het voorwerp van dit overleg vast te leggen.

In de hoofdstedelijke gemeenschap zullen de drie Gewesten overleggen over de mobiliteit, de verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel. Over het sluiten of onbruikbaar maken van de op- en afritten van de ring zal vooraf overlegd worden.

Binnen de NMBS zal een structuur worden opgericht waarin de drie Gewesten en de federale staat zullen zijn vertegenwoordigd om samen het Gewestelijk Expres Net (GEN) uit te baten.

2.6. Intra-Brusselse vereenvoudiging

Brussel heeft een ingewikkelde institutionele architectuur gekregen in de opeenvolgende akkoorden die gesloten werden in de vorige staatshervormingen. Een groot aantal instellingen voeren er belangrijke opdrachten uit (federale staat, Gewesten, Gemeenschappen, Gemeenschapscommissies).

Deze grote versplintering van bevoegdheden hindert in heel wat gevallen de efficiëntie en de samenhang in het grootstedelijk beleid. Dit werd ook vastgesteld in de Octopusnota van de Brusselse regering van 25 januari 2008 en bevestigd in het regeerakkoord van juli 2009.

De zesde staatshervorming moet verbeteringen aanbrengen opdat een reeks taken en bevoegdheden kunnen uitgevoerd worden op een homogener en optimalere manier voor de burgers. Deze hervormingen moeten in samenwerking met en door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest doorgevoerd worden wanneer het gaat om een van zijn bevoegdheden.

Deze hervormingen zullen in teksten worden vertaald die in onder meer het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zullen worden ingediend, op hetzelfde ogenblik als de indiening van de wetteksten betreffende de Bijzonder Financieringswet. Deze teksten zullen door de acht bij de onderhandelingen betrokken partijen moeten worden meeondertekend.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal het interne vereenvoudigingswerk in het kader van zijn regeringsakkoord van juli 2009 en de op het Brusselse niveau opgerichte werkgroep voortzetten.

Een ad hoc werkgroep, samengesteld uit Brusselse vertegenwoordigers van de acht bij de onderhandelingen betrokken partijen, onderzoekt de specifieke vraagstukken van het gebruik der talen in Brussel en van de tweetalige lijsten.

Een versterkte integrale veiligheid

Om de efficiëntie van het veiligheidsbeleid te vergroten, zal de Brusselse regering een Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan goedkeuren. De Minister-President wordt bevoegd voor de veiligheidsobservatie en de coördinatie van het veiligheidsbeleid op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen de hieronder vermelde limieten. Hij wordt verantwoordelijk voor:

- de coördinatie van de lokale veiligheidsmonitoring, de eenvormige registratie van de criminaliteit, de permanente monitoring van de straatcriminaliteit en van andere prioritaire vormen van criminaliteit in het kader van het Observatorium voor Misdaadpreventie;
- het voorleggen van een Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan aan de Gewestregering om te komen tot een geïntegreerd stedelijk veiligheidsbeleid. Hij dient tevens toe te zien op de coördinatie van dit plan met de zonale veiligheidsplannen. Daartoe dient de Minister-President een orgaan samen te roepen waarin het parket, de dirco, de dirjud, de zonevoorzitters en de korpschefs zijn vertegenwoordigd. Die instantie zal regelmatig worden samengeroepen om de tenuitvoerlegging van het Globaal Gewestelijk Veiligheidsplan te volgen;
- het voorstellen van een harmoniserende tekst voor de politiereglementen, met inachtneming van de specifieke kenmerken van de gemeenten.

Het Gewest zal de coördinatie van de preventie op het hele grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest verzekeren.

Het Gewest zal het samenvoegen van bepaalde administratieve diensten van de politiezones aanmoedigen (bijvoorbeeld: juridische diensten, overheidsopdrachten, informatica) en zal ernaar streven dat een beroep wordt gedaan op de aankoopcentrale voor de aankoop van materiaal.

De rol van het Gewest met betrekking tot de opleiding en aanwerving van politiemensen, in de Brusselse politiezones, wordt versterkt zodat ze dichter bij de burger staan en zodat er stabiliteit komt in de personeelsbestanden, rekening houdend met de regels die gemeenschappelijk zijn voor heel het land.

Eén enkele overheid krijgt de bevoegdheid over de ordehandhaving in de stations en in de metro. Deze overheid dient te beschikken over toereikende middelen.

Alleen de Brusselse regering zal het toezicht uitoefenen op de begrotingen van de politiezones.

Wanneer incidenten een grote omvang aannemen, zal de Minister-President onder de verantwoordelijkheid van de regering de

bevoegdheden uitoefenen voor de ordehandhaving, binnen de perken van de subsidiariteit die vandaag bestaan voor de vervangingsbevoegdheid van de Gouverneur.

Het ambt van gouverneur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt afgeschaft. Een aantal bevoegdheden van de gouverneur worden toegewezen aan een hoge ambtenaar van het Gewest die wordt aangesteld door de Brusselse regering. De ambtenaar zal onder het gezag van de Minister-President werken.

De hoge ambtenaar wordt bevoegd voor de taken van de Gouverneur in verband met de burgerlijke veiligheid en voor de uitwerking van plannen voor noodtoestanden op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, onder het gezag, naargelang van het geval, van de Minister van Binnenlandse Zaken of van het lid van de Brusselse regering bevoegd voor de DBDMH.

De intra-Brusselse ad hoc werkgroep zal nagaan hoe de opdrachten van de huidige vice-gouverneur het best kunnen worden gehandhaafd.

Homogeniteit en coherente bevoegdheidsverdeling

Stedenbouw

Inzake stedenbouw zal het Gewest, gelet op het belang van de projecten en de aard van de werkzaamheden, rechtstreeks de vergunningen uitreiken van alle projecten waarvoor hetzij een effectenverslag, hetzij een effectenstudie vereist is.

Om de proceduretermijnen te versnellen, zullen de gemeenten na een unaniem gunstig advies van de Overlegcommissie waarop de gemachtigde ambtenaar aanwezig is, bovendien rechtstreeks stedenbouwkundige vergunningen kunnen uitreiken van projecten waaraan noch een effectenverslag, noch een effectenstudie verbonden is.

Er zal een procedure worden uitgewerkt op grond waarvan het Gewest in de plaats kan treden van een gemeente die een stedenbouwkundig dossier niet binnen redelijke termijnen zou behandelen. Voorafgaand aan deze tenuitvoerlegging zal de in gebreke blijvende gemeente worden gewaarschuwd zodat zij zich in regel kan stellen.

Dit probleem zal op gewestelijk niveau worden geregeld met de steun van de acht partijen die deelnemen aan het institutioneel akkoord.

Huisvesting

Het aantal sociale huisvestingsmaatschappijen (Openbare Vastgoedmaatschappijen) zal met ongeveer 50% worden verminderd,

rekening houdend met de specifieke kenmerken van de gemeenten. Bovendien moeten schaalvoordelen worden gecreëerd door middelen en diensten gemeenschappelijk aan te wenden binnen de BGHM of tussen meerdere Openbare Vastgoedmaatschappijen.

Dit probleem zal op gewestelijk niveau worden geregeld met de steun van de acht partijen die deelnemen aan het institutioneel akkoord.

Mobiliteit

Het Gewest maakt - na overleg met de gemeenten - een gewestelijk mobiliteitsplan op dat in een kaderordonnantie wordt omgezet. Dit plan is voor iedereen bindend en zal worden uitgevoerd zonder dat er van kan worden afgeweken.

De gemeenten stellen hun mobiliteitsplannen op in overleg met het Gewest. Een ambtenaar van het Gewest neemt deel aan het opstellen van het plan. Zodra een gemeentelijk plan aan het Gewest wordt voorgelegd, kan het Gewest dit plan goedkeuren, dan wel verwerpen indien het niet in overeenstemming is met het gewestelijk mobiliteitsplan. Een eventuele verwerping moet met redenen worden omkleed. De gemeente stelt dan een nieuw mobiliteitsplan op dat in overeenstemming is met het gewestelijk mobiliteitsplan. Indien de gemeente in gebreke blijft, maant het Gewest de gemeente aan een nieuw gemeentelijk mobiliteitsplan op te stellen. Indien de gemeente na zes maanden nog steeds in gebreke blijft, start het Gewest een procedure op om in haar plaats op te treden.

Bepalingen inzake wegwerkzaamheden zowel deze die in het gewestelijk mobiliteitsplan zijn opgenomen als deze die in de gemeentelijke mobiliteitsplannen zijn opgenomen, moeten door het Gewest en door de gemeente worden nageleefd. Wat de gemeenten betreft zal de toezichthoudende overheid erop toezien dat deze regel wordt toegepast. Gesubsidieerde werken worden toegewezen met inachtneming van het gewestelijk mobiliteitsplan en de gemeentelijke mobiliteitsplannen.

Parkeerbeleid

Het gewestelijk parkeerbeleid, dat in grote lijnen reeds vastligt in een ordonnantie, wordt voortgezet.

Netheid

In overleg met de vertegenwoordigers van de werknemers van het Agentschap voor Netheid (Net Brussel), zal het onderhoud van de netheid van de gewestwegen en de eigen beddingen van het openbaar vervoer worden overgeheveld naar de gemeente. Dit neemt niet weg dat het Agentschap voor Netheid bevoegd blijft voor een aantal specifieke of punctuele taken. Het Agentschap "Net Brussel" wordt de voornaamste operator inzake grof vuil en zal het beheer van de containerparken overnemen.

Sportinfrastructuur

Voor de financiering en subsidiëring van de gemeentelijke sportinfrastructuur, krijgt het gewest de mogelijkheid om op dezelfde manier als de gemeenschappen op te treden¹¹.

Beroepsopleiding

De beroepsopleiding voor werkzoekenden is één van de grote uitdagingen om de werkzaamheidsgraad in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verhogen. De beroepsopleiding blijft een gemeenschapsbevoegdheid. Er wordt in de wettelijke mogelijkheid voorzien voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om programma's voor beroepsopleidingen op te zetten in het kader van het werkgelegenheidsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke karakter van Brussel¹².

Toerisme

Toerisme vormt een essentiële economische bevoegdheid voor de ontwikkeling en economische verscheidenheid van de Gewesten en een belangrijke bron van jobs die amper delocaliseerbaar zijn. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt ten volle bevoegd voor toerisme, onverminderd het behoud van bevoegdheden voor de Gemeenschappen inzake de promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau. De Gemeenschappen kunnen subsidies voor toeristische infrastructuur blijven toekennen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er zullen over deze aangelegenheden samenwerkingsakkoorden worden gesloten tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de andere betrokken deelstaten¹³.

---

¹¹ Zie punt 3.5.2.

¹² Zie punt 3.5.2.

¹³ Zie punt 3.5.2.

Biculturele aangelegenheden van gewestelijk belang

Met uitzondering van het beheer van de culturele instellingen met nationale of internationale uitstraling (De Munt, Paleis voor Schone Kunsten, enz.) oefent het federale niveau zijn bevoegdheid inzake biculturele aangelegenheden in Brussel niet uit. Het is dan ook wenselijk om de bevoegdheid over de biculturele aangelegenheden van gewestelijk belang¹⁴ naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over te hevelen, uitgezonderd de federale culturele instellingen.

2.7. Strijd tegen de discriminaties

Het Parlement zal een rapport opstellen betreffende de stand van zaken van de bestaande wetsbepalingen in verband met de strijd tegen alle discriminaties, waaronder de bescherming van de minderheden, en zal in voorkomend geval aanbevelingen formuleren.

Wat het vervolg van de aanbeveling rond de ratificatie van het Kaderverdrag ter bescherming van de nationale minderheden betreft, geformuleerd in het kader van het universele periodieke onderzoek, zal de werkgroep van de interministeriële conferentie Buitenlands Beleid blijven onderzoeken of men een akkoord kan bereiken over een definitie van het begrip "minderheid".

Het Protocol nr. 12 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens vormt een instrument waarvan het nuttig zou zijn dat we het ratificeerden om ons rechtsbestel van bescherming van de fundamentele rechten te vervolmaken.

---

¹⁴ Van Gewestelijk belang: met uitzondering van de federale culturele instellingen : steun aan biculturele activiteiten zoals de Zinneke Parade, enz.

3. DETAILS VAN DE OVERHEVELING VAN BEVOEGDHEDEN VAN DE FEDERALE OVERHEID NAAR DE DEELSTATEN

3.1. Arbeidsmarkt

3.1.1. Voorafgaande opmerking

- De regels die tot het arbeidsrecht en de sociale zekerheid behoren blijven federaal, evenals de voorzieningen voor sociaal overleg en het loonbeleid.

3.1.2. Controle op de beschikbaarheid

- De Gewesten verwerven volledige beslissings- en uitvoeringsbevoegdheid om de actieve en passieve beschikbaarheid van de werklozen te controleren en de daarbij behorende sancties op te leggen.¹⁵
- Het normatief kader voor regelgeving inzake passende betrekking, actief zoekgedrag, administratieve controle en sancties blijft federaal.
- De Gewesten hebben de mogelijkheid om, tegen betaling, de sanctioneringsbevoegdheid aan de federale overheid (RVA) uit te besteden.
- Op basis van Europese richtlijnen zullen er samenwerkingsakkoorden worden gesloten om gemeenschappelijke doelstellingen voor de intensiteit van de begeleiding van werklozen vast te leggen.
- Vrijstellingen van beschikbaarheid in geval van studiehervatting of het volgen van een beroepsopleiding: de Gewesten bepalen autonoom welke studies en beroepsopleidingen een uitkeringsgerechtigde werkloze met behoud van zijn uitkeringen kan aanvatten en welke soort werkzoekende voor deze maatregel in aanmerking kan komen. De Gewesten zullen de soort rechthebbende werkzoekende bepalen na eensluidend advies van de federale staat. Er zal per Gewest een federale enveloppe worden bepaald. De Gewesten zijn financieel verantwoordelijk bij overschrijding van de vastgelegde enveloppe.

3.1.3. Doelgroepenbeleid

- Regionalisering van RSZ-kortingen voor doelgroepen en van de activering werkloosheidsuitkeringen. De bevoegdheid voor structurele RSZ-verminderingen en de vrijstelling van het doorstorten van de

---

¹⁵ Opdat deze bevoegdheidsverdeling zou kunnen werken, is het noodzakelijk dat de overheid die de uitkeringen betaalt ook de sanctie materieel uitvoert.

bedrijfsvoorheffing blijft federaal.

- De Gewesten krijgen de volle bestedingsautonomie voor de budgetten. Ze zullen het overgehevelde budget (met inbegrip van de eventuele overschotten) naar goeddunken kunnen gebruiken voor verschillende vormen van arbeidsmarktbeleid in de brede zin (maatregelen inzake loonkosten, opleiding en begeleiding van werkzoekenden, tewerkstellingsprogramma's, ...).
- RSZ en RVA blijven de enige administratieve en technische operatoren.
- Na de overheveling van deze bevoegdheden zal de federale overheid geen nieuwe doelgroepen meer invoeren¹⁶ maar zal een beslissingsvrijheid behouden i.v.m. de maatregelen m.b.t. de loonkost, die onder haar bevoegdheid blijven vallen.
- Regionalisering van de dienstencheques, met behoud op federaal vlak van de aspecten in verband met het arbeidsrecht, zoals die inzake de arbeidsvoorwaarden in de sector.
- Overheveling Ervaringsfonds naar de Gewesten.

3.1.4. Arbeidsbemiddeling

- De Gewesten worden bevoegd voor de programma's voor de arbeidsmarktbegeleiding van leefloners (art. 60 en 61) om ze opnieuw te integreren in de arbeidsmarkt.
- De PWA-bevoegdheid valt onder de autonomie van de Gewesten (Overheveling naar de Gewesten van de arbeidsbemiddelaars van de PWA's en van de bijhorende middelen). Indien de Gewesten beslissen om een PWA-voorziening te behouden, zal de federale overheid de financiering van de werkloosheidsuitkeringen van de PWA-werknemers voortzetten, beperkt tot het aantal huidige gerechtigden per gewest. Het systeem zal gelden voor de langdurige werklozen en zij die ver van de arbeidsmarkt staan.
- Regionalisering outplacement: het arbeidsrecht blijft federaal (inzonderheid CAO nrs. 51 en 82), maar de Gewesten worden bevoegd voor de inhoudelijke vereisten die niet in cao 51 en 82 vastliggen, voor de terugbetaling van outplacementkosten aan de bedrijven en voor het opleggen van sancties aan werkgevers bij gebrek aan outplacement.

3.1.5. Overige

- Betaald educatief verlof en industriële leerlingwezen: het leerlingwezen gaat naar de Gemeenschappen, en het betaald educatief verlof gaat naar de Gewesten. Met betrekking tot het betaald educatief verlof zullen de Gewesten met de Gemeenschappen een samenwerkingsakkoord moeten sluiten om de opleidingen te

---

¹⁶ Elke eventuele beslissing betreffende het oprichten van nieuwe doelgroepen zal zolang in de Ministerraad worden genomen.

- organiseren en te erkennen.
- Overheveling van de voorwaarden en financiering voor loopbaanonderbreking in de openbare sector: regionalisering van de loopbaanonderbreking voor het lokale, provinciale, communautaire en regionale openbaar ambt, alsook in het onderwijs, met uitsluiting van contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.
  - Economische migratie: regionalisering van de regelgevende bevoegdheid voor arbeidskaarten A en B en de beroepskaart voor zelfstandigen. De werknemer die een arbeidskaart A in een van de Gewesten krijgt, kan op basis van diezelfde vergunning eveneens in de twee andere gewesten werken. De zelfstandige die in één gewest een beroepskaart heeft gekregen kan zijn activiteit niet in een ander gewest vestigen, maar er wel zijn activiteit uitoefenen.
  - Overheveling van programma's:
    - startbaanovereenkomsten in kader van globale projecten: naar de Gemeenschappen en Gewesten;
    - start- en stagebonus voor de stagiaires uit het alternerend onderwijs: naar de Gewesten;
    - werkherovatingstoelage voor oudere werklozen en eenoudergezinnen: naar de Gewesten;
    - overige federale programma's sociale economie: naar de Gewesten.
  - Uitzendarbeid:
    - Alle arbeidsrechtelijke bepalingen die de uitzendarbeid regelen blijven federaal ;
    - de Gewesten en de Gemeenschappen worden bevoegd om uitzendarbeid in hun respectievelijke overheidsdiensten en lokale besturen toe te staan, en de Gewesten worden bevoegd om in het kader van tewerkstellingstrajecten op uitzendarbeid een beroep te doen.

3.1.6. Reorganisatie van de beheersstructuur van de RVA

- Rekening houdende met de nieuwe bijkomende bevoegdheden van de Gewesten zal de beheersstructuur van de RVA worden aangepast om een vlotte samenwerking tussen de RVA en de Gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling te garanderen.

Daartoe zal elk Gewest deelnemen aan de vergaderingen van het beheerscomité van de RVA via een vertegenwoordiger van de Gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling.

3.1.7. *Financiering*

Zie het hoofdstuk met betrekking tot de bijzondere financieringswet.

3.2. Gezondheidszorg en hulp aan personen

N.B.: De onderstaande beleidsdomeinen zullen gecommunautariseerd worden. In zoverre de bevoegdheden – voor wat personen betreft – verplichtingen of rechten op een tegemoetkoming of toelage inhouden, of in de mate dat het om bicommunautaire instellingen gaat, zal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de bevoegde overheid zijn. Men zal daarenboven desgewenst het “accord Saint-Quentin” kunnen toepassen.

3.2.1. Oprichting van een instituut om overlegde antwoorden op de grote uitdagingen inzake de gezondheidszorg te waarborgen

Er zal een instituut worden opgericht dat een overlegd antwoord zal geven op de grote, onder meer budgettaire, uitdagingen met betrekking tot de toekomst van de gezondheidszorg (vergrijzing, knelpuntberoepen in dat domein, technologische ontwikkeling, maatschappelijke ontwikkelingen, leefmilieuaandoeningen, enz.).

Dit instituut zal de permanente en interfederale ontmoetingsplaats vormen voor het overleg tussen de voor gezondheid bevoegde ministers, en zal tot taak hebben een gemeenschappelijke en toekomstgerichte visie en een duurzaam gezondheidsbeleid te definiëren.

Het zal zich daarvoor onder andere steunen op de studies van het Studiecomité voor de vergrijzing en van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg. Het zal de opdrachten van het Kankercentrum overnemen.

Een samenwerkingsakkoord zal zijn samenstelling en financiering regelen. Dit instituut zal van de bestaande structuren vertrekken teneinde de budgettaire weerslag strikt te beperken.

De huidige opdrachten en samenstelling van de Algemene raad van het RIZIV en de werking van de interministeriële conferentie Gezondheid zullen ongewijzigd blijven.

3.2.2. *De federale kerntaken*

De interpersoonlijke solidariteit houdt in dat er een gelijke toegang is voor allen tot de terugbetaalde gezondheidszorg, waarbij de vrije keuze van de patiënt gegarandeerd wordt, conform het Europese principe van vrij verkeer van personen. De patiënt zal eenzelfde prijs betalen voor eenzelfde product of prestatie, ongeacht waar in België hij deze gezondheidszorg geniet.

Om dat te waarborgen is het de federale overheid die de voogdij over het RIZIV uitoefent.

De federale overheid blijft tevens bevoegd voor het crisisbeleid wanneer een acute pandemie dringende maatregelen vereist.

3.2.3. *De overdracht van bevoegdheden aan de deelstaten*

a. Homogenisering van het beleid inzake de hulp aan personen met een handicap

De mobiliteitshulpmiddelen worden aan de deelstaten overgedragen.

De tegemoetkoming hulp aan bejaarden wordt aan de gemeenschappen overgedragen (in Brussel zal de GGC die bevoegdheid krijgen).

b. Homogenisering van het ziekenhuisbeleid:

De Gemeenschappen zullen bevoegd zijn om de normen te definiëren waaraan de ziekenhuizen en de diensten, de zorgprogramma's, ziekenhuisdiensten, enz. moeten beantwoorden om erkend te worden, met dien verstande dat:

- de programmatie een federale bevoegdheid blijft, maar waarbij er asymmetrische bilaterale overeenkomsten kunnen worden gesloten als een Gemeenschap dat wenst ;
- de financiering van de ziekenhuizen een federale bevoegdheid blijft¹⁷, evenals de regels met betrekking tot het vastleggen en de verrekening van het budget van de financiële middelen van de ziekenhuizen ;
- men zal verifiëren dat de door de Gemeenschappen uitgevaardigde erkenningsnormen geen negatieve impact hebben op de federale budgetten, behalve in geval van bilateraal akkoord ;
- de kwalitatieve referentienormen die door de Europese Unie worden vastgesteld zijn van toepassing.

---

¹⁷ Behalve voor wat betreft A1 en A3 van de BFM – zie verder.

De onderdelen A1 en A3 van het ziekenhuisbudget (BFM) zullen worden overgeheveld. Een jaarlijkse dotatie zal voorzien worden in de financieringswet. Deze dotatie zal uit twee delen bestaan: een uitdovend deel dat jaarlijks wordt berekend ten belope van de reeds aangegane engagementen (gedurende 33 jaar), en een nog af te spreken bedrag voor de nieuwe toekomstige en toegestane investeringen. Voor deze nieuwe investeringen zullen de verdeelsleutels tussen de deelstaten worden geactualiseerd zodat ze overeenstemmen met de werkelijke investeringsuitgaven van alle ziekenhuizen, met inbegrip van de universitaire ziekenhuizen. Een technische werkgroep, samengesteld uit ambtenaren van de federale overheid, dienst boekhoudingen van de ziekenhuizen en van de deelstaten, zal de concrete berekening maken. Een Gemeenschap die de tenlasteneming buiten het ziekenhuis wil bevorderen, in het bijzonder met betrekking tot de geestelijke gezondheidszorgsector of het ouderenbeleid, zal bovendien met de federale overheid bilaterale akkoorden in verband met de reconversie van ziekenhuisbedden kunnen sluiten.

c. Homogenisering van het ouderenbeleid en « long care »-zorgen

- De volledige bevoegdheid (inclusief de prijsbepaling voor de bewoners) inzake rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kort verblijf, geïsoleerde G-diensten en Sp-diensten zal integraal aan de Gemeenschappen worden overgedragen.
- De volgende revalidatieovereenkomsten zullen naar de deelstaten worden overgeheveld: NOK, PSY, verslaafden, slechthorenden, gezichtsstoornissen, psychosociale revalidatie voor volwassenen, functionele revalidatie vroegtijdige stoornissen interactie ouders-kinderen, autisme, revalidatie-instellingen voor kinderen met een ernstige medisch-psychologische aandoening, instellingen voor motorische revalidatie.

d. Homogenisering van de geestelijke gezondheidszorg:

- De overlegplatforms geestelijke gezondheidszorg worden aan de deelstaten overgedragen. De volledige bevoegdheid inzake de psychiatrische verzorgingstehuizen (PVT) en de initiatieven Beschut Wonen (BeWo) wordt naar de Gemeenschappen overgeheveld.

e. Homogenisering van het preventiebeleid

- Alleen de deelstaten kunnen preventie-initiatieven nemen. Als die preventieve acties de medewerking vragen van zorgverstrekkers door middel van terugbetaalde prestaties (bv. screeningshonoraria of het honorarium voor het toedienen van een vaccin) dan kunnen die prestaties vanuit het RIZIV worden gehonoreerd. Dit kan op asymmetrische wijze met het RIZIV worden overeengekomen.
- De middelen die momenteel federaal worden ingezet voor preventie

worden overgedragen, alsook het Fonds ter bestrijding van verslavingen.

f. Organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg

- De ondersteuning van de gezondheidszorgberoepen van de eerste lijn en de organisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg (Impulsefonds, Huisartsenkringen, Lokaal Multidisciplinaire netwerken (LMN), Geïntegreerde Diensten Thuiszorg (GDT), preventieacties door tandartsen...) worden aan de deelstaten overgedragen.
- De palliatieve netwerken en de palliatieve multidisciplinaire teams worden aan de deelstaten overgedragen.

3.2.4. Samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de deelstaten

Volgende materies zullen in een samenwerkingsakkoord geregeld worden:

a. De samenstelling en de financiering van het in punt 3.2.1. bedoelde instituut.

b. Het beheer en het gebruik van eHealth en de kennis- en informatieoverdracht.

Het principe daarbij is een wederzijdse en onvoorwaardelijke verplichting tot uitwisseling van beschikbare informatie met respect voor de rechten van de patiënt en de wet voor de bescherming van de persoonlijke levensfeer. Bijgevolg zullen de federale overheid en de deelstaten eHealth cofinancieren.

c. De nalevingsmodaliteiten van internationale verplichtingen i.v.m. het gezondheidsbeleid:

Het principe daarbij is dat de federale overheid hieromtrent het nodige overleg organiseert wanneer de bestaande overlegstructuren (COORMULTI) hier nog niet in voorzien.

d. De contingeringsmodaliteiten van de gezondheidszorgberoepen:

De bevoegdheid inzake de subquota wordt aan de Gemeenschappen overgedragen.

e. De aanpassings- en evaluatiemodaliteiten van het KB nr. 78:

De deelstaten worden bevoegd om de zorgverstrekkers te erkennen, met naleving van de door de federale overheid bepaalde erkenningsvoorwaarden.

f. De wijze waarop het overleg tussen de betrokken overheden m.b.t. de sociale akkoorden voor de gezondheidszorgberoepen wordt georganiseerd.

De federale overheid organiseert een overleg met de deelstaten vooraleer zij sociale akkoorden in de zogenaamde "federale sectoren" afsluit (en, insgelijks, overleggen de deelstaten vooraf met de federale overheid).

g. De wijze waarop het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) wordt bestuurd en gefinancierd.

3.2.5. Financiering

Zie het hoofdstuk betreffende de bijzondere financieringswet.

3.3. Gezinsbijslagen

- Het recht op kinderbijslag wordt vastgelegd in de Grondwet.

3.3.1. Overheveling gezinsbijslagen

- Overheveling kinderbijslag, geboortepremies en adoptiepremies naar de Gemeenschappen. In Brussel is de GGC bevoegd, met uitsluiting van de twee Gemeenschappen.
- Vóór de overheveling wordt het verschil tussen loontrekkenden en zelfstandigen weggewerkt.
- Tijdens een overgangperiode zullen de Gemeenschappen en de GGC desgewenst een beroep kunnen doen op de huidige betalingsinstellingen om, tegen betaling, het administratieve beheer en de uitbetaling van de kinderbijslagen te blijven verzekeren.

3.3.2. Financiering

Zie deel BFW voor de details van de middelenoverdracht.

- De federale regering zal, op voorstel van de sociale partners, een deel van de welvaartsenveloppe aan de verhoging van de aan de Gemeenschappen toegekende globale enveloppe "kinderbijslagen" kunnen toewijzen indien de sociale partners vaststellen dat de

scholingsgraad van de jongeren in het hoger onderwijs tussen 2012 en het lopende jaar betekenisvol toegenomen is.

3.3.3. Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten (FCUD)

- Opheffing van het FCUD. De middelen worden over de Gemeenschappen verdeeld.

3.4. Justitie

3.4.1. Organisatie en werking van justitie

- Artikel 144 van de grondwet zal worden aangepast om er in te bekrachtigen dat de Raad van State en federale administratieve rechtbanken waarvoor dit relevant is zich ook over de privaatrechtelijke gevolgen van een vernietiging kunnen uitspreken. De uitvoeringsregels zullen gelijktijdig met de herziening van artikel 144 van de grondwet worden besproken en gestemd.
- Gerechtelijk arrondissement BHV: zie specifieke hoofdstuk.

3.4.2. Vervolgingsbeleid en strafuitvoering

- De deelstaten zullen, via een door de deelstaatregering afgevaardigde minister, over een positief injunctierecht beschikken voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn. De afgevaardigde minister van de deelstaat zal zijn aanvraag aan de federale minister van Justitie bezorgen die haar onmiddellijk zal laten uitvoeren.
- In de materies die tot hun bevoegdheden behoren zullen de deelstaten met de federale staat een samenwerkingsakkoord sluiten dat betrekking zal hebben op:
  - het vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie en het opstellen van richtlijnen inzake het strafrechtelijk beleid;
  - het formaliseren van de vertegenwoordiging van de deelstaten in het College van procureurs-generaal;
  - de kadernota Integrale veiligheid en het Nationaal veiligheidsplan.
- Strafitvoeringsrechtbanken: betrokkenheid van de Gemeenschappen door de deelname van de directeurs-generaal van de Justitiehuisen aan het selectiecomité van de assessoren.
- Justitiehuisen:
  - Communautarisering van de organisatie en de bevoegdheden m.b.t. strafuitvoering, slachtofferonthaal, eerstelijns hulp en betoelaagde opdrachten. Een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten zal, ieder voor wat zijn bevoegdheden betreft, gesloten worden om het partnership te organiseren.

3.4.3. Jeugdsanctierecht

- Communautarisering (GGC in Brussel) van de volgende materies:
  - het bepalen van de aard van de maatregelen ten aanzien van de minderjarigen die een als strafbaar omschreven feit hebben gepleegd;
  - de regels inzake de uithandengeving;
  - de regels inzake de plaatsing in een gesloten instelling;
  - de gesloten instellingen, volgens nader te bepalen uitvoeringsregels.

3.5. Bevoegheidsoverdracht in andere beleidsdomeinen

3.5.1. Mobiliteit en verkeersveiligheid

- Het verkeersreglement blijft een federale bevoegdheid, behalve de overheveling naar de Gewesten van:
  - de snelheidsbeperkingen op de openbare weg, uitgezonderd de autosnelwegen;
  - de regelgeving inzake het plaatsen van verkeerstekens (overeenkomstig het 1^e pakket);
  - de regelgeving inzake de beveiliging van de lading en de hoogst toegelaten massa en de massa's over de assen van de voertuigen op de openbare weg;
  - de regelgeving met betrekking tot het gevaarlijk en uitzonderlijk vervoer (volgens nader te bepalen regels teneinde de coördinatie van de procedures tussen de Gewesten te verzekeren);
  - de handhaving van de geregionaliseerde regels van het verkeersreglement, met inbegrip van het bepalen van administratieve en strafrechtelijke sancties. Het bepalen van deze sancties doet geen afbreuk aan de prerogatieven van de politie, het parket en van de rechtbanken en hoven. Gewestelijke ambtenaren zullen bevoegd kunnen zijn om op de toepassing van de gewestelijke regels toe te zien (zie artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

De voogdij van de Gewesten over de aanvullende regelgeving inzake verkeersveiligheid wordt bevestigd.

Men zal meer rekening houden met het advies van de Gewesten met betrekking tot de wijzigingen aan het verkeersreglement. Indien een gewest een negatief advies geeft over de federale voorstellen, zal er een overleg tussen de federale staat en de Gewesten worden georganiseerd via de interministeriële conferentie. Bij gebrek aan een akkoord, neemt de federale regering de uiteindelijke beslissing.

Anderzijds zullen de Gewesten op eigen initiatief voorstellen kunnen doen om de regels van het verkeersreglement te wijzigen. Indien de Gewesten en de federale staat het, na overleg, over deze wijzigingen eens zijn, zullen ze worden goedgekeurd en in het verkeersreglement worden ingevoegd.

- Update van het samenwerkingsakkoord van 17 juni 1991 betreffende de wegen die Gewestgrenzen overschrijden, dat met name tot andere aspecten van de intergewestelijke mobiliteit en inzonderheid inzake verkeersveiligheid zal worden uitgebreid.
- Overheveling naar de Gewesten van het Verkeersveiligheidsfonds. De middelen die verband houden met bevoegdheden die federaal blijven, blijven op federaal niveau. De overige middelen worden naar de Gewesten overgedragen.
- Overheveling van de bevoegdheden van het BIVV naar de Gewesten. Door middel van een samenwerkingsakkoord tussen de Gewesten, waarbij de federale overheid wordt betrokken, zullen op de autosnelwegen nationale bewustmakingsacties naar het brede publiek kunnen worden gevoerd.
- De normering van de verkeersinfrastructuur en de controle op de technische normering van de voertuigen worden naar de Gewesten overgeheveld.
- De technische keuring van voertuigen, homologatie van radars en andere instrumenten die gelinkt zijn met de Gewestelijke bevoegdheden worden naar de Gewesten overgeheveld. Het federaal niveau blijft bevoegd voor de productnormen en de inschrijving van de voertuigen. Er wordt afgesproken dat elke burger zijn voertuig in een keuringscentrum van het Gewest van zijn keuze kan laten keuren, ongeacht zijn verblijfplaats.
- De rijopleiding, de rij scholen en de examencentra worden geregionaliseerd (rijbewijs blijft federaal). Er wordt afgesproken dat:
  - een rij school die in een Gewest erkend is eveneens in de andere Gewesten werkzaam kan zijn;
  - de regionalisering van de rijopleiding geen afbreuk doet aan de initiatieven voor rijbewijslessen op school;
  - elke burger een rijopleiding in een rij school van het Gewest van zijn keuze kan volgen, ongeacht zijn verblijfplaats;
  - elke burger zijn examen in een examencentrum van het Gewest van zijn keuze kan afleggen, ongeacht zijn verblijfplaats.
- De regelgeving en de controle op de binnenscheepvaart gaan naar de Gewesten, inclusief de bevoegdheid van de politie (artikel 11 bijzondere wet 8 augustus 1980).
- Vertegenwoordigers van de Gewesten in de raden van bestuur van de entiteiten van de NMBS-Groep
- Nadat de federale overheid een meerjareninvesteringsplan heeft goedgekeurd dat in voldoende financiering voorziet en de 60/40-sleutel respecteert, zullen de Gewesten voor een bijkomende financiering

kunnen zorgen voor de aanleg, aanpassing of modernisering van de spoorlijnen. Deze bijkomende gewestelijke financiering zal een evenredigheid ten aanzien van de federale financiering moeten naleven. Deze evenredigheid zal door een verplicht samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en het (de) betrokken Gewest(en) moeten worden vastgelegd. Dat samenwerkingsakkoord zal dus de voorwaarde vormen voor de bijkomende gewestelijke financiering.

- Binnen de NMBS zal een structuur worden opgericht waarin de drie Gewesten en de federale overheid vertegenwoordigd zijn en die het geheel van de uitbating van het Gewestelijk Expresnet (GEN) zal beheren.
- Intergewestelijke mobiliteit rond Brussel: binnen de door de bijzondere wet opgerichte hoofdstedelijke gemeenschap zullen de drie Gewesten met elkaar overleggen over de mobiliteit, de verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel. Over het sluiten of onbruikbaar maken van de op- en afritten van de ring zal er voorafgaand overlegd worden.

3.5.2. Overige domeinen

In volgende domeinen worden bevoegdheden overgedragen:

- Economisch en industrieel beleid
- Energie
- Landbouw
- Stedenbouw, huisvesting en ruimtelijke ordening
- Lokaal bestuur
- Overige

<i>ECONOMISCH EN INDUSTRIEEL BELEID</i>	
Interuniversitaire attractiepolen	Naar de Gemeenschappen na afloop van fase VII van de IAP. Teneinde de overgang vlot te laten verlopen zal de overheveling gepaard gaan met een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen.
Technologische attractiepolen	Naar de Gewesten
Plantentuin van Meise	Overdracht, cfr. het akkoord Peeters-Demotte
Vergunningsbeleid	Naar de Gewesten

inzake handelsvestigingen / Nationaal Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie	Bij de overdracht zal in een verplicht overleg voorzien worden, volgens nog te bepalen modaliteiten, voor projecten in zones die aan een ander Gewest grenzen én door hun omvang en aantrekkingskracht een impact kunnen hebben op een of meerdere andere Gewesten.
Participatiefonds	Naar de Gewesten. Alle activiteiten worden stopgezet, maar er blijft een lichte structuur over waarmee de Gewesten het verleden beheren (lopende kredieten en leningen) ¹⁸
Nationaal Instituut voor de Statistiek	Interfederaliseren. Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten om de nadere regels van deze interfederalisering te definiëren.
Instituut Nationale Rekeningen	De deelstaten integreren. Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de deelstaten om de nadere regels van deze integratie te definiëren.
Toegang tot het beroep – vestigingsvoorwaarden	Overheveling naar de Gewesten, met een lijst van de beroepen waarvoor de toegang federaal blijft.
Kruispuntbank van ondernemingen	Vertegenwoordiging van de Gewesten
Nationale Delcrederedienst	Rol van de deelstaten vergroten. De overheidsdelegatie moet in meerderheid uit vertegenwoordigers van de Gewesten bestaan.
Finexpo	Rol van de Gewesten vergroten. De overheidsdelegatie moet in meerderheid uit vertegenwoordigers van de Gewesten bestaan.
Belgische Maatschappij voor Internationale Investing	Rol van de deelstaten (Gewesten) vergroten. De overheidsdelegatie moet in meerderheid uit vertegenwoordigers van de Gewesten bestaan.
Agentschap buitenlandse handel	Rol van de deelstaten (Gewesten) vergroten.
Erkenning toeristische centra	Bindend advies van het betrokken Gewest voorafgaand aan de federale erkenning als

¹⁸ 200 miljoen (eigen vermogen) op 8 jaar tijd.

	toeristisch centrum.
Prijzencontrole	<p>De deelstaten zullen bevoegd zijn om de prijzen te controleren in materies die onder hun bevoegdheid vallen. (Het afvalbeleid, het waterbeleid, de openbare gasdistributie en de distributie en het lokale vervoer van elektriciteit via netwerken met een nominale spanning gelijk aan of kleiner dan 70.000 volt en die geen transportfunctie vervullen, de taxidiensten en diensten voor het verhuur van auto's met bestuurder, de huur van goederen bestemd voor verblijf, pacht en handel, de hotelaspecten van de rusthuizen en de teledistributie).</p> <p>De transversale maatregelen zoals de prijsblokkering zullen federaal blijven.</p>
Toerisme	<p>Naar de Gewesten, onverminderd het behoud van de bevoegdheden voor de Gemeenschappen inzake de promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau. De Gemeenschappen kunnen subsidies voor toeristische infrastructuur blijven toekennen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.</p> <p>Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de andere betrokken deelstaten zullen ter zake samenwerkingsakkoorden sluiten.¹⁹</p> <p>Er zal een specifieke oplossing worden gestemd voor de Duitstalige Gemeenschap om haar die bevoegdheid te laten behouden, ongeacht de regionalisering (artikel 139 van de Grondwet).</p>
ENERGIE EN LEEFMILIEU	
Distributietarieven	<p>Naar de Gewesten (gas en elektriciteit)</p> <p>Voor de elektriciteit betreft dit niet de</p>

¹⁹ Wijziging van artikel 6, § 1 VI van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980: Een 13° toevoegen : « toerisme : onverminderd het behoud van de bevoegdheden voor de Gemeenschappen inzake de promotie van Brussel op nationaal en internationaal niveau. »

Wijziging van artikel 4 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980: in punt 10: de woorden « en het toerisme » worden geschrapt.

Artikel 92 bis § 2 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 zal ook worden gewijzigd om in het sluiten van een samenwerkingsakkoord ter zake tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de andere betrokken deelstaten te voorzien.

	<p>tarieven van de netwerken die een transportfunctie hebben, zelfs indien ze een nominale spanning gelijk aan of lager dan 70.000 volt hebben.</p> <p>Alle andere bevoegdheden die de federale overheid momenteel uitoefent blijven een federale bevoegdheid. Dat betreft de prospectieve studies inzake energie; de nucleaire brandstofcyclus; de energieproductie, met inbegrip van de offshore; de grote infrastructuren voor de aanvoer en opslag van energie; het energietransport; het beleid inzake de uiteindelijke energieprijis voor de gebruiker, inclusief het socialeprijzenbeleid; de energie-efficiëntie van de federale gebouwen.</p>
Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost	Naar de Gewesten
Handhaving regelgeving doorvoer afvalstoffen	<p>Naar de Gewesten (met een samenwerkingsakkoord om de coördinatie tussen de federale overheid en de Gewesten te verzekeren, aangezien dat ook de douane en de politie aangaat).</p> <p>De overdracht heeft geen betrekking op nucleaire afvalstoffen.</p>
Nucleaire export	<p>De Gewesten en het federale niveau verbinden er zich via een samenwerkingsakkoord toe om de samenwerking rond het nucleaire exportbeleid te vergemakkelijken. Het samenwerkingsakkoord zal voortbouwen op de huidige geldende wettelijke en institutionele bepalingen en zich richten op informatie-uitwisseling, expertise-uitwisseling en het doeltreffend maken van de voorziene procedures.</p>
Nationale Klimaatcommissie	<p>De werking van de Nationale Klimaatcommissie wordt geoptimaliseerd en haar rol wordt versterkt.</p> <p>De nadere uitvoeringsregels van die hervormingen zullen het voorwerp uitmaken</p>

	van technische besprekingen. Er zal een klimaatresponsabiliseringsmechanisme worden ingesteld.
Substitutierecht ten voordele van de federale staat in het kader van internationale klimaatverplichtingen	Er wordt een substitutierecht ten voordele van de federale staat ingevoerd voor het geval waarin een Gewest of een Gemeenschap de internationale verplichtingen die uit het Kaderverdrag van de Verenigde Naties over de klimaatverandering of uit één van zijn protocollen voortvloeien niet zou naleven, zoals bepaald in het bijzondere wetsvoorstel van 3 maart 2008 (doc Senaat, nr. 4-602/1).
LANDBOUW	
Belgisch Interventie en Restitutie Bureau	Naar de Gewesten
Landbouwrampenfonds	Naar de Gewesten
STEDENBOUW, HUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING	
Handelshuur, woninghuur en pacht	Naar de Gewesten
Onteigeningen	Overdracht naar de Gewesten van de onteigeningsprocedure, behalve voor de onteigeningen die door de federale overheid of de rechtspersonen die van haar afhangen gebeuren, en die aan de federale procedure onderworpen blijven
Aankoopcomités	Naar de Gewesten
Agentschap voor patrimoniale informatie	Het samenwerkingsakkoord van 24/10/2002 zal worden herzien om de oprichting van het Agentschap voor patrimoniale informatie mogelijk te maken.
Sportinfrastructuur	Voor de financiering en subsidiëring van de gemeentelijke sportinfrastructuur zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de mogelijkheid hebben om op dezelfde manier als de Gemeenschappen op te treden. ²⁰

²⁰ Wijziging van artikel 4 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 :

LOKAAL BESTUUR	
Federaal crisiscentrum	De Gewesten hierbij betrekken.
Rampenfonds	Naar de Gewesten
Grootstedenbeleid (voor wat de bevoegdheden van de deelstaten betreft)	Naar de deelstaten De federale overheid houdt op middelen in te zetten voor projecten die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren.
Provinciale instellingen	De nodige grondwetsartikelen zullen worden gewijzigd teneinde de volledige uitoefening van de autonomie van de Gewesten ten aanzien van de provincies te garanderen, zonder afbreuk te doen aan de huidige specifieke bepalingen van de pacificatiewet en aan die van de functie van de gouverneurs.
OVERIGE	
Beroepsopleiding	De beroepsopleiding blijft een gemeenschapsbevoegdheid. Er wordt de wettelijke mogelijkheid voorzien voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om programma's voor beroepsopleidingen op te zetten in het kader van het werkgelegenheidsbeleid, waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke karakter van Brussel. ²¹
Studentenmigratie	De Gemeenschappen worden bevoegd voor het uitreiken van een studiekaart. De federale overheid behoudt de bevoegdheid voor de toekenning van het verblijfsrecht.
Federaal Impulsfonds Migrantenbeleid	Opheffen, middelen naar de Gemeenschappen overhevelen ²² . De federale overheid houdt op middelen in

Wat betreft de financiering en subsidiëren van de gemeentelijke sportinfrastructuur aan het eind van punt 9° worden de volgende woorden toegevoegd: « onverminderd de mogelijkheid voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om op dezelfde manier in te grijpen op de financiering en subsidiëring van de gemeentelijke sportinfrastructuur. »

²¹ Wijzigingen aan artikel 4 van de bijzondere wet op de institutionele hervormingen van 8 augustus 1980 : Met betrekking tot de beroepsopleiding, op het einde van punt 16° aanvullen met de woorden : « Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal evenwel bevoegd zijn om programma's voor beroepsopleidingen op te zetten in het kader van haar werkgelegenheidsbeleid en rekening houdende met het specifieke karakter van Brussel. »

²² De kwestie van de huidige financiering van de FIM-projecten door de Nationale Loterij zal worden bestudeerd.

	te zetten voor projecten die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren.
Europees Integratiefonds	Opheffen, middelen naar de Gemeenschappen overhevelen. De federale overheid houdt op middelen in te zetten voor projecten die tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren.
Telecommunicatie	De omroepbevoegdheid van de Gemeenschappen wordt aangepast aan de ingrijpende technische evoluties en de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, met behoud van een federaal regelgevend kader inzake elektronische communicatie: regulering van de telecommunicatiemarkten, beheer van en controle op het gebruik van het spectrum, bescherming van de consument, domeinnamen, nummering, universele dienstverlening en privacy. Eventueel via een gedetailleerd samenwerkingsakkoord. Een deskundigenwerkgroep zal deze hervorming voorbereiden.
Dierenwelzijn	Naar de Gewesten
Filmkeuring	Naar de Gemeenschappen, mits een aangepaste oplossing voor Brussel.
Deontologische orden	De splitsing van de orden zal gebeuren na overleg met de betrokken beroepsorden. Er zal in bijzondere regels worden voorzien voor de inwoners van de zes randgemeenten, op basis van het eensluidende advies van de betrokken orden. De splitsing van de orden moet gepaard gaan met een koepelstructuur per orde die met de deontologie belast is (minstens voor de medische beroepen).
Gezamenlijke decreten	De mogelijkheid invoeren om de samenwerkingsprocedures tussen de entiteiten te vereenvoudigen. Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de GGC zullen deze decreten bij dubbele

	meerderheid "pre-Lombard" worden aangepast.
Volksraadpleging	Mogelijk voor de Gewesten, over aangelegenheden van Gewestelijk belang.
Openbaar ambt	Door aanpassing van de bijzondere wet op de hervorming der instellingen krijgen de deelstaten de bevoegdheid over het administratief en geldelijk statuut van hun ambtenarenkorps. De overheden zullen gezamenlijk samenwerkingsakkoorden sluiten over kwesties van globaal belang en zullen dit, verplicht, in het bijzonder doen voor wat betreft de maxima van de weddes, omwille van de impact op de pensioenen. De mobiliteit tussen de verschillende entiteiten zal mogelijk blijven.
Rekenhof	De parlementen van de deelstaten zullen , het Rekenhof, in voorkomend geval tegen betaling, opdrachten kunnen toevertrouwen. Artikel 180 van de grondwet zal worden geactualiseerd om met de nieuwe opdrachten van het Rekenhof rekening te houden.
Interfederalisering van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR)	Voortzetting van de onderhandelingen met de deelstaten met het oog op de omvorming van het CGKR tot een interfederaal centrum.

3.5.3. Overgehevelde fiscale uitgaven

Materies waarvoor de Gewesten in de toekomst de exclusieve bevoegdheid zullen hebben en waarvoor de uitgaven zullen worden overgeheveld:

- belastingsverminderingen of -kredieten voor de eigen woning;
- belastingsverminderingen en -kredieten voor de uitgaven voor de beveiliging tegen diefstal of brand van een woning;
- belastingsverminderingen of -kredieten met betrekking tot de uitgaven voor het onderhoud en de restauratie van beschermde monumenten;
- fiscale uitgaven dienstencheques, fiscale uitgaven energiebesparing;

- belastingsvermindering – grootstedenbeleid (renovatie van woningen);
- belastingvermindering – renovatie sociale huurwoningen.

Opmerking:

Wat de belastingsverminderingen en andere voordelen betreft (bijvoorbeeld intrestkorting bij een groene lening) voor uitgaven met het oog op energiebesparingen in een woning, evenals met betrekking tot de factuurkortingen voor schone wagens, beschikken de Gewesten nu al over bevoegdheden om hun beleid uit te voeren; een bevoegdheidsoverdracht is dus niet nodig.

Om inmenging van de federale overheid in de materies die onder de bevoegdheid van de Gewesten vallen te vermijden, zal de federale overheid, onverminderd wat in punt 4.4. wordt verduidelijkt, echter vanaf het budget 2012 aan de huidige op zijn niveau bestaande stimuli ter zake een einde kunnen maken.

3.6. Begrotingssynthese van de overhevelingen (nieuwste ramingen)

NB: Bij elke bevoegdheidsoverdracht moet men het aanverwante personeel en de middelen (werking, gebouwen) die eveneens moeten worden overgedragen vastleggen.

Bevoegdheid	Bedrag (miljoen)
ALGEMEEN TOTAAL	16.898

1. Arbeidsmarkt	4.326,1
RSZ	
Kenmerken werknemer	687,3
Oudere werknemers	338,0
Jonge werknemers	105,0
Langdurig werkzoekend	155,0
Herstructurering	10,9
Risicogroepen (laaggeschoolde jongeren)	40,0
WEP/DSP	12,8
SINE	25,6
Specifieke sector	33,1
Werknemer bagger- en sleepdienst	0,7
Werkgever bagger- en sleepdienst	3,7
Huispersoneel	0,2

Onthaalouders	14,2
Kunstenaars	14,3
Banenplannen	<u>1.018,2</u>
Gesco RSZ	291,5
Gesco RSZPPO	240,9
Gesco Trekkingsrechten	485,8
RVA	<u>541,4</u>
Jonge werklozen	1,1
Oude werklozen	28,7
Individuele Beroepsopleiding	47,9
Langduring werklozen excl DSP	438,0
Doostromingsprogramma's (DSP)	24,6
Kinderopvangtoeslag	1,2
Fiscaal	<u>54,3</u>
Middelen betreffende de gedeeltelijke vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing binnenvaart en sleepvaart	54,3
Rest	<u>1.972,5</u>
Art 60/61	138,7
Controle beschikbaarheid	38,0
PWA (beambten en werkingskosten)	35,0
Betaald Educatief Verlof	83,9
Startbanen	12,6
Stage-en startbonus	24,0
Outplacement	4,5
Loopbaanonderbreking excl. federaal en onderwijs	79,0
Loopbaanonderbreking onderwijs met uitzondering van de contractuele ambtenaren die onder het tijdskrediet vallen	82,0
Jongerenbonus non-profit (RSZ)	25,9
Dienstencheques (enkel deel SZ)	1.444,0
Ervaringsfonds	5,00
1ste pakket sociale economie	<u>19,3</u>
2. Gezinnen	<u>5.900,1</u>

Kinderbijslag	5.822,5
FCUD	77,6
3. Gezondheidszorg	4.211,4
Residentieel	<u>3.337,0</u>
Rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor kort verblijf, centra voor dagverzorging	2.425,0
Geriatrische ziekenhuizen (G) alleenstaanden	45,2
Gespecialiseerde ziekenhuizen (Sp)	165,8
Bouw-, renovatie- en herconditioneringswerken ziekenhuisinfrastructuren	531,0
Revalidatie-overeenkomsten	170,0
Hulp aan personen	<u>573,2</u>
Tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB)	511,0
Mobiliteitshulpmiddelen	62,2
Geestelijke gezondheid	<u>174,8</u>
Psychiatrische verzorgingstehuizen	120,5
Beschut wonen	52,2
Psychiatrische overlegplatforms	2,1
Preventie en organisatie van de 1ste lijn	<u>126,4</u>
Preventie (vaccinatie, screening, NVGP, tandhygiëne in de scholen, consultaties tabaksontwenning)	76,6
Fonds tot bestrijding van de verslavingen	5,0
Geïntegreerde diensten voor thuisverzorging (GDT)	4,7
Multidisciplinaire platformen en teams palliatieve zorgen	14,7
Huisartsenkring	3,1
Impulseofonds	22,4
4. Fiscale uitgaven	1.911,4
Uitgaven voor energiebesparende investeringen en passieve huizen	333,2
Fiscale uitgaven huisvesting (fiscale aftrek enige woning, verhoogde korting woonsparen, bijkomende aftrek hypotheculaire intresten)	1.436,3

Beveiliging van de woningen tegen diefstal of brand	9,2
Belastingvermindering - Renovatie sociale huurwoningen	0,1
Belastingvermindering - Grootstedenbeleid (renovatie van woningen)	0,6
Inkomensaf trek - Onderhoudskosten monumenten en landschappen	1,0
Belastingkrediet dienstencheques	131,0
5. Overheveling bevoegdheden andere beleidsdomeinen	548,9
Justitiehuizen	79,0
Eerstelijns juridische bijstand	1,7
Jeugdbescherming	14,0 ²³
Verkeersveiligheidsfonds	87,0
Grootstedenbeleid	87,5
Wetenschapsbeleid (IUAP en TAP)	30,2
Plantentuin Meise	8,9
Participatiefonds (phasing-out: globaal bedrag gespreid over 8 jaar)	200,0
FRGE	7,0
Rampenfonds	11,8
Belgisch Interventie en Restitutie Bureau	13,1
Federaal Impulsfonds voor Migrantenbeleid	8,0
Europees integratiefonds	0,7

²³ Aan te passen bedrag, rekening houdende met de nog te bepalen overhevelingsregels voor de gesloten instellingen.

4. DETAILS VAN HET HERVORMINGSVOORSTEL VAN DE BIJZONDERE FINANCIERINGSWET

Het voorgestelde hervormingsmodel van de bijzondere financieringswet streeft ernaar dat de deelstaten hun bevoegdheden, waaronder die uit de zesde staatshervorming, beter kunnen beheren.

Er wordt voorgesteld om de financiële autonomie van de deelstaten uit te breiden, vooral door hun eigen ontvangsten op aanzienlijke wijze te verhogen. Er wordt met meerdere principes rekening gehouden:

- een deloyale concurrentie vermijden;
- het behoud van de regels inzake progressiviteit van de personenbelasting;
- geen enkele deelstaat mag structureel verarmen;
- de leefbaarheid op lange termijn van de federale staat waarborgen en zijn fiscale prerogatieven met betrekking tot het interpersoonlijke herverdelingsbeleid handhaven;
- de responsabilisering van de deelstaten in verband met hun bevoegdheden en hun gevoerde beleid versterken, rekening houdend met de verschillende uitgangssituaties en verscheidene parameters;
- rekening houden met de externe aangelegenheden, de sociologische realiteit en de rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- rekening houden met bevolkings- en leerlingencriteria;
- een solidariteit tussen de deelstaten behouden, zonder perverse effecten;
- de financiële stabiliteit van de deelstaten verzekeren;
- rekening houden met de inspanningen die alle deelstaten samen moeten leveren om de overheidsfinanciën gezond te maken;
- de pertinentie van de voorgestelde modellen via simulaties nagaan.

Dit nieuwe model werd door de NBB²⁴ aan een simulatie onderworpen. Het beoogt enerzijds de fiscale autonomie van de Gewesten, en anderzijds de responsabilisering van de deelstaten, met behoud van een solidariteit zonder perverse effecten en met een waarborg op lange termijn van de leefbaarheid van de federale overheid.

De voorgestelde hervorming voor de financiering van de deelstaten betreft voornamelijk de bijzondere wet van 16 januari 1989. Door de overdracht van nieuwe bevoegdheden naar de deelstaten en de nieuwe responsabiliserings- en financieringsmechanismen zal ook de gewone wet van 31 december 1983 houdende organisatie van de financiering van de Duitstalige Gemeenschap moeten worden aangepast.

---

²⁴ Zie methodologische nota van de NBB en het FPB in bijlage.

4.1. Algemene principes²⁵

- Aangezien het om een verdeling van financiële middelen op kruissnelheid gaat, moet, voor de Gewesten, de klemtoon op een fiscale verdeelsleutel liggen (via de fiscale autonomie of via volgens een fiscale sleutel verdeelde dotaties) en, voor de Gemeenschappen, op sleutels die rekening houden met de behoeften. Deze keuze houdt in dat men, voor de Gewesten, voor het fiscale responsabiliseringsprincipe kiest, dat met een klimaatresponsabiliseringsmechanisme zal worden aangevuld. Anderzijds zal zowel voor de Gemeenschappen als voor de Gewesten een versterkte responsabilisering worden ingevoerd om de pensioenen van hun vastbenoemde ambtenaren te betalen.
- Er wordt in overgangsmechanismen voorzien om ervoor te zorgen dat elke deelstaat, vanaf de start van het nieuwe model, over financiële middelen beschikt die minstens gelijk zijn aan die van de huidige BFW, rekening houdend met het gebruik van de over te dragen federale uitgaven en vóór de correcte financiering van Brussel en de sanering van de overheidsfinanciën.
- De deelstaten leveren op de in de punten 4.13. en 4.14. bepaalde wijze hun bijdrage tot de sanering van de overheidsfinanciën.
- Er wordt een solidariteitsmechanisme behouden dat objectief, begrensd en zonder perverse effecten is.

4.2. Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gewesten

- De fiscale autonomie inzake de personenbelasting zal betrekking hebben op het bedrag van de huidige PB-dotatie voor de Gewesten (14,309 miljard in 2012), verminderd overeenkomstig een maximum van de negatieve term om de middelenverdeling tussen de deelstaten²⁶, (4,338 miljard), evenwichtig te houden, zijnde 9,971 miljard²⁷ waaraan vervolgens 40% van het totaal van de overgedragen fiscale uitgaven²⁸ worden toegevoegd. Voor het referentiejaar 2012 gaat het dus om een autonomie bedrag van 10,736 miljard.

4.3. Financiering van de huidige bevoegdheden van de Gemeenschappen

---

²⁵ De andere dotaties waarin de BFW voorziet worden niet gewijzigd.

²⁶ De nog bestaande negatieve termen voor het Vlaamse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden in de overgangsmechanismen geïntegreerd.

²⁷ De bijkomende PB-dotaties van 253 miljoen blijven behouden en volgens de bestaande sleutels herverdeeld; deze sleutels verschillen van de PB-sleutel.

²⁸ Verminderingen en kortingen huisvesting, beveiliging van woningen tegen diefstal en brand, onderhoudskosten monumenten en landschappen, dienstencheques, fiscale uitgaven energiebesparing. Zijnde een globaal bedrag van 1,912 miljard voor 2012.

- De koppeling aan de economische groei van de basis-btw-dotatie (i.e. verdeeld volgens de leerlingensleutel) blijft daarin behouden, en dit op retroactieve wijze vanaf 2010 (einde van de lambermontturbo vanaf 2010);
- Bijgevolg zal het aandeel (verdeeld volgens de PB-sleutel) van de btw-dotatie in de toekomst constant blijven (= een deel van de Lambermontherfinanciering van 2001). Dit deel van de dotatie zal worden geïntegreerd in de PB-dotatie aan de Gemeenschappen berekend op basis van de federaal gehouden PB. Deze dotatie zal evolueren volgens de inflatie en aan 82,5% van de groei van het bbp;
- De kijk- en luistergelddotatie wordt geïntegreerd in de btw-dotatie van de Gemeenschappen verdeeld volgens de leerlingensleutel;
- De andere dotaties zullen niet worden gewijzigd.

4.4. Financiering van de nieuwe bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen²⁹

- De enveloppe "werk" en "fiscale uitgaven" zal verdeeld worden op basis van de op federaal niveau behouden PB-verdeelsleutel. Deze dotatie bestaat uit 90% van de middelen in verband met de overgehevelde bevoegdheden inzake werk (de rest gaat in het overgangsmechanisme) en het saldo, na sanering, van de middelen in verband met de overgehevelde fiscale uitgaven. Deze dotatie zal volgens de inflatie en 70% van de groei evolueren.
- De verwijzing naar 70% om de middelen aan de groei te koppelen heeft tot doel het verlies aan ontvangsten van de federale overheid te compenseren dat het gevolg is van het verlies aan elasticiteit groter dan 1 van de PB-ontvangsten in verhouding tot het bbp op het bedrag van de PB dat naar de Gewesten gaat.

4.5. Financiering van nieuwe bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen³⁰

- De verdeling van de financieringsmiddelen van de nieuwe bevoegdheden van de Gemeenschappen zal via demografische sleutels gebeuren. De verdeling van de middelen inzake de gezinsbijslag zal gebeuren volgens de bevolkingssleutel 0-18 jaar inbegrepen van elkeen van de drie gemeenschappen en van de GGC (forfaitaire sleutel). De enveloppes van de deelstaten zullen vervolgens evolueren volgens de consumptieprijzenindex en de groei van de bevolking van 0 tot en met 18 jaar van elke entiteit. Deze middelen zullen worden overgeheveld

²⁹ De financiering van de andere bevoegdheden die aan de Gewesten worden overgedragen, zal via een of meerdere dotaties gebeuren, volgens gebruikssleutels.

³⁰ De financiering van de andere bevoegdheden die aan de Gemeenschappen worden overgedragen (Justitie, (GGC op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), FCUD, FIM,...) zal via een of meerdere dotaties gebeuren, volgens gebruikssleutels.

naar de Duitstalige Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap, met uitzondering van Brussel waar ze naar de GGC zullen worden overgeheveld. De regering kan, op voorstel van de sociale partners, een deel van de welvaartsenveloppe aan de verhoging van de aan de Gemeenschappen toegekende globale enveloppe « gezinsbijslag » toewijzen, indien de sociale partners vaststellen dat de scholingsgraad van de jongeren in het hoger onderwijs tussen 2012 en het lopende jaar aanzienlijk is toegenomen.

- Voor wat de overgedragen bevoegdheden in verband met de ouderen betreft (voornamelijk: opvangstructuren, tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB), geïsoleerde geriatrie ziekenhuizen G) zullen de middelen aanvankelijk worden verdeeld volgens de bevolkingsleutel van de + 80-jarigen. Ze zullen evolueren naargelang de evolutie van de bejaarden ouder dan 80 jaar in elke entiteit, de inflatie en 82,5% van de werkelijke groei van het bbp per inwoner.
- De middelen voor de andere overgedragen bevoegdheden inzake gezondheidszorg en "hulp aan personen" zullen worden verdeeld volgens de bevolkingsleutel en evolueren volgens de inflatie en 82,5% van de reële groei.

4.6. Responsabiliseringsmechanismen pensioenen en klimaat

Naast het principe van de fiscale responsabilisering van de Gewesten dat een rode draad is door deze hervorming, zullen er nog twee bijkomende responsabiliseringsmechanismen zijn:

- responsabilisering inzake pensioenen
- responsabilisering inzake klimaat

- Responsabilisering inzake pensioenen³¹

De vergrijzingskosten mogen dan wel vooral op het federaal vlak liggen, toch moeten de Gewesten en Gemeenschappen meer aan de budgettaire kost van de vergrijzing bijdragen.

Men stelt daarom voor om vanaf 2012, na overleg met de deelstaten, de berekeningsregels van de bijzondere wet van 5 mei 2003 in werking te stellen om de responsabiliseringsbijdrage van elke deelstaat vast te leggen.

Deze regels zullen, via de nieuwe bijzondere financieringswet, vanaf 2016 op progressieve en lineaire wijze worden aangepast opdat

---

³¹ Zolang het globale bedrag als gevolg van de progressieve verhoging van de bijdrage tot 8,86% lager ligt dan het globale bijdragebedrag van de wet van 2003 zal er naar het globale bedrag van de wet van 2003 verwezen worden.

deze bijdrage tegen 2030 gelijk is aan die die geldt voor het contractueel personeel³².

- Responsabilisering inzake klimaat

De bijzondere financieringswet zal er in voorzien dat een mechanisme, op basis van een voorstel van de nationale klimaatcommissie, voor elk gewest een meerjarig traject voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen in de sector van de gebouwen zal vastleggen.

Indien een gewest zijn toegewezen doelstelling overschrijdt, krijgt het een financiële bonus in verhouding tot het verschil ten aanzien van het traject, dat het Gewest investeert in beleid ter reductie van broeikasgassen. De betrokken federale middelen worden uitsluitend gefinancierd vanuit het federale aandeel in de veiling van de Emissions Trading Scheme-emissierechten.

Indien een gewest zijn doelstelling niet behaalt, zal het een financiële malus betalen in verhouding tot het verschil ten aanzien van het traject, die de federale overheid in beleid ter reductie van de broeikasgassen investeert.

Nadere regels van dit mechanisme zullen worden vastgelegd in de gewone wet, die tegelijk met de bijzondere financieringswet zal gestemd worden.

4.7. Correcte financiering van de Brusselse instellingen

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de responsabilisering op grond van de fiscale capaciteit niet objectief, want de inkomens van een groot aantal personen die op het grondgebied van het Gewest werken worden niet meegeteld (die van de pendelaars en de ambtenaren van de internationale instellingen). Op die manier is de toewijzing van de middelen of de toepassing van de fiscale autonomie onvoldoende.

Anderzijds wordt het BHG geconfronteerd met minderontvangsten door de vrijstelling van vele gebouwen inzake vastgoedbelasting.

Ten slotte wordt het BHG ook geconfronteerd met bijkomende lasten in vergelijking met de twee andere Gewesten, met name op het vlak van tweetaligheid, mobiliteit, opleiding en veiligheid.

---

³² Momenteel 8,86%.

De bijkomende financiering van de Brusselse instellingen zal dus op de volgende principes berusten om, op basis van de simulaties van de NBB, tegen 2015 een bedrag van 461 miljoen te bereiken waarvan 50% zal worden geaffecteerd.

Na 2015 zal de correcte financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (uitgezonderd de lokale overheden en de gemeenschapscommissies) zo worden georganiseerd dat het de 0,1% van het bbp niet zal overschrijden³³.

De correcte financiering van Brusselse instellingen bestaat uit twee delen. Het "eerste deel" betreft de geaffecteerde middelen en het dodehandcomplement en zal samen met de stemming over de kieskring BHV onder de vorm van een bijzondere wet (behalve voor wat de taalpremies betreft) worden gestemd en in 2012 van kracht worden.

Het eerste deel omvat dus het volgende:

- Vanaf 2012 zal er, ter ondersteuning van de inspanningen om de veiligheid en de preventie te verbeteren, een bijkomend krediet van 30 miljoen euro aan het "Fonds ter financiering van sommige uitgaven die verbonden zijn met de veiligheid voortvloeiend uit de organisatie van de Europese toppen te Brussel" worden toegekend. Dat bedrag wordt in nominale termen constant gehouden. Anderzijds zullen het bereik van de in aanmerking komende uitgaven en de titel van dit fonds worden uitgebreid teneinde alle uitgaven te dekken inzake veiligheid en preventie in verband met de nationale en internationale hoofdstedelijke werking van Brussel. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal, na advies van de federale regering, over de toewijzing van de middelen van het Fonds beslissen.
- De tweetaligheid vormt voor de Brusselse besturen een belangrijke vereiste die ook belangrijke inspanningen vergt. Door alle ambtenaren (vastbenoemd en met een arbeidsovereenkomst) die over een taalbrevet beschikken op juridisch vlak gewaarborgde taalpremies toe te kennen zal de tweetaligheid nog meer worden aangemoedigd. Het bedrag van de premies zal variëren volgens het door de ambtenaar aangetoonde taalkennisniveau. De financiering van de taalpremies zal, voor een forfaitair bedrag dat met het gemiddelde bedrag van de huidige toegekende premies overeenstemt, voor rekening van de federale overheid zijn. Het door de federale staat te betalen bedrag wordt op 25 miljoen in 2012 geschat, en zal de inflatie volgen.
- Een "mobiliteitsdotatie" voor een bedrag van 45 miljoen in 2012, 75 miljoen in 2013, 105 miljoen in 2014 en 135 miljoen in 2015 zal rechtstreeks op de middelenbegroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden gestort als speciale toelage voor het mobiliteitsbeleid. Na 2015 zal deze dotatie de inflatie en 50% van de groei volgen.

---

³³ Om de verplichting na te leven, worden de middelen i.v.m. de pendelaars en de internationale ambtenaren na 2016 nominaal constant gehouden, en wordt de dotatie mobiliteit enkel aan de inflatie en voor maar 50% aan de groei gekoppeld.

- De bijzondere COCOF/VGC-dotatie (art. 65 bis van de bijzonder financieringswet) zal tegen 2015 geleidelijk aan met 40 miljoen verhogen.
- De dodehandcompensatie van de bijzondere wet van 16 januari 1989 gaat van 72 naar 100% en wordt uitgebreid teneinde in de verliezen van inkomsten uit het gewest en de agglomeratie te voorzien, en door de laatste beschikbare gemeentelijke opcentiemen als referentie te nemen.

Eerste deel	2012	2013	2014	2015
Geaffecteerde bedragen				
Veiligheid	30	30	30	30
Taalpremies	25	26	27	28
Mobiliteitsdotatie	45	75	105	135
Dotatie voor COCOF en VGC	10	20	30	40
Totaal geaffecteerde middelen	110	151	192	233
Niet- geaffecteerde totaal				
Dodehand	24	24	25	25
Totaal niet- geaffecteerde middelen	24	24	25	25
Totaal eerste deel	134	175	217	258

Het tweede deel van de financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreft de pendelaars en de internationale ambtenaren. Dit tweede deel wordt in de BFW ingevoegd volgens de volgende verdeling³⁴:

³⁴ Tabel op basis van de veronderstelling dat de BFW in 2013 in werking treedt.

Tweede deel via de BFW	2012	2013	2014	2015
Financiering pendelaars		13	28	44
Financiering internationale ambtenaren		48	101	159
Totaal tweede deel	0	61	129	203

De correctie "pendelaars" baseert zich op een horizontaal mechanisme. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal een financiering krijgen die tegen 2015 een deel van de gemiddelde gewestelijke belasting (inclusief de nieuwe Gewestelijke dotaties) van de nettostroom pendelaars zal compenseren, en dit tot een bedrag van 44 miljoen in 2015. De twee andere Gewesten zullen dit bedrag financieren via een verdeelsleutel die gelijkwaardig is aan die van de pendelaars. Vanaf 2016 wordt die financiering nominaal constant gehouden.

- De financiering "internationale ambtenaren" moet tegen 2015 geleidelijk aan en lineair compenseren wat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan gewestelijke belastingsinkomsten derft als gevolg van de aanwezigheid van de ambtenaren van de internationale instellingen (buiten wat men in de twee andere gewesten vaststelt). Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal tegen 2015 geleidelijk aan een bedrag van 159 miljoen van de federale staat ontvangen. Vanaf 2016 zal die financiering nominaal constant blijven.

Samengevat:

Totaal van de geaffecteerde en niet-geaffecteerde middelen	134	236	346	461
Waarvan geaffecteerde bedragen	110	151	192	233

Anderzijds zal de wet van 10 augustus 2001 houdende oprichting van een fonds om de internationale rol en de hoofdstedelijke werking van Brussel te financieren worden bijgewerkt om de huidige aan het Belirisfonds toegewezen bedragen (125 miljoen euro) te consolideren. Een technische werkgroep zal moeten onderzoeken of het opportuun is om het bouwheerschap en het personeel over te hevelen.

4.8. Uitvoeringsregels van de fiscale autonomie

- De fiscale autonomie zal worden georganiseerd volgens een model van uitgebreide opcentiemen op de federale belasting (zie verder). De federale aanslagvoeten zullen bij de start van de berekening niet worden gewijzigd. Voor de berekening van de Gewestelijke belasting wordt de huidige federale belasting, verkregen na toepassing van de belastingvrije som, van belastingsverminderingen op de vervangingsinkomens, vermindering voor inkomsten van buitenlandse oorsprong en onderhoudsgelden, met een factor verminderd om tot de nieuwe federale belasting te komen. Deze factor, die de hoogte van de aanvankelijke opcentiemen bepaalt, zal worden vastgelegd om een regionalisering van de PB-ontvangsten te bereiken evenwaardig aan het in punt 4.2. vermelde bedrag, nl. 10,736 miljard euro.
- De gewestelijke aanvullende opcentiemen zullen ook voor de afzonderlijk belastbare inkomens gelden, behalve de inkomens uit roerende goederen (dividenden, intresten, royalties) en sommige diverse inkomens (voornamelijk de belastbare meerwaarden op roerende waarden en titels) die onder de exclusieve federale bevoegdheid blijven.
- De voorheffing via de aanvullende opcentiemen wordt gecombineerd met alle mogelijkheden die de Gewesten al krachtens de huidige bijzondere financieringswet genieten (artikel 9 van de BFW), nl. de proportionele algemene aanvullende opcentiemen en de proportionele of forfaitaire algemene verminderingen, al of niet per belastingschijf gedifferentieerd. De Gewesten zullen dus niet alleen in algemene forfaitaire of proportionele belastingsverlagingen kunnen voorzien, maar ook, in hun bevoegdheidsdomeinen, terugbetaalbare belastingskredieten kunnen toekennen.
- Om de Gewesten ten aanzien van het federale niveau autonoom te maken zal het maximum betreffende de uitoefening van de autonomie uit de huidige financieringswet (nl. de verwijzing naar de 6,75%) worden afgeschaft. De Gewesten zullen dus de gewestelijke belasting qua bedrag of procenten onbegrensd kunnen verlagen of verhogen. De Gewesten zullen wel de progressiviteit met de mogelijkheid van een strikt omkaderde afwijking (zie verder voor de details) moeten naleven.
- De federale wetgever blijft exclusief bevoegd om de belastbare basis vast te stellen.
- Het bepalen van de bedrijfsvoorheffing blijft een exclusieve federale bevoegdheid.

Model van de gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf

1. Mechanisme

De Gewesten zullen de mogelijkheid hebben om op de federale belasting gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf te heffen.

De belastingschijven zullen als volgt worden vastgesteld³⁵:

- de federale basisbelasting wordt eerst berekend op het belastbaar inkomen van de persoon (FBB 1);
- de aldus berekende federale basisbelasting kan door de gewesten in schijven worden opgesplitst ($FBB1 = \sum Sa..x$);
- vervolgens worden de federale belastingverminderingen berekend die overeenstemmen met het belastingvrije minimum, de bijkomende belastingvrije som voor personen ten laste en de belastingverminderingen voor vervangingsinkomens (FV1);
- het bedrag van die federale belastingverminderingen wordt afgetrokken van de federale basisbelasting berekend op het belastbaar inkomen te beginnen met de laagste belastingschijven. ($Sa - FV1, Sb - \text{rest van FV1 enz.}$).

2. Behandeling van de federale belastingverminderingen voor inkomsten van buitenlandse oorsprong

De federale belastingverminderingen voor inkomsten van buitenlandse oorsprong worden proportioneel aangerekend.

3. Gewestelijke opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de afzonderlijk belaste inkomsten

Wat betreft het tarief van de opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de afzonderlijk belaste inkomsten die tegen een eenvormig federaal tarief worden belast, zal, teneinde de prerogatieven van de federale Staat te respecteren:

- het tarief van de opcentiemen eenvormig zijn (geen differentiëring per schijf);
- en uniek (een enkel tarief ongeacht het federale belastingtarief op die inkomsten).

Indien een gewest gedifferentieerde opcentiemen per belastingschijf vastlegt, zal de bijzondere financieringswet bepalen dat, wat betreft de opcentiemen op de federale belasting met betrekking tot de inkomens die afzonderlijk worden belast en waarop de gewestelijke opcentiemen van

---

³⁵ Dit model moet worden toegepast rekening houdend met de op de federale belasting toegepaste verminderingfactor (zie punt 4.8. eerste streepje).

toepassing zijn³⁶, het tarief van de opcentiemen niet lager mag zijn dan het tarief dat op de gewestelijke belastingschijf wordt toegepast waarvoor de ontvangst van de gewestbelasting het hoogste is.

4. Progressiviteit

Principe

De uitoefening van de bevoegdheden van de gewesten met betrekking tot de algemene belastingvermeerderingen of -verminderingen, en – kredieten, de opcentiemen of kortingen gebeurt zonder vermindering van de progressiviteit van de personenbelasting.

Het principe van de progressiviteit wordt geëerbiedigd in de gevallen zoals vermeld in het evaluatiemodel van het Rekenhof.

De progressiviteitsregel zal uitzonderlijk niet gelden voor de lopende overeenkomsten waarvan het fiscale voordeel gewestelijk zou worden (voorbeeld woonbonus), omdat het de bedoeling is dat de belastingplichtige hetzelfde voordeel zou behouden als dat waarop hij in het huidige stelsel recht had.

Versoepeling

Wanneer de Gewesten de opcentiemen differentiëren per belastingschijf, mag het tarief van de gewestelijke opcentiemen afwijken van artikel 9 van de bijzondere financieringswet op voorwaarde dat:

- het gewestelijke opcentiementarief op een belastingschijf niet lager is dan 90% van het hoogste gewestelijke opcentiementarief van de lagere belastingschijven
- en het belastingvoordeel per belastingplichtige ingevolge de afwijking op de progressiviteitsregel niet meer dan 1000 euro (geïndexeerd) per jaar bedraagt³⁷.

Vermijden van belangenconflicten

Artikel 143 van de Grondwet zal worden uitgebreid met een bepaling die verduidelijkt dat de Gemeenschappen, de Gewesten, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie, wanneer men artikel 138 van de grondwet heeft toegepast, geen belangenconflict kunnen inroepen³⁸ wanneer de

---

³⁶ De gewestelijke opcentiemen zijn niet van toepassing op de inkomens van sommige afzonderlijk belastbare inkomens (dividenden, intresten, roerende meerwaarden, ...)

³⁷ De verificatie van het al of niet overschrijden van de grens van 1000 euro gebeurt door het verschil te maken tussen het bedrag van de gewestelijke belasting berekend volgens het gewestelijke tarief en het bedrag van de gewestelijke belasting berekend door de percentages van de schijven die niet overeenstemmen met de progressiviteitsregel te vervangen door de percentages die men met naleving van de voornoemde progressiviteitsregel had moeten toepassen.

³⁸ De werkgroep van de Senaat belast met het verduidelijken van de opdrachten van de hervormde Senaat zal er ook mee belast worden om voorstellen te doen om de procedures om belangenconflicten te voorkomen en te beslechten te ordenen.

federale staat wijzigingen aanbrengt aan de belastbare basis, het tarief, de vrijstellingen of elk ander element dat in de berekening van de personenbelasting ingrijpt.

Bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof inzake federale loyaliteit

Op grond van artikel 142, 2^e lid, 3° van de Grondwet, zal artikel 1 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 betreffende het grondwettelijk hof gewijzigd worden, door er een 3° aan toe te voegen luidende als volgt: « *het principe van de federale loyaliteit bedoeld in artikel 143 van de Grondwet* ».

Regeling voor de uitoefening van de fiscale autonomie

Onder de titel algemene bepalingen zal de BFW worden aangevuld om te verduidelijken dat: *"de uitoefening van de fiscale bevoegdheden van de gewesten gebeurt met naleving van de federale loyaliteit en met name van de volgende principes:*

- *het principe waarbij elke deloyale fiscale concurrentie wordt uitgesloten;*
- *het principe dat de dubbele belasting wil verhinderen en vermijden*
- *het principe van het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal en van de Economische en monetaire Unie."*

Belasting van de niet-inwoners

De federale overheid blijft uitsluitend bevoegd voor de belasting van de niet-inwoners.

Zij past een belastingstelsel toe dat rekening houdt met de gewestelijke belastingregels (opcentiemen, kortingen, belastingkredieten en –vermeerderingen) en zodoende de naleving van de EU-verdragsbepalingen m.b.t. de vier fundamentele vrijheden³⁹ garandeert.

Op budgettair vlak wordt het verschil tussen de referentiebelasting en de individueel berekende verschuldigde belasting zowel in meer als in min met de aan de Gewesten door te storten ontvangsten verrekend.

De referentiebelasting is gelijk aan de federale basisbelasting, verminderd met de belastingvrije som en de belastingvermindering voor de vervangingsinkomens en voor de inkomens van buitenlandse oorsprong.

4.9. Solidariteitsmechanisme

---

³⁹ Te weten het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen.

Het solidariteitsmechanisme voor de Gewesten waarvan het aandeel in de personenbelasting lager ligt dan het bevolkingsaandeel, zal voortaan als volgt berekend worden:

$V \times (db - dpb) \times X$.

- V: geheel van de met de fiscale autonomie verbonden middelen en de aan de Gewesten volgens een fiscale sleutel verdeelde dotaties evenals 50% van de PB-dotatie van de Gemeenschappen⁴⁰; het basisbedrag evolueert volgens de inflatie en de reële groei.
- db: bevolkingsaandeel van het Gewest in de totale bevolking
- dpb: percentage van het Gewest in de federaal gehouden PB.
- X: compensatiefactor van het verschil gelijk aan 80%.

4.10. Overgangsmechanismen

- Een overgangsmechanisme voor de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies en de Gewesten zal ervoor zorgen dat bij het aanvangsjaar geen enkele deelstaat wint of verliest. Het egaliseringsbedrag zal gedurende 10 jaar in nominale waarde constant blijven vooraleer in de volgende 10 jaar lineair af te nemen totdat het verdwenen is.

4.11. Fiscale uitgaven

- De Gewesten zullen van het federale niveau de bevoegdheid krijgen over verschillende fiscale voordelen die nu federaal zijn, nl. de fiscale voordelen met betrekking tot de materiële bevoegdheden van de Gewesten en waarvoor ze voortaan de exclusieve bevoegdheid hebben (zie gedetailleerde nota, 3.5.3). De door de Gewesten toegekende fiscale voordelen zullen alleen de vorm van een belastingvermindering of -krediet mogen aannemen, en niet die van een aftrek.

4.12. Vennootschapsbelasting

De kwestie van de vennootschapsbelasting zal worden behandeld in het kader van de discussie over de socio-economische aspecten.

---

⁴⁰ Zijnde een basisbedrag van 20.083 miljard volgens de huidige ramingen van de NBB voor 2012.

4.13. De uitdaging van de hogere levensverwachting

- Om onze verbintenissen ten aanzien van onze ouderen en toekomstige ouderen te waarborgen, moeten we ervoor zorgen dat we het hoofd kunnen bieden aan de hogere lasten ten gevolge van de hogere levensverwachting. Gelet op het belang van deze verhoging⁴¹ is een bijdrage van alle entiteiten van het land noodzakelijk.
- De twee sectoren waarin die verlenging van de levensduur zich het meest laat voelen en die onder de bevoegdheid van deelstaten vallen zijn de sector van de ambtenarenpensioenen van de deelstaten en de (in de huidige hervorming overgedragen) sector van de bejaarden.

4.14. Sanering van de overheidsfinanciën

Het politieke akkoord over de BFW zal moeten worden afgerond na afloop van de discussie over de sanering van de overheidsfinanciën die België tegen 2015 terug in een budgettair evenwicht moet brengen. Na deze discussie zullen bepaalde variabelen van de BFW zoals de referentiebedragen voor de overdrachten en hun evolutieparameters definitief moeten worden bijgesteld, *zonder de genoemde mechanismen en nadere regels van de fiscale autonomie van de Gewesten en de correcte financiering van de Brusselse instellingen te wijzigen.*

---

⁴¹ Verslag 2010 van de Studiecommissie voor de Vergrijzing.

5. SLOTOPMERKING

De 8 onderhandelende partijen verbinden er zich toe om, in geval van meningsverschillen over de interpretatie of van technische en juridische moeilijkheden die nadien bij de concretisering van de gesloten akkoorden zouden opduiken, de geest en de evenwichten die aan die akkoorden ten grondslag liggen te eerbiedigen. Bijgevolg verbinden zij zich er samen met de formateur toe om te goeder trouw naar de oplossingen te zoeken die nodig zijn en de gemaakte politieke keuzes niet meer in vraag stellen. In dit verband zullen onder meer de in deze tekst voorgeschreven overleg- en samenwerkingsprocedures op een zorgvuldige en snelle wijze plaatsvinden.

DEEL II - SOCIAAL- ECONOMISCHE VRAAGSTUKKEN

1. SANERING VAN DE OVERHEIDSFINANCIËN

1.1. Een strenge begroting om in 2015 een budgettair evenwicht te bereiken

De regering heeft in april 2011 het Stabiliteitsprogramma bij de Europese Commissie ingediend. Daarin is het begrotingstraject van België voor 2011 tot en met 2014 vastgelegd, met de bedoeling de begroting tegen 2015 structureel in evenwicht te brengen. Ons land heeft zich ertoe verbonden het begrotingstekort van de gezamenlijke overheid vanaf 2012 terug te dringen tot 2,8% van het bbp. Dat Stabiliteitsprogramma zou een afdoend antwoord moeten vormen op de procedure die de EU tegen België - en 22 ander EU-lidstaten - heeft ingesteld wegens een buitensporig begrotingstekort. De sanering van de overheidsfinanciën is een noodzaak en een absolute prioriteit om de toekomst van ons sociale model veilig te stellen en onze economische slagkracht te handhaven.

De federale regering wil daarom een streng en structureel plan voor de begrotingsanering uitvoeren waarmee de doelstellingen van het Stabiliteitsprogramma 2011-2014 kunnen worden verwezenlijkt en waarin de grote lijnen uitgezet worden om tegen 2015 een structureel evenwicht te bereiken.

De regering bevestigt haar wil om de doelstellingen die België heeft vastgelegd in het aan de Europese Unie overgezonden Stabiliteitsprogramma strikt na te leven.

Wat de begroting 2012 betreft, zal de regering het tekort voor entiteit I tot 2,4% beperken, zoals aangegeven in het Stabiliteitsprogramma van april 2011, en ze zal in het Parlement een begroting indienen die uitgaat van een groei van het BBP met 0,8%. De begrotingsinspanning van de federale regering zal in 2012 11,3 miljard euro bedragen.

Dat engagement betekent dat de beleidsniveaus van entiteit II zich samen houden aan de bovengrens van het tekort, namelijk 0,4% van het BBP.

Wat de begroting 2013 betreft, zal de regering, bij ongewijzigde omstandigheden, zich houden aan een tekort van 2% van het BBP voor entiteit I, zoals aangegeven in het Stabiliteitsprogramma. Bij de onderhandelingen met de Gewesten en de Gemeenschappen met het oog op het bezorgen van het bijgewerkte Stabiliteitsprogramma aan de Europese Unie zal rekening worden gehouden met de methodologie van de Hoge Raad van Financiën (HRF), en ook met het voorbehoud dat hij in zijn jongste rapport heeft gemaakt.

Wat de begroting 2014 betreft, zal de regering zich laten inspireren door de aanbevelingen van de de HRF en daarbij rekening houden met het methodologisch voorbehoud van diezelfde Raad. In die context zal het begrotingsaldo van elke entiteit (entiteit I en entiteit II), in procent van het BBP, elk jaar moeten verbeteren, bij ongewijzigde omstandigheden.

De regering wil voorts de schuldenlast terugdringen om de rentelasten te beperken, ons land te beschermen tegen de speculanten en haar verplichtingen ten aanzien van de Europese Unie na te komen. De sommen die ons land niet zal moeten betalen aan de financiële markten, komen immers ten goede aan het welzijn van de burgers.

De regering zal bijgevolg een streng, rechtvaardig en verantwoord begrotingsbeleid voeren, dat het economische herstel, dat nog altijd zwak is, niet in de weg zal staan. Ze zal de mensen die werken, aanmoedigen en de koopkracht ondersteunen. Ze zal vooral de toekomst moeten veiligstellen en in het bijzonder de jonge generaties een perspectief moeten bieden.

Om de meerjarenbegrotingsdoelstellingen te bereiken, zal de regering drie grote lijnen volgen:

- structurele en toenemende inspanningen, zowel op het vlak van uitgaven als ontvangsten, met een billijke verdeling tussen de hoge en de lage inkomens en tussen de generaties;
- een actief beleid inzake creatie van banen en het verhogen van de activiteitsgraad;
- een verhoogde strijd tegen de fiscale en sociale fraude.

1.2. De voorgestelde begrotingsmaatregelen

De begrotingsmaatregelen zijn onderverdeeld in drie categorieën: de uitgaven, de ontvangsten en de diverse maatregelen die buiten deze twee categorieën vallen. De gevraagde inspanningen zijn evenwichtig en houden rekening met de draagkracht van burgers.

De belangrijkste budgettaire maatregelen zijn de volgende:

1.2.1. Uitgaven

Deze categorie is in 2012 goed voor ongeveer 42% van de inspanningen, waarvan het aandeel mettertijd zal toenemen.

Het was de bedoeling zo ver mogelijk te gaan in de vermindering van de overheidsuitgaven, onder meer dankzij een versterking van de strijd tegen verspilling en het streven naar efficiëntiewinst, waardoor er tegen een

lagere kostprijs een goede openbare dienstverlening kan worden blijven verstrekt.

Krachtlijnen van deze ingrepen:

- besparing van 5 procent op de bezoldiging van de ministers en vermindering van het budget van de ministeriële kabinetten;
- besparingen op het vlak van personeels-, werkings- en investeringskosten van de openbare besturen, evenals van de organen die opdrachten uitvoeren voor rekening van de Staat of van de Sociale Zekerheid;
- die besparingen bij de openbare besturen zullen met name worden gerealiseerd door een beter beheer van de overheidsadministraties, onder meer via de invoering van een Optifed dat het volgende zal mogelijk maken:
  - een beter interdepartementaal beheer: primaire uitgaven: door een rationeler beheer van de toewijzing van lokalen aan de administraties en een betere coördinatie van de aankoopprocedures voor kantooruitrustingen (Federaal Aankoopbureau) zal er bijkomend bespaard kunnen worden;
  - de herinvestering van een gedeelte van de efficiëntiewinst in een betere werking van de diensten.In dat kader zullen er middelen ter beschikking worden gesteld teneinde de prioritaire uitgaven met betrekking tot de justitie, de politie, de brandweerdiensten en de douanediens ten te dekken;
- inkrimping van de facultatieve subsidies;
- bevriezing van de openbare dotaties gedurende 2 jaar (Parlement, Rekenhof, Grondwettelijk Hof, Koninklijke Familie, Hoge Raad voor de Justitie,...);
- gedeeltelijke vervanging van de afvloeiingen in Defensie met het oog op de inkrimping van het leger tot 30.000 militairen in 2015, en diverse andere besparingen bij Defensie, met name op het stuk van de werkingskosten;
- tijdelijke bevriezing van de groei van de kredieten voor Ontwikkelingssamenwerking. Het gaat om een tijdelijke bevriezing van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking, zonder dat daarbij de doelstelling om op termijn 0,7 procent van het BNI te bereiken, wordt opgegeven;
- besparingen in de autonome overheidsbedrijven (NMBS-Groep, bpost), zonder dat wordt geraakt aan de kwaliteit van de dienstverlening aan de burgers, in het bijzonder wat de veiligheid van het spoor in de NMBS-groep betreft;
- afschaffing van het systeem van verminderingen op factuur voor "schone voertuigen", dat als een usurperende bevoegdheid wordt beschouwd ;
- verlaging van de federale tenlasteneming in de financiering van de pensioenen van de statutaire ambtenaren via een grotere responsabilisering van de deelstaten, zoals bepaald in de bijzondere wet van 2003;

- onderbenutting van de kredieten in de primaire uitgaven, de ION's en de OISZ's;
- teneinde het financiële evenwicht van de sociale zekerheid te garanderen, zal er voorzien worden in de storting van een tijdelijke en aanvullende dotatie bovenop de bestaande financiering, die jaarlijks zal moeten worden berekend, zodat de ESR-rekeningen van de sociale zekerheid noch tekorten, noch overschotten vertonen;
- daling van de wettelijke groeinorm inzake gezondheidszorguitgaven en structurele besparingen in de gezondheidszorg, zonder verhoging van de kosten ten laste van de patiënten. Voor 2015 en de volgende jaren wordt de norm bij wet bepaald. Indien deze niet gewijzigd wordt, blijft de norm voor 2014 van toepassing;
- indexering van de loongrens "hoge lonen" in het kader van de vermindering van de structurele sociale bijdragen;
- indexering van de prijs van de dienstencheques om de groeiende budgettaire kostprijs ervan te kunnen beheersen: de prijs van de dienstencheques zal stijgen van 7,5 naar 8,5 euro in 2013 en hun aantal zal beperkt worden tot maximaal 1000 per huishouden of 500 per persoon. De fiscale aftrekbaarheid van de dienstencheques wordt gehandhaafd;
- vermindering met 40 procent van de voor 2013 en 2014 voorziene enveloppe⁴² voor de welvaartsvastheid van de sociale uitkeringen;
- verlaging van het fiscale voordeel "energiebesparende investeringsuitgaven", rekening houdend met de overlappings door de gewestelijke regelingen;
- omvorming van de aftrekbare uitgaven in belastingverminderingen en vastlegging van twee unieke tarieven daarvoor;
- structurele hervorming van de stelsels van tijdskrediet en vrijwillige loopbaanonderbreking⁴³;
- structurele hervorming van de brugpensioenen⁴⁴;
- structurele hervorming van de inschakelingsuitkering (de vroegere wachuitkering)⁴⁵;
- structurele hervorming van economische werkloosheid⁴⁶;
- structurele hervorming van het brugpensioen⁴⁷;
- structurele hervorming van de werkloosheid met een herziening van de definitie van passende dienstbetrekking, een versterking van de degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen en van de activering en strengere leeftijdsvoorwaarden voor de aanvullende anciënniteitsuitkering⁴⁸;
- uitvoering van het plan "Back to Work" in de invaliditeitssector;
- andere zogenoemde usurperende bevoegdheden.

⁴² Met uitzondering van de welvaartsvastheid van de bijstandsuitkeringen

⁴³ Zie hoofdstuk "Hervorming van de arbeidsmarkt om de arbeidsparticipatie te verhogen"

⁴⁴ Zie hoofdstuk "Hervorming van de pensioenen"

⁴⁵ Zie hoofdstuk "Hervorming van de arbeidsmarkt om de arbeidsparticipatie te verhogen"

⁴⁶ Zie hoofdstuk "Hervorming van de arbeidsmarkt om de arbeidsparticipatie te verhogen"

⁴⁷ Zie hoofdstuk "Hervorming van de arbeidsmarkt om de arbeidsparticipatie te verhogen"

⁴⁸ Zie hoofdstuk "Hervorming van de arbeidsmarkt om de arbeidsparticipatie te verhogen"

1.2.2. Ontvangsten

Deze rubriek is in 2012 goed voor ongeveer 34 % van de inspanningen.

Wat het onderdeel "ontvangsten" betreft, wordt er gezorgd voor een grotere bijdrage van de inkomsten uit kapitaal, en worden de inkomsten uit arbeid tegelijkertijd gevrijwaard. Er worden maatregelen getroffen om ervoor te zorgen dat de wetgeving beter wordt toegepast of dat ze wordt afgestemd op de vigerende wetgevingen in de andere lidstaten van de Europese Unie. De inspanning zal tevens worden gerealiseerd door een fiscaliteit die meer "responsabiliserend werkt" ten aanzien van gedragingen die het milieu kunnen schaden en door een verruiming van de belasting op speculatie.

Het gaat voornamelijk om:

- een harmonisatie van het tarief van de roerende voorheffing op 21% voor de interesten en dividenden (behalve 10% voor de liquidatieboni en 25% voor de interesten en de dividenden die momenteel aan een tarief van 25% zijn onderworpen). Het tarief van 15% roerende voorheffing wordt gehandhaafd voor de Staatsbons uitgegeven in de periode tussen 24/11/2011 tot en met 2/12/2011;
- het behoud van het tarief van 15% roerende voorheffing en de huidige vrijstellingsmodaliteiten (behoud van de vrijstelling van de eerste interestschijf⁴⁹ voor de spaarrekeningen);
- de invoering van een solidariteitsbijdrage van 4% op de hoge inkomens voor belastingplichtigen met roerende inkomsten van meer dan 20.000 euro, de liquidatieboni en het vrijgestelde gedeelte van de interesten op spaarboekjes niet meegerekend. Die bijkomende bijdrage zal worden toegepast op het gedeelte van de roerende inkomsten dat hoger ligt dan 20.000 euro (de bijdrage zal echter niet van toepassing zijn op de verdiensten waarop een roerende voorheffing van 25% werd ingehouden). Naargelang van de keuze van de belastingplichtige zal die bijdrage worden afgehouden, ofwel aan de bron door het optrekken van de roerende voorheffing met 4%, ofwel, wanneer dat noodzakelijk is, via de inkohiering dankzij de inlichtingen die automatisch door een centraal punt worden meegedeeld.
- een belasting op de stock options: de forfaitaire evaluatie van de optie op het moment van de toekenning zal worden opgetrokken van 15 naar 18%;
- een verhoging van de taks op de beursverrichtingen: een stijging met 30% van de tarieven en de plafonds die gelden per verrichting;
- een belasting op de meerwaarden op aandelen in het kader van de vennootschapsbelasting: de meerwaarden zullen vrijgesteld worden op voorwaarde dat de aandelen ten minste één jaar in het bezit

---

⁴⁹ 1.770 euro voor het jaar 2011.

worden gehouden, en zoniet belast worden aan het specifiek tarief van 25%;

- een hervorming van de notionele interestaftrek, zodat de kosten beter onder controle kunnen worden gehouden:
  - het maximumtarief van de notionele interestaftrek zal 3% bedragen in 2012, 2013 en 2014. Voor 2015 en de volgende jaren wordt het plafond bij wet bepaald. Indien deze niet gewijzigd wordt, blijft het maximumpercentage voor 2014 van toepassing;
  - de huidige mogelijkheid om tijdens de het boekjaar niet-afgetrokken notionele interest in de tijd uit te stellen zal voortaan worden geschrapt;
  - de aanwending van de uitgestelde bestaande stock van de notionele interestaftrek zal worden beperkt zonder gevolgen voor de eerste schijf van 1 miljoen winst (zodat de kmo's a priori niet zullen worden getroffen);

Om hun concurrentievermogen te ondersteunen, blijft de verhoging met +0,5 procent voor de kmo's behouden.

- verzekeringen: de individuele pensioentoezeggingen voor de zelfstandige bedrijfsleiders zullen moeten worden uitbesteed aan een verzekeringsmaatschappij of een pensioenfonds en zullen niet meer kunnen worden opgebouwd via een interne pensioenvoorziening van het bedrijf. De verzekeringspremies op die toezeggingen zullen worden onderworpen aan de belasting van 4,4% op de verzekeringsovereenkomsten;
- hervorming van de belastingregeling voor de bedrijfswagens: het voordeel in natura zal voortaan worden berekend volgens de cataloguswaarde van het voertuig en van de impact ervan op het milieu (CO₂-uitstoot). Om de kosten van dit nieuwe belastingstelsel te verdelen, zullen de kosten van dit nieuwe fiscaal stelsel voor 50% ten laste genomen worden door de begunstigde als natuurlijke persoon, en voor 50% door de vennootschap die het voertuig ter beschikking stelt;
- hervorming van de belastingregeling voor het voordeel in natura voor de bedrijfsleiders: wanneer de bedrijfsleiders gratis kunnen beschikken over een onroerend goed dat eigendom is van hun vennootschap, zal het voordeel in natura worden berekend aan de hand van forfaits en coëfficiënten die meer aansluiten bij de realiteit;
- gelijkschakeling van de btw voor betaaltelevisie: de btw op diensten met betrekking tot kabel distributie met behulp van een decoder zal stijgen van 12 naar 21%, zoals het tarief dat geldt voor de gewone kabel distributie;
- verhoging van de accijnzen op tabak om gedrag dat schadelijk is voor de gezondheid te ontmoedigen;
- afstemming van de Belgische btw-tarieven (21 %) op die in de andere Europese landen voor de door notarissen en gerechtsdeurwaarders verrichte prestaties.

1.2.3. Diverse maatregelen

Deze rubriek is in 2012 goed voor ongeveer 24% van de inspanningen.

Het gaat hierbij vooral om:

- in het kader van de erfenissen zal er een procedure worden ingevoerd om de notarissen in staat te stellen na te gaan of de overledene of zijn erfgenamen sociale of fiscale schulden hebben. Wanneer er geen beroep gedaan wordt op een notaris, zal er een automatische procedure van kennisgeving aan de andere fiscale diensten worden ingevoerd;
- de omzetting van aandelen aan toonder in gedematerialiseerde aandelen en nominatieve aandelen zal worden belast teneinde de inspanningen beter te verdelen tussen de kredietinstellingen;
- de bijdrage van de financiële sector zal in de toekomst in twee bijdragen worden opgesplitst: de bijdrage met betrekking tot de bescherming van de deposito's wordt hervormd teneinde beter rekening te houden met de risico's die eigen zijn aan elke instelling; voorts zal er een nieuwe bijdrage voor financiële stabiliteit worden ingevoerd teneinde rekening te houden met het risico dat de financiële activiteiten inhouden voor de Rijksbegroting;
- optrekken van de opbrengst van de nucleaire rente met 300 miljoen euro. Een gedeelte van de bijkomende opbrengst van die rente zal worden bestemd voor de hertekening van het energielandschap;
- inkomsten uit de veiling van CO₂-quota, na onderhandelingen tussen de federale overheid en de deelgebieden, teneinde een klimaatbeleid te kunnen ontwikkelen;
- terugverdieneffecten van het scheppen van banen, dankzij het gecombineerde effect van de maatregelen ter ondersteuning van de jobcreatie en de structurele hervormingen om mensen ertoe aan te moedigen tot de wettelijke pensioenleeftijd aan de slag te blijven.
- in het kader van de strijd tegen de fiscale en sociale fraude, de financiële misdrijf en de onrechtmatige praktijken, worden de volgende maatregelen genomen voor de bestrijding van de fiscale fraude:
  - voortzetting van de coördinatie op het vlak van de strijd tegen de fiscale en sociale fraude onder het gezag van een lid van de regering.
In het kader van zijn opdracht zal het regeringslid dat belast is met de coördinatie van de strijd tegen de fiscale en sociale fraude een beroep kunnen blijven doen op het college en het ministerieel comité voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude;

- o voortzetting van de werkzaamheden op grond van de bouwstenen die door het vorige college voor de strijd tegen de fraude werden gelegd;
  - o in het verlengde van de al aangevatte werkzaamheden zal de regering verder werk maken van de tenuitvoerlegging van de nog niet in werking getreden aanbevelingen van de Parlementaire Onderzoekscommissie belast met het onderzoek naar de grote fiscale fraudedossiers;
  - o een meer diepgaande harmonisatie van de onderzoeks- en procedureregels met betrekking tot de federale belastingen, waarbij een principe van nivellering "naar boven toe" wordt gehanteerd;
  - o herziening van de wetgeving op de onderkapitalisatie;
  - o op het stuk van de algemene maatregelen voor de bestrijding van misbruiken, zal de administratie krachtens de nieuwe wetgeving een of verscheidene daden kunnen herkwalificeren zonder dat het bestaan van identieke of soortgelijke juridische gevolgen in burgerlijk recht zal moeten worden bewezen;
  - o de strijd tegen de "turbo vruchtgebruikconstructies" zal worden voortgezet, ofwel via een betere controle, ofwel via een regelgevend initiatief dat ertoe strekt de waarde van het voordeel in natura te bepalen;
  - o gefaseerde verlaging van de drempel van 15.000 euro voor de betalingen in speciën waarvan sprake in artikel 21 van de wet van 11 januari 1993 op het witwassen van geld, om uiterlijk in 2014 te komen tot 3.000 euro, met een uitbreiding tot de dienstverlening;
  - o strijd tegen de huisjesmelkers en de huiseigenaars die zich aan soortgelijk gedrag schuldig maken;
  - o verplichting om alle buitenlandse bankrekeningen aan te geven bij het centraal register van de Nationale Bank van België;
  - o verbetering van de werking van de Centrale Dienst voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring, met name :
    - via een gezamenlijke bevoegdheid Financiën/Justitie;
    - en via een gestructureerde samenwerking van de CFI en het COIV.
- De strijd tegen de sociale fraude zal worden voortgezet en versterkt, onder andere door het toepassen van de voorstellen uit "de fundamentele van de strijd tegen de fraude" van het College ter bestrijding van de fraude, de voorstellen van de OISZ en FOD's en van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen.

De regering zal krachtige maatregelen⁵⁰ nemen in de strijd tegen de sociale fraude, meer bepaald met betrekking tot:

- o de strijd tegen het zwartwerk;
- o de misbruiken van de detacheringen en van de terbeschikkingstelling van werknemers;
- o de fraudegevallen betreffende het gebruik van valse stukken,
- o de strijd tegen de schijnzelfstandigen en de schijnwerknemers;
- o de strijd tegen het niet legitiem beroep doen op de inbreng in een vennootschap;
- o de strijd tegen de grensoverschrijdende fraude;
- o de strijd tegen de uitkeringenfraude en de invaliditeits- en gehandicaptenvergoedingen;
- o de hoofdelijke aansprakelijkheid van de opdrachtgevers in overleg met de sectoren.

De coördinatie van de instellingen en diensten zal worden versterkt, voornamelijk dankzij een betere gegevensuitwisseling.

Er zullen specifieke maatregelen worden genomen, inzonderheid betreffende de controle, om de fraude in "risicosectoren" (horeca, bouw, vleeshandel, schoonmaak, dienstencheques, enz.) te bestrijden;

- er zullen middelen worden uitgetrokken voor een uitbreiding van het personeelsbestand van de inspectiediensten die belast zijn met de strijd tegen fiscale en sociale fraude, teneinde de fraude efficiënter te kunnen bestrijden;

1.2.4. Nieuwe maatregelen

Naast de begrotingsinspanningen zal de regering in 2013 ruimte creëren voor nieuwe initiatieven en uitgaven, zoals:

- een verhoging van de belastingvrije som van 200 euro voor de lage en middeninkomens⁵¹ om de belastingdruk op de werkende bevolking te verlichten, wat een werkende (loontrekkende, zelfstandige of ambtenaar) een voordeel van ongeveer 50 euro netto per jaar oplevert;
- bijkomende verminderingen van de sociale bijdragen voor de eerste drie aanwervingen⁵² in de kmo's;

---

⁵⁰ Zie detail in het hoofdstuk "werk"

⁵¹ Cf. art. 131 van het wetboek van belastingen: voor de personen met een inkomen van minder dan 24.410 euro (inkomsten 2011). Ter indicatie, 60% van de fiscale huishoudens had een netto belastbaar inkomen van minder dan 23.085 euro in 2007 (meest recente beschikbare cijfers).

⁵² Bovenop de verminderingen van de sociale bijdragen die nu worden toegekend aan de werkgevers die hun eerste drie werknemers in dienst nemen, met een grotere vermindering van de sociale bijdrage en voor een langere periode. Die werkgevers zullen tijdens de twee eerste jaren bijna geen sociale lasten meer betalen voor de werknemers met een laag of middeninkomen, en verminderde lasten tijdens het derde jaar.

- het scheppen van nieuwe banen in de non-profitsector om in te spelen op de groeiende behoeften op het vlak van dienstverlening aan personen.

2. SOCIAAL-ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE HERVORMINGEN

2.1. Hervorming van de arbeidsmarkt om de werkzaamheidsgraad te verhogen

Ter informatie

Zie het Institutioneel akkoord, deel I, 3.1.

Inzake werk worden substantiële bevoegdheden voor een bedrag van 4,4 miljard euro naar de Gewesten overgeheveld.

De Gewesten als spil van het werkgelegenheidsbeleid

De sociaal-economische situaties verschillen in Vlaanderen, Wallonië en Brussel. Ieder Gewest⁵³ moet zijn eigen tewerkstellingsbeleid in volle autonomie kunnen voeren en er zo toe bijdragen dat zijn prestaties inzake de werkzaamheidsgraad verbeteren.

De volgende bevoegdheden worden naar de Gewesten overgeheveld:

1. De controle op de beschikbaarheid van de werkzoekenden, om ervoor te zorgen dat er een optimale taakverdeling gebeurt tussen de federale overheid (RVA) en de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten (FOREM, ACTIRIS, VDAB);
2. Het activeren van de werkzoekenden en het verlagen van de arbeidskost voor de doelgroepen, zodat de Gewesten in alle vrijheid een beleid kunnen uitstippelen, aangepast aan de realiteit van hun arbeidsmarkt;
3. De voorzieningen voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding van werkzoekenden, voor een betere samenhang.

Bovendien zullen de voorzieningen en de financiering van de loopbaanonderbreking in de overheidsdiensten van de Gewesten en Gemeenschappen naar de Gewesten worden overgedragen, voor meer financiële responsabilisering.

De regels van het arbeidsrecht en de sociale zekerheid zullen net als het sociaal overleg en het loonbeleid federaal blijven.

Autonomie van de Gewesten om de beschikbaarheid van de

---

⁵³ Zonder aan de huidige bevoegdheid van de Duitstalige Gemeenschap te raken.

werkzoekenden na te gaan

De Gewesten zullen volledig bevoegd zijn om de beschikbaarheid van de werkzoekenden na te gaan en om ze eventueel te straffen.

Desalniettemin zullen de Gewesten de vrijheid hebben om de sanctioneringsmacht desgewenst tegen betaling aan de RVA te delegeren. Anderzijds zullen de federale overheid en de Gewesten, op basis van Europese richtlijnen, samenwerkingsakkoorden sluiten om gemeenschappelijke doelstellingen met betrekking tot de werklozen begeleiding vast te leggen.

Werkzoekenden kunnen vrijstellingen van beschikbaarheid krijgen om weer te gaan studeren of een beroepsopleiding te volgen. De Gewesten zullen volledig autonoom beslissen welke studies en beroepsopleidingen een uitkeringsgerechtigde werkzoekende met behoud van zijn uitkeringen kan aanvatten en welke soort werkzoekende voor deze maatregel in aanmerking kan komen. De Gewesten zullen de soort rechthebbende werkzoekende bepalen na eensluidend advies van de federale staat. Er zal per Gewest een federale enveloppe worden bepaald. De Gewesten zullen financieel verantwoordelijk zal zijn in geval de enveloppe wordt overschreden.

Het regelgevend kader inzake geschikt werk, actief werk zoeken, administratieve controle en sancties zal daarentegen federaal blijven.

*De arbeidskosten verlagen en werkzoekenden activeren: een beleid op maat voor de Gewesten*⁵⁴

De Gewesten zullen veel meer autonomie hebben om hun eigen keuzes te maken met betrekking tot de arbeidskost en het activeren van de werkzoekenden.

- De verlagingen van sociale bijdragen voor doelgroepen, bepaalde sectorale kortingen, de middelen van de gedeeltelijke vrijstelling voor het doorstorten van de bedrijfsvoorheffing voor de sector van de binnenvaart en de slepen, het activeren van de werkloosheidsuitkeringen en de dienstencheques gaan volledig naar de Gewesten;
- De Gewesten krijgen ook de volledige bestedingsautonomie over deze budgetten. Ze zullen die vrij kunnen besteden voor hun werkgelegenheidsbeleid in de brede zin.
- Na de overheveling van deze bevoegdheden zal de federale overheid geen nieuwe doelgroepen meer invoeren, maar zal ze een beslissingsvrijheid behouden i.v.m. de maatregelen m.b.t. de

---

⁵⁴ De gedetailleerde nota over de institutionele hervorming geeft een volledig overzicht van de overgedragen voorzieningen.

loonkosten, die onder haar bevoegdheid blijven vallen.

De structurele lastenverlagingen en de gedeeltelijke vrijstelling van het doorstorten van de bedrijfsvoorheffing zullen federaal blijven. Om het leven van werkgevers en werknemers niet nodeloos te bemoeilijken, zullen de RSZ en de RVA de administratieve en technische uitvoerders blijven voor respectievelijk de lastenverlagingen en het activeren van de werkloosheidsuitkeringen.

In het kader van haar Nationaal Hervormingsprogramma verbond België er zich toe om in 2020 een werkzaamheidsgraad van 73,2% te halen.

Deze ambitieuze doelstelling vereist dat men de werkzaamheidsgraad van 2011 (67,8%) met meer dan 5% verhoogt.

Om die doelstelling te halen zal de regering de arbeidsmarkt structureel hervormen. Het sociaal overleg is in dat verband essentieel. De sociale partners zullen uitgenodigd worden om wederzijdse verbintenissen aan te gaan om het aantal kwalitatieve jobs te doen stijgen en om meer mensen aan een job te helpen.

In het nieuwe federale België dat in de steigers staat, zijn de Gewesten voor een belangrijk deel van de hefboomen voor de competitiviteit en de jobcreatie verantwoordelijk.

De Gewesten en de federale staat zullen een echt groei- en werkgelegenheidsprogramma moeten opzetten dat de hefboomeffecten en het regionale beleid kan versterken. Ze zullen voorzien in een methode om de follow-up van de doelstellingen van het Nationaal Hervormingsplan te coördineren. Het is niet de bedoeling het beleid van de Gewesten te omkaderen, maar er wel voor te zorgen dat het federale en het regionale beleid convergeren in de richting van een hogere werkzaamheidsgraad.

In deze context zal de regering, in het kader van een budgettaire neutraliteit en met eerbied voor het institutioneel akkoord, na overleg met de Gewesten en de sociale partners, een relanceprogramma opstarten dat de tewerkstelling, vooral die van de jongeren, moet bevorderen.

2.1.1. Het werk aantrekkelijker maken

Om de arbeid te herwaarderen en het verschil tussen nettoloon en werkloosheidsuitkering te vergroten, heeft de regering de ambitie om de belastingvrije som met 200 euro te verhogen voor de lage en

middeninkomsten (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren)⁵⁵ vanaf 2013.

De sociale partners zullen de mogelijkheden onderzoeken om het interprofessioneel brutominimumloon te verhogen, inclusief voor de min-21-jarigen.

2.1.2. Het werkloosheidsstelsel hervormen om de arbeidsmarktparticipatie te verhogen

Het werkloosheidsverzekeringstelsel blijft een federale bevoegdheid en zal worden hervormd om mensen aan te moedigen weer aan het werk te gaan, waarbij men erover zal waken dat de lasten niet naar de OCMW's worden doorgesluisd.

a. Strengere toegangsvoorwaarden voor de wachtuitkeringen en beperking in de tijd

a.1. Strengere toegangsvoorwaarden voor de wachtuitkeringen

Om de snellere inschakeling in de arbeidsmarkt te bevorderen, zal de wachttijd in een beroepsinschakelingstijd worden omgezet. De wachtuitkeringen zullen in inschakelingsuitkeringen worden omgezet.

Vanaf 1 januari 2012 zal de beroepsinschakelingstijd op 310 dagen komen (of 12 maanden in de zin van de werkloosheidsregelgeving) voor alle nieuwe werkzoekenden, ongeacht hun leeftijd.

De personen in de beroepsinschakelingstijd zullen maar een inschakelingsuitkering kunnen genieten indien ze aantonen dat ze zich actief inzetten om een baan te vinden of actief aan een "individueel inschakelingstraject" meewerken.

Via een samenwerkingsakkoord zal er binnen de maand van de inschrijving als werkzoekende een eerste evaluatiegesprek met de gewestelijke werkgelegenheidsdiensten plaatsvinden, en om de 4 vier maanden een evaluatie. De gewesten zullen deze werkzoekenden desgewenst regelmatig kunnen evalueren. Indien één of meer gewesten van die mogelijkheid gebruik maakt, zullen de procedures van de RVA voor de betrokken rechthebbenden overeenkomstig worden aangepast;

Na afloop van de beroepsinschakelingstijd zullen alleen zij van wie de laatste 3 evaluaties positief waren een inschakelingsuitkering krijgen.

---

⁵⁵ De mensen met een nettobelastbaar beroepsinkomen tot 24.410 euro per jaar.

Vanaf 2012 wordt het behoud van de inschakelingsuitkering gekoppeld aan de individuele inspanningen om een baan te vinden, en daartoe (1) zal deze actieve inspanning regelmatig geëvalueerd worden (2) en zullen, in geval van negatieve evaluatie, de uitkeringen voor een periode van 6 maanden opgeschort worden en (3) zullen ze pas na een positieve evaluatie kunnen worden hervat.

a.2. Beperking van de inschakelingsuitkeringen in de tijd

Voor de zogenoemde "niet-bevoorrechte" samenwonende werkzoekenden zullen de inschakelingsuitkeringen vanaf 1 januari 2012 beperkt worden tot 3 jaar.

Voor de andere werkzoekenden (gezinshoofden, alleenstaanden en bevoorrechte samenwonenden) ouder dan 30 jaar worden de inschakelingsuitkeringen tot 3 jaar beperkt. De berekening van deze 3 jaar begint op 1 januari 2012.

Men zal echter van deze beperking tot 3 jaar afwijken indien de betrokken personen in de laatste 4 semesters 156 dagen hebben gewerkt. Om hun recht te behouden of om het opnieuw te openen, zullen de uitkeringsgerechtigden deze voorwaarde op het einde van elk semester moeten naleven.

Deze hervorming veronderstelt een lastenoverdracht naar de gemeenten. De terugbetalingpercentages van het leefloon ten laste van de federale staat en ten gunste van de OCMW's zullen worden verhoogd met een percentage dat het evenwaardig budget daarvoor vertegenwoordigt, en de begeleidingsmogelijkheden van de OCMW's zullen worden versterkt.

b. Versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen

De degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen zal toenemen. Het verzekeringskarakter van de werkloosheidsuitkering zal worden versterkt.

De 1^e periode A bestaat uit twee delen: tijdens de eerste drie maanden zullen de werkloosheidsuitkeringen berekend worden op basis van 65% van een loon van maximum 2.324 euro bruto. In de volgende drie maanden zullen ze berekend worden op basis van 60% van datzelfde maximumloon.

De 1^e periode B duurt 6 maanden en de werkloosheidsuitkeringen worden berekend op basis van 60% van een loon dat begrensd is op 2.166 euro bruto.

De 2e periode zal minimum 2 maanden + 2 maanden per loopbaanjaar duren. Ze zal worden opgedeeld in een periode A die, maximaal 12

maanden, en een periode B die maximaal 24 maanden zal duren. Tijdens deze 2^e periode B zal er een bijkomend degressiviteitsmechanisme in werking treden: de werkloosheidsuitkeringen zullen alle 3 maanden volgens nader te bepalen regels verminderen (forfaitair bedrag, percentage of evolutie van het maximum).

Voor wat de huidige rechthebbenden betreft, zal men er van uitgaan dat vanaf 1 juli 2012,

(1) de samenwonenden met gezinslast en met meer dan 12 maanden werkloosheid de subperiode 2A aanvatten,

(2) de alleenstaanden met meer dan 24 maanden werkloosheid hun subperiode 2B aanvatten, en dat

(3) de samenwonenden met meer dan 12 maanden werkloosheid hun uitkeringen meteen zullen herberekend zien op basis van de nieuwe regels, in de veronderstelling dat de duur die hen in de 2^e periode nog rest overeenstemt met die waarvoor de huidige regels gelden.

In de 3e periode zullen de werkloosheidsuitkeringen forfaitair zijn (zijnde, in 2011, voor een samenwonende met gezinslast: 1.069,38 euro; voor een alleenstaande: 898,30 euro en voor een samenwonende: 474,50 euro).

Uitvoeringsregels:

- Deze degressiviteit geldt niet voor de werklozen die minimum 20 jaar gewerkt hebben en de samenwonende werklozen met gezinslast en de alleenstaanden die 55 jaar of ouder zijn. Deze voorwaarde van 20 jaar zal jaarlijks met één jaar verhogen, om in 2017 op 25 jaar te komen.
- De voornoemde maatregelen zullen niet gelden voor de tijdelijke en deeltijdse werklozen.
- Deze maatregel zal in de loop van 2012 voor de nieuwkomers in werking treden, rekening houdend met de administratieve verplichtingen.
- Om ervoor te zorgen dat de huidige hervorming in 2012 niets kost, zal de hervorming van de 1^e periode in 2013 van kracht worden, terwijl de wijzigingen aan de 2^e en de 3^e periode in 2012 zullen van kracht worden.

Vanaf 2013, zullen de voorwaarden voor werkloosheidsuitkeringen te krijgen en weer in de 1^e of 2^e periode te vallen worden versoepeld om beter rekening te houden met de situaties van deeltijds werken, interim, kortdurig werk of overeenkomsten van bepaalde duur.

c. Strengere voorwaarden voor de anciënniteittoeslag

De leeftijdsvoorwaarde om recht te hebben op een anciënniteittoeslag bij de werkloosheidsuitkering zal op 1 juli 2012 van 50 op 55 jaar worden gebracht.

d. Beschikbaarheid

Vanaf 2013 zal het beschikbaarheidsbeginsel op 60 jaar worden gebracht. In de tewerkstellingsgebieden met een lage werkloosheidsgraad zal het, bij beslissing van het bevoegde subregionale tewerkstellingscomité of het Resoc, op 65 jaar worden toegepast.

Met betrekking tot de controle op de beschikbaarheid bepaalt het institutioneel akkoord van 11 oktober 2011 onder andere het volgende: "De Gewesten krijgen de volle beslissings- en uitvoeringsbevoegdheid inzake de controle op de beschikbaarheid...". Het institutioneel akkoord van 11 oktober 2011 bepaalt ook dat "het normerend kader betreffende de regelgeving inzake passende betrekking, actief werk zoeken, administratieve controle en sancties op federaal vlak blijft".

Bijgevolg zal de federale overheid de leeftijd waarop de actieve beschikbaarheid wordt gecontroleerd in 2013 op 55 jaar en in 2016 op ten minste 58 jaar brengen (zie hierna).

Zodra de bevoegdheid "controle op de beschikbaarheid" naar de Gewesten zal zijn overgedragen, zullen de Gewesten volledig bevoegd zijn om de leeftijd waarop de beschikbaarheid wordt gecontroleerd desgewenst te verhogen, teneinde beter rekening te houden met de specificiteit van hun arbeidsmarkt. Indien één of meer gewesten van die mogelijkheid gebruik maakt, zullen de sancties van de RVA voor de betrokken rechthebbenden overeenkomstig worden aangepast;

De controle op de beschikbaarheid zal worden uitgebreid tot de bruggepensioneerden, de "pseudo-bruggepensioneerden" en de oudere werklozen, met uitzondering van de bruggepensioneerden met een zwaar beroep en de afwijkende brugpensioenstelsels buiten lange loopbaan.

Via een samenwerkingsakkoord met de gewesten zal een snellere beschikbaarheidscontroleprocedure worden ingevoerd. Het is de bedoeling om de controletermijnen met de helft te verminderen. Voor de mensen die het verst van de arbeidsmarkt staan, zal er in specifieke voorzieningen worden voorzien.

e. Strakkere voorwaarden voor een passende dienstbetrekking

Vanaf 2012 zal de minimale afstand om een baan te zoeken van 25 op 60 km worden gebracht, ongeacht de duur van de verplaatsingen.

Vanaf 2012 zal de huidige termijn van 6 maanden waarin een job als ongeschikt wordt geacht worden ingekort en gemoduleerd afhankelijk van de leeftijd en de loopbaanduur.

2.1.3. Meer oudere werknemers aan het werk helpen

Om de doelstellingen uit het Nationaal Hervormingsplan te bereiken en om de uitdaging van de hogere levensverwachting het hoofd te bieden zal men de eindeloopbanen hervormen.

a. Brugpensioenen/ werkloosheid met bedrijfstoelage

De benaming "brugpensioen" zal worden aangepast teneinde ze meer in overeenstemming met de realiteit te brengen, namelijk "werkloosheid met bedrijfstoelage".

Brugpensioen op 58 jaar voor een lange loopbaan, brugpensioen zware beroepen (58 jaar en 35 loopbaanjaren) en de cao 17:

- Anciënniteit: Het aantal loopbaanjaren komt op 40 jaar voor alle cao's die vanaf 1 januari 2012 worden afgesloten. Voor de lopende en hernieuwde cao's zal de voorwaarde van 40 loopbaanjaren vanaf 1 januari 2015 gelden. Voor de vrouwen zal in een overgangperiode worden voorzien ;
- Leeftijd: voor de cao's die vanaf 1 januari 2012 worden gesloten zal de leeftijd tot 60 jaar worden opgetrokken. Voor de lopende en hernieuwde cao's zal de leeftijdsvoorwaarde van 60 jaar vanaf 1 januari 2015 gelden. De regering zal zich, op basis van de evaluatie van de werkzaamheidsgraad van de oudere werknemers die het Nationaal Hervormingsprogramma voorschrijft, uiterlijk in 2014, uitspreken over de noodzaak om de brugpensioenleeftijd in het kader van de cao nr. 17 tegen 2020 tot 62 jaar op te trekken.
- Gelijkstellingen: de gelijkstellingsregels zullen worden herzien met het oog op een grotere harmonisering.

Voor de vrouwen zal in een aangepaste overgangperiode worden voorzien.

Met het IPA verbonden afwijkende stelsels: deze stelsels kunnen via het IPA worden verlengd, of, bij gebrek daaraan, door een regeringsbeslissing.

Brugpensioenen in geval van collectief ontslag:

- voor de bedrijven in moeilijkheden zal de afwijkende minimumleeftijd in 2012 op 52 jaar komen, en geleidelijk aan op 55 jaar in 2018 (door een jaarlijkse verhoging met 6 maanden tussen 2012 en 2018).
- voor de bedrijven in herstructurering zal de afwijkende minimumleeftijd in 2013 op 55 jaar komen. Indien het collectief ontslag minstens 20% van de werknemers van het bedrijf treft, en alle werknemers betreft van een technische bedrijfseenheid of van een volledig activiteitensegment (te definiëren door een in MR overlegd KB, na overleg met de sociale partners), waarvan het bestaan sinds minstens 2 jaar bewezen is (volgens de nadere regels die in een in MR overlegd KB zullen worden omschreven), wordt de herstructurering met betrekking tot de brugpensioenen voor deze werknemers gelijkgesteld aan de situatie van een bedrijf in moeilijkheden. Deze afwijkende maatregel zal natuurlijkerwijze in 2018 aflopen.

In de loop van 2012 zullen de andere maatregelen van het Generatiepact eveneens worden geëvalueerd (zware beroepen, solidarisering van de brugpensioenen, enz.) en zullen de nodige correctiemaatregelen worden getroffen.

De patronale bijdragen inzake brugpensioen en pseudo-brugpensioen zullen worden aangepast rekening houdend met de leeftijd van de bruggepensioneerde.

Voor het halftijds brugpensioenstelsel zal er een uitdovend kader worden ingevoerd. Vanaf 2012 zal dit systeem geen nieuwkomers meer aanvaarden.

b. Tewerkstelling van de oudere werknemers

Vanaf 2012:

- De FOD Werk zal een model van Werkgelegenheidsplan voor oudere werknemers ter beschikking te stellen van de bedrijven. De ondernemingen zullen via het sociaal overleg een concreet en aan hun omvang aangepast plan moeten maken om de oudere werknemers aan het werk te houden.
- De sociale balans zal een uitsplitsing van de gegevens volgens de leeftijd van de werknemers moeten weergeven.
- De wetgeving zal worden aangepast opdat de ondernemingen die tot een collectief ontslag overgaan de leeftijdspiramide in het bedrijf zouden naleven. Bij gebrek daaraan zal de regering een bijkomende bijdrage op de brugpensioenen invoeren of, bij gebrek daaraan, een terugbetaling van de bijdrageverminderingen die de werkgever voor de ontslagen oudere werknemers heeft genoten.
- Het Activa-voordeel zal naar de bruggepensioneerden worden uitgebreid.

2.1.4. Jobcreatie bevorderen

Studies tonen aan dat loonsubsidies die gericht zijn op lage en middelmatige lonen efficiënt zijn om jobs te creëren⁵⁶. Daarom zal de regering de mogelijkheid bestuderen om de gedeeltelijke vrijstelling van de lineaire bedrijfsvoorheffing van 1% (uitgezonderd dus die voor de overuren en die voor nachtarbeid, ploegenarbeid en onderzoekers) naar die werknemerscategorieën te heroriënteren.

Om de werkgever bij zijn eerste aanwervingen te helpen, heeft de regering de ambitie om hem vanaf 2013 voor de aanwerving van zijn eerste drie werknemers een vermindering van sociale bijdragen toe te kennen die hoger is dan de huidige.

Na evaluatie zal de regering de federale voorzieningen om de economische activiteit en de tewerkstelling te steunen desgevallend verbeteren om de impact ervan op de effectieve jobcreatie of het jobbehoud te versterken.

De deadweight loss effecten die deze steunmaatregelen voor werk soms veroorzaken, zullen worden bestreden.

De jobcreatie in de sectoren verbonden aan de dienstverlening aan personen zal worden aangemoedigd, onder andere via een nieuw socialprofitakkoord (zie deel II, punt 2.3. "gezondheidszorg").

De drastische vermindering van het grondstoffen- en energieverbruik (vooral de fossiele brandstoffen) is essentieel, niet alleen voor de bescherming van het leefmilieu, maar tevens om de competitiviteit van onze ondernemingen en de jobcreatie te versterken.

Er zullen voorts een reeks initiatieven worden genomen om de overgang naar een milieuvriendelijke economie te bevorderen en groene jobs te creëren.

Zij die nu de Win-win-maatregel genieten, zullen recht hebben op het Activavoordeel, voor de periode die gelijk is aan het verschil tussen de periode waarin zij de Win-win-maatregel hebben genoten en de normale duur van een Activa.

2.1.5. De kwaliteit van de werkgelegenheid verhogen

---

⁵⁶ "Socialezekerheids- bijdrageverminderingen en alternatieve financiering van de sociale zekerheid", Federaal Planbureau, december 2010.

De reglementaire bepaling die er in voorziet dat, bij het vacant komen van een voltijdse betrekking binnen de onderneming, een deeltijdse werknemer voorrang heeft als hij vrijwillig opteert voor een verhoging van zijn arbeidsduur, zal effectief worden toegepast⁵⁷. Voorts zal in overleg met de sociale partners de regel van de opeenvolgende arbeidsovereenkomsten van toepassing worden op de bijlagen van de arbeidsovereenkomsten die een wijziging van de arbeidsduur beogen, en dit vanaf 4 opeenvolgende bijbladen.

Vanaf 2012 zal er, in overleg met de sociale partners, een responsabilisering van de werkgevers worden ingevoerd indien er een overbenutting van de tijdelijke werkloosheid is, volgens nader te bepalen regels en rekening houdend met een zekere geleidelijkheid.

Om de doelstellingen rond de opleiding van werknemers te helpen naleven (1,9% van de loonmassa moet naar opleidingsinspanningen gaan), zal het bestaande responsabiliseringsmechanisme van de werkgevers worden gewijzigd. In het geval er een sectorale overeenkomst bestaat, zal een sanctie betreffend het niet naleven van de engagementen op sectoraal vlak worden toegepast. Bij gebrek aan sectorale overeenkomst zullen de ondernemingen die individueel de doelstelling respecteren, niet worden gesanctioneerd. Tegelijk zal het sanctieniveau beter in verhouding tot de doelstelling staan.

Een koninklijk besluit zal, na advies van de Nationale Arbeidsraad, de wettelijke bepaling uitvoeren waarbij de risicogroepen moeten worden bepaald waarvoor de werkgevers een inspanning van minstens 0,05% van de loonmassa moeten reserveren.

Met het oog op het bevorderen van het alternerend leren zal de regering, overeenkomstig het advies van de Nationale Arbeidsraad, het statuut van de mensen die de verschillende leervormen volgen op elkaar afstemmen, in overleg met de Gemeenschappen en de Gewesten en met naleving van de begrotingsneutraliteit.

Wat het educatief verlof betreft, zal in afwachting van de regionalisering, het aantal opleidingsuren worden verhoogd om de tekorten aan arbeidskrachten te lenigen en de laaggeschoolde werknemers de kans te geven om een opleiding te volgen waarmee ze een eerste diploma of attest kunnen behalen, met naleving van de begrotingsneutraliteit.

---

⁵⁷ CAO 35, art. 4

De deeltijdse werknemer moet op zijn verzoek bij voorrang een vacant geworden voltijdse betrekking, waarvoor hij in aanmerking kan komen, verkrijgen, in zoverre hij aan de vereiste kwalificaties voldoet en hij de voorgestelde uurregeling aanvaardt.

De deeltijdse werknemer die belangstelling heeft voor een voltijdse betrekking geeft dit te kennen aan de werkgever of diens aangestelde die tot taak heeft elke openstaande voltijdse betrekking aan de belanghebbende werknemer mee te delen.

Om de misbruiken ter zake te bestrijden, zal het Verdrag nr. 100 van de IAO betreffende de huisarbeid geratificeerd worden.

In overleg met de deelstaten zal er een volwaardig statuut voor onthaalouders worden uitgewerkt.

De bescherming van de gezondheid en van de veiligheid van de werknemers zal worden verbeterd.

- Men zal de aandacht van de veiligheid- en preventiediensten vestigen op de werknemers in atypische situaties, zoals de deeltijdse werknemers, interimarbeiders of de activiteiten in onderaanneming.
- De strijd tegen de fenomenen van onderaangifte van arbeidsongevallen zal worden verscherpt.
- In het kader van de met het werk verbonden ziekten, zal men programma's voor het voorkomen van psychosociale risico's opzetten.
- Men zal de nodige maatregelen treffen om de oorsprong te kennen van beroepsziekten die uitbreken lang nadat men op pensioen is gegaan.
- Men zal de follow-up van de aanbevelingen van de Kamer in verband met de wet op het pesten op het werk waarborgen.
- Het beleid dat het aantal arbeidsongevallen met 25% wil terugdringen, zal worden voortgezet.

Het verschil tussen de hoogste en de laagste lonen in de overheidsbedrijven (autonome overheidsbedrijven en de publiekrechtelijke naamloze vennootschappen) moet redelijk zijn. De regering zal daartoe de nodige initiatieven nemen en daarbij vermijden dat dit de concurrentiepositie van de bedrijven aantast. Bij het toekennen van de mandaten van de gedelegeerd bestuurders en de leden van de directiecomités van de overheidsbedrijven (autonome overheidsbedrijven en de publiekrechtelijke naamloze vennootschappen), zullen de vergoedingen en andere voordelen beperkt worden. Het variabele deel zal ook beperkt worden tot maximum 30% van het vaste deel naargelang de functievereisten, de doelstellingen inzake dienstverlening en de klantentevredenheid.

Een personeelslid of bestuurder van de overheidsbedrijven (autonome overheidsbedrijven en de publiekrechtelijke naamloze vennootschappen) zal in regel niet via een managementvennootschap worden betaald. Deze maatregel zal overwijd worden uitgevoerd.

Met betrekking tot de beursgenoteerde bedrijven zal de regering zo snel mogelijk de toepassing en de gevolgen van de wet van 6 april 2010⁵⁸ evalueren, onder andere wat betreft het variabel deel van de bezoldiging van de bedrijfsleiders en de informatie betreffende de loonkloof tussen de laagste en de hoogste lonen.

2.1.6. Het arbeidsrecht moderniseren

De eenmaking van het statuut arbeiders-bedienden zal moeten worden afgerond tegen de door het arrest van het Grondwettelijk Hof bepaalde einddatum (8 juli 2013), waarbij de kosten voor de sociale zekerheid en de fiscus maximaal worden beperkt.

De regering zal het landschap van de paritaire comités harmoniseren en vereenvoudigen. Deze vereenvoudiging zal onder andere een gelijke behandeling tussen de bedrijven met een gelijkaardige activiteit mogelijk maken.

In overleg met de sociale partners zullen er maatregelen worden genomen om de kwaliteit en de jobkansen in de uitzendsector te verbeteren, en daarbij zal men er met name voor zorgen om de Europese richtlijn betreffende de uitzendarbeid om te zetten.

Het systeem van de werkgeversgroepering zal na advies van de Nationale Arbeidsraad worden hervormd, in het bijzonder om het eventueel voor alle beroepen toegankelijk te maken (en niet meer uitsluitend voor de knelpuntberoepen en de werknemers die moeilijk kunnen worden tewerkgesteld).

De regering zal de arbeidsvormen die meer aan het evenwicht tussen werk en privéleven zijn aangepast, zoals het thuiswerk, telewerk, schoolbelcontracten, enz. aanmoedigen en vergemakkelijken.

De regering zal, na overleg met de sociale partners, maatregelen nemen om de regelgeving inzake tijdelijk werk, deeltijds werk en overuren te vereenvoudigen en te moderniseren.

De regering zal met de sociale partners overleggen om de 38-urenweek te versoepelen, voor een nog vast te leggen periode en over maximum één jaar gespreid, met eerbied voor de te bepalen arbeidsomstandigheden en zonder de algemene arbeidsduur te verlengen.

De wet Renault zal worden geëvalueerd.

---

⁵⁸ Wet tot versterking van het deugdelijk bestuur bij de genoteerde vennootschappen en de autonome overheidsbedrijven tot wijziging van de regeling inzake het beroepsverbod in de bank- en financiële sector.

Men zal tevens de proactieve rol van de paritaire comités en van de sociale bemiddelaars met betrekking tot de analyse van de economische toestand van de sectoren moeten versterken.

Het jaarlijks vakantiesysteem zal, na overleg met de sociale partners, worden aangepast om gevolg te geven aan de ingebrekestelling door de Europese Commissie, teneinde vanaf het eerste werkjaar jaarlijkse vakantiedagen toe te kennen.

Het stelsel van de havenarbeid zal in overleg met de betrokken partijen (de werkgevers- en vakbondsorganisaties, de sociale bemiddelaars en de havenautoriteiten) worden aangepast teneinde het te moderniseren.

2.1.7. Strengere toegangsvoorwaarden voor het tijdskrediet en de loopbaanonderbrekingen.

De volgende maatregelen a en b zullen vanaf 2012 gelden, voor allen die een 1e aanvraag of een verlengingsaanvraag na 20 november 2011 hebben ingediend.

a. Tijdskredieten

Het wetgevend en regelgevend kader zal worden aangepast om de volgende maatregelen in te voeren:

- Het niet-gemotiveerde gewone tijdskrediet met uitkering zal beperkt worden tot één jaar voltijds equivalent (zijnde één jaar voltijds, twee jaar halftijds of vijf jaar één vijfde).
- Het huidige stelsel van het 1/5-tijdskrediet zal worden afgeschaft.
- Het recht op dit gewone tijdskrediet en de bijhorende uitkering zal onderworpen zijn aan een voorwaarde van 5 loopbaan jaren, waarvan 2 beroepsjaren in het bedrijf.
- De mogelijkheden om het niet-gemotiveerde gewone tijdskrediet via collectieve arbeidsovereenkomsten uit te breiden zullen worden afgeschaft. Voor de uitbreidingsmogelijkheden zonder motivering en zonder uitkering zullen de sociale partners worden opgeroepen om over de afschaffing van dat systeem te beslissen;
- De uitbreidingsmogelijkheden van het gemotiveerd tijdskrediet zullen worden beperkt tot een duur van maximum drie jaar over het geheel van de loopbaan, en dit ongeacht het stelsel (voltijds of deeltijds). De voorwaarden inzake beroepsjaren voor het gemotiveerd tijdskrediet zullen in hun huidige vorm behouden blijven. De lijst met motiveringen zal worden herzien, waarbij men er op zal letten dat men de rechten van werknemers die vrijwillig minder werken om voor een ziek kind te zorgen niet vermindert. Men zal er in voorzien om de duur van het tijdskrediet volgens de motivering te laten variëren, eventueel te spreiden (halftijds en 1/5)

en de periodes van het opgenomen tijdskrediet beter te verdelen naargelang de motivering.

- Voor het tijdskrediet en de specifieke loopbaanonderbreking op het einde van de loopbaan zal de toegang tot en het recht op verhoogde uitkeringen op 55 jaar worden gebracht voor het 1/5-tijdskrediet en voor het halftijdse tijdskrediet. Er zullen in uitzonderingen worden voorzien voor de zware beroepen die tegelijk knelpuntberoepen zijn.
- Het specifieke tijdskrediet op het einde van de loopbaan zal onderworpen worden aan een loopbaanduur van 25 jaar.
- Na overleg met de sociale partners zal de regering voorzieningen treffen om ervoor te zorgen dat de rechthebbenden de arbeidsmarkt niet voortijdig verlaten.
- Het nettobedrag van de uitkeringen zal worden herzien om de samenhang tussen het gewone en het specifieke stelsel te verzekeren, met respect voor de begrotingsneutraliteit.

b. Loopbaanonderbreking

In 2012 zullen de voltijdse en de halftijdse loopbaanonderbreking, tot maximum 60 maanden worden beperkt.

Na deze eerste fase zal het loopbaanonderbrekingsstelsel geleidelijk met dat van het tijdskrediet worden gelijkgeschakeld. Deze gelijkgeschakeling moet in 2020 rond zijn. Deze wijzigingen zullen met de deelstaten worden overlegd, rekening houdend met de overdracht van deze bevoegdheid in het kader van de 6^e staatshervorming.

De Europese richtlijn over het ouderschapsverlof zal worden omgezet.

Parallel hiermee zal de regering, in overleg met de sociale partners, nagaan hoe op termijn de stelsels van tijdskrediet, loopbaanonderbreking en de andere thematische verlofregelingen in een individuele loopbaanrekening kunnen worden geïntegreerd.

2.1.8. De gelijkheid op het werk bevorderen

Werk is een instrument voor maatschappelijk integratie, vooral voor de jongeren, de vrouwen, de oudere werknemers, de mensen met een handicap en de werknemers van vreemde afkomst. De regering zal initiatieven nemen om de diversiteit te verbeteren, zowel in de bedrijven als bij de overheid.

De discriminaties bij tewerkstelling en in het bijzonder de discriminaties bij de aanwerving moeten fel bekampt worden, in de eerste plaats door preventieacties, onder andere via vertrouwenspersonen en door een beroep te doen op het Centrum voor gelijkheid van kansen en op het

Instituut van de gelijkheid van vrouwen en mannen om slachtoffers tot rechtsvorderingen te leiden en te begeleiden.

Opdat alle kandidaten dezelfde kansen zouden krijgen, zal men, in de eerste selectiefase, het gebruik van anonieme cv's in de openbare sector uitbreiden en in de privésector aanmoedigen. De regering zal erop toezien dat de antidiscriminatiewet wordt toegepast en geëvalueerd en dat de instrumenten waarin de wet voorziet, onder meer inzake bewijslast, efficiënt worden gebruikt.

Men zal op basis van de werkzaamheden van de Kamer een specifieke wet over de loongelijkheid tussen vrouwen en mannen uitwerken, en de bedrijven zullen jaarlijks rekenschap moeten geven van hun genderneutrale loonbeleid.

De regering zal het federaal label Gelijkheid-Diversiteit evalueren en eventueel aanpassen en aanmoedigen opdat zowel de privé- als de overheidsbedrijven beter met de diversiteit rekening zouden houden.

Een diversiteitsbarometer zal alle beschikbare gegevens samenvoegen en jaarlijks een verslag uitbrengen over de deelname van risicogroepen aan de economische activiteit.

2.1.9. De sociale fraude bestrijden

In 2012 zal de strijd tegen de sociale fraude bij voorrang op de volgende maatregelen betrekking hebben.

De regering zal zich baseren op "de bouwstenen van de strijd tegen de fraude" van het College ter bestrijding van de fraude, de voorstellen van de OISZ, van de FOD's en van het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen.

De regering zal ervoor zorgen dat de samenwerking tussen de verschillende sociale en fiscale controlediensten verbetert door:

- een verhoging van het aantal controleurs en inspecteurs en een versterking van de inningsinstellingen om haar beleid inzake de versterking van de strijd tegen de sociale fraude te verzekeren;
- een betere werking van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), de voortzetting van het College ter bestrijding van de fraude en van de gemengde cel tegen de georganiseerde sociale fraude, en de uitvoering van de 2^e fase van het e-PV;
- een betere gegevensuitwisseling, gegevenskruising en datamining tussen de inspectiediensten, de OISZ, de fiscale administratie, de Kruispuntenbank van de Ondernemingen en derde instanties. De nog te ontwikkelen kruisingen zullen worden opgelijst.

In de strijd tegen de socialebijdragenfraude zal de regering onder andere de volgende maatregelen nemen:

- een versterking van de strijd tegen de schijnzelfstandigen, voornamelijk door het invoeren na overleg met de betrokken sectoren, van een weerlegbaar vermoeden van het bestaan van een band van ondergeschiktheid indien meerdere, bij wet bepaalde criteria betreffende de economische afhankelijkheid vervuld zijn. Afhankelijk van hun specificiteit zullen de sectoren hiervan kunnen afwijken;
- een versterking van de strijd tegen de schijnwerknemers;
- de werknemers in de HORECA registreren door een geregistreerde kassa in te voeren;
- in overleg met de sociale partners van de HORECA sector en de Nationale Arbeidsraad en voor een beperkt aantal specifieke gevallen (bv.: het aantal dagen/per jaar, duur van de hoofdactiviteit,...) onderzoeken of het mogelijk is om een specifiek statuut voor gelegenheidsarbeiders met een ander hoofdberoep in te voeren, teneinde het zwartwerk te bestrijden;
- in overleg met het bevoegde paritaire comité, specifieke maatregelen invoeren in de risicosectoren, zoals de bouw, de vleeshandel, de schoonmaak en de dienstencheques (zoals de aanwezigheidsregistratie, de hoofdelijke aansprakelijkheid en andere sectorale akkoorden);
- in overleg met het bevoegde paritaire comité, voor de risicosectoren geleidelijk een mechanisme van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de opdrachtgevers ten aanzien van alle onderaannemers invoeren, *met de mogelijkheid tot specifieke modaliteiten per sector hieromtrent*;
- om de misbruiken met betrekking tot de toepassing van de wetgeving op terbeschikkingstelling aan te passen, zal de wet in overleg met de sociale partners worden geëvalueerd en desgevallend worden aangepast;
- de strijd tegen de fictieve ondernemingen, via strengere sancties en preventieve controles, voornamelijk dankzij een gegevensuitwisseling met de water- en elektriciteitsbedrijven, ...;
- strijd tegen het niet legitiem gebruik van vennootschappen;
- strijd tegen het niet-naleven door de werkgever van de verplichtingen inzake deeltijds werken, volgens de modaliteiten voorzien door de regering;
- de wetgeving aanpassen om er in te voorzien dat een onderzoek of vervolging de verjaringstermijn van de aan de RSZ verschuldigde bijdragen ten laste van de betrokken werkgevers stuit;
- een periode vastleggen waarin een werkgever niet langer bepaalde voordelen, zoals de volledige of gedeeltelijke vrijstelling en de verminderingen van bijdragen, zal kunnen genieten indien hij aan de in artikel 38, § 3 octies van de wet van 29 juni 1981 bedoelde voorwaarden voldoet (niet naleven van de verplichtingen inzake Dimona en DfmA, niet naleven van een beroepsverbod,

mensenhandel, tewerkstelling van werknemers zonder arbeidskaart, enz.);

- de uitvoering van de maatregelen in de strijd tegen de sociale fraude in de land- en tuinbouwsector zoals overeengekomen in de NAR;
- het begrip loon verduidelijken, teneinde aan misbruiken een einde te maken, bijvoorbeeld met betrekking tot de werknemer via derden premies betalen, en aan misbruiken inzake forfaitaire onkosten;
- de SIGEDIS-inlichtingen met de RSZ-gegevens kruisen, met dien verstande dat de wet zal worden gewijzigd om ervoor te zorgen dat de pensioenfondsen de verplichting naleven om SIGEDIS hun gegevens te bezorgen;
- op sociaal vlak de aanbevelingen 28 tot 30 van de parlementaire commissie fiscale fraude betreffende de verantwoordelijkheid van de fiscale, financiële en juridische tussenpersonen uitvoeren (informatieplicht van de bevoegde overheden, specifieke straffen).

Met betrekking tot het terugvorderen van onterechte ontvangsten en de uitkeringenfraude zal het wettelijk en regelgevend kader worden aangepast teneinde:

- de controle te verscherpen en de verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen te verhogen, namelijk door:
  - de ziekenfondsen te verplichten het RIZIV voortaan één keer per kwartaal het totaalbedrag van onterechte uitbetalingen mee te delen. Bovendien zal men telkens de oorzaak van de onterechte uitbetaling moeten vermelden;
  - de verzekeringsinstellingen aan te sporen om in het Rijksregister de gegevens van de natuurlijke personen, gezinssamenstelling en inkomensgegevens uit de DfmA systematisch te raadplegen, door de criteria voor het toekennen van het variabele deel van hun administratiekosten te verstrengen;
  - het systeem goed te keuren waardoor de verzekeringsinstellingen bovenop forfaitaire administratiekosten een percentage van de effectief teruggevorderde bedragen kunnen krijgen, door meer rekening te houden met de werkelijk geleverde inspanning om de onterechte bedragen te recupereren;
  - te voorzien in een responsabilisering van de behandelende geneesheren en de adviserende geneesheren;
- strijd te voeren tegen het fenomeen van de fictieve adressen die recht geven op uitkeringen of verhoogde vergoedingen, dankzij een gegevensuitwisseling met de water- en elektriciteitsbedrijven, ...

Inzake de strijd tegen de grensoverschrijdende fraude zal de regering de volgende maatregelen nemen:

- op nationaal vlak zal de samenwerking tussen de inspectiediensten worden versterkt door de oprichting van een task-force;
- op internationaal vlak zal er een initiatief worden genomen om met de risicolanden bilaterale overeenkomsten te sluiten en de correcte toepassing van de detacheringsrichtlijn te bekomen.

2.2. Hervorming van de pensioenen

2.2.1. *Verhoging van de effectieve leeftijd om op vervroegd pensioen te gaan*

De minimumleeftijd voor het vervroegd pensioen zal vanaf 2013 met 6 maanden verhogen en daarna met 6 maanden per jaar om in 2016 op 62 jaar te komen, in de privésector en in het algemeen stelsel van het openbaar ambt. De minimale loopbaanvoorwaarde zal in de privésector en in het algemeen stelsel van het openbaar ambt tegen 2015 geleidelijk aan op 40 jaar komen. Bij lange loopbanen zal men in twee uitzonderingen voorzien: het pensioen zal op 60 jaar kunnen bij 42 loopbaanjaren en op 61 jaar bij 41 loopbaanjaren.

Jaar	Minimumleeftijd	Loopbaanvoorwaarde	<i>Uitzonderingen lange loopbanen</i>
2012	60 jaar	35 (privé)/ 5 (overheid) loopbaanjaren	
2013	60 jaar en 6 maanden	38 loopbaanjaren	<i>60 jaar bij 40 loopbaanjaren</i>
2014	61 jaar	39 loopbaanjaren	<i>60 jaar bij 40 loopbaanjaren</i>
2015	61 jaar en 6 maanden	40 loopbaanjaren	<i>60 jaar bij 41 loopbaanjaren</i>
2016	62 jaar	40 loopbaanjaren	<i>60 jaar bij 42 loopbaanjaren en 61 jaar bij 41 loopbaanjaren</i>

De pensioenbonus zal vóór 1 december 2012 worden geëvalueerd, met de bedoeling om zijn aansporend karakter te versterken.

De laatste beroepsmaanden zullen geleidelijk aan in de pensioenberekening van de privésector in rekening worden gebracht. Een in ministerraad overlegd besluit zal het ogenblik waarop deze bepaling in werking treedt vastleggen.

Werken na 65 jaar zal in de overheidssector worden toegestaan, mits het akkoord van de werkgever.

Het beginsel van eenheid van loopbaan zal in alle stelsels geleidelijk aan worden afgeschaft: de gewerkte jaren na 45 loopbaanjaren zullen recht geven op een verhoogd pensioen, voor zover ze niet meer dan dertig gelijkgestelde dagen per loopbaanjaar bevatten.

2.2.2. Verlenging van sommige loopbanen door de bijzondere stelsels op het algemeen stelsel af te stemmen

De huidige ambtenaren van de bijzondere stelsels van het openbaar ambt die nu een gunstigere tantième dan $1/48^e$ genieten zullen voor de vanaf 1 januari 2012 gepresteerde periodes hun pensioen op basis van een tantième $1/48^e$ zien berekend worden (de al verworven rechten blijven volgens de oude berekeningsmethode).

De ambtenaren van 55 jaar en ouder op 1 januari 2012 zullen voor hun volledige pensioen de oude berekeningsmethode genieten.

De bijzondere stelsels van de privésector zullen op het algemene stelsel worden afgestemd: de verworven rechten zullen vanaf 1 januari 2012 op basis van de nieuwe berekening gebeuren en de werknemers van 55 jaar en ouder op 1 januari 2012 zullen de oude berekeningsmethode voor hun volledige pensioen genieten.

2.2.3. Verhoging van het aantal jaren dat voor de pensioenberekening in de overheidssector meetelt

De gemiddelde wedde van de laatste tien beroepsjaren zal als basis dienen om het pensioen in de overheidssector te berekenen.

Deze nieuwe berekeningsmethode zal niet gelden voor de mensen van 50 jaar en ouder op 1 januari 2012.

Om de mensen met de laagste pensioenen te beschermen, zal de regering onderzoeken of men ervoor kan zorgen dat de nieuwe berekening geen pensioen oplevert dat onder een te bepalen niveau ligt.

2.2.4. Vrijwillig werken na de pensioenleeftijd

- Vóór 65 jaar:

Het huidige stelsel zal blijven, maar de sanctie zal in overeenstemming met de overschrijding zijn. De inkomensgrens zal voortaan geïndexeerd zijn.

- Vanaf 65 jaar:

De beroepsinkomensgrens zal worden afgeschaft voor de personen die in 2013 42 loopbaanjaren tellen. In 2014 zal de maatregel worden geëvalueerd met het oog op een eventuele verhoging van deze loopbaanvoorwaarde. Vanaf een jaarinkomen van 33.000 €⁵⁹ bruto zal de belastingvermindering voor vervangingsinkomens degressief zijn.

Voor de personen die niet aan de loopbaanvoorwaarde voldoen: de (voortaan geïndexeerde) inkomensgrens zal blijven, maar de sanctie zal in verhouding tot de overschrijding staan.

Het zal onmogelijk blijven om bijkomende pensioenrechten op te bouwen wanneer men al een pensioen krijgt.

Deze maatregelen zullen vanaf 2013 worden toegepast.

2.2.5. Bij de pensioenberekening het werk meer laten doorwegen ten opzichte van de periodes van inactiviteit

De regering zal de mogelijkheid onderzoeken om de uitvoeringsregels voor de gelijkstelling van de voor alle pensioenstelsels gemeenschappelijke periodes op elkaar af te stemmen.

De werkloosheid van de 3^e periode en de brugpensioenperioden vóór 60 jaar zullen in de pensioenberekening gevaloriseerd worden op basis van het minimumrecht per loopbaanjaar, met uitzondering van de brugpensioenen in geval van een bedrijf in moeilijkheden of herstructurering, evenals die welke ingevolge de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 96 werden genomen.

De periodes van vrijwillige werkonderbreking, buiten het gemotiveerde tijdskrediet en de thematische verloven, zullen bij de pensioenberekening nog voor maximum een jaar gevaloriseerd worden. In geval van een arbeidsduurvermindering van 1/5de tijd zal deze gelijkstelling in dagen kunnen worden geteld.

Deze maatregelen zullen voor de betrokken periodes vanaf 2012 in werking treden.

2.2.6. De overlevingspensioenen beperken

---

⁵⁹ Overeenstemmend met het bedrag van de huidige toegestane inkomensgrens en van het gemiddelde jaarlijks pensioen.

De mensen die hun partner⁶⁰ verliezen zullen een "overgangsuitkering" ontvangen waarvan de duur zal afhangen van de leeftijd, het aantal kinderen en het aantal jaren van wettelijk samenwonen of huwelijk.

Na afloop van de overgangsuitkering en bij gebrek aan een baan zal er onmiddellijk een recht op werkloosheidsuitkering geopend worden, zonder wachttijd en met een aangepaste en vroegtijdige begeleiding.

Om een overgang tussen het oude en het nieuwe stelsel te garanderen, zal de regering ervoor zorgen dat voor de mensen die op 1 januari 2012 de leeftijd van 30 jaar hebben bereikt, in geval hun partner overlijdt, het rustpensioen zal worden verhoogd met een bedrag ter waarde van wat ze in het kader van het huidige overlevingspensioenstelsel zouden hebben ontvangen.

De regels om een pensioen en een beroepsinkomen te cumuleren zullen worden versoepeld, teneinde de werkloosheidsvallen te bestrijden.

2.2.7. Maatregelen betreffende de 2e en 3e pijlers

In het kader van de interprofessionele onderhandelingen zal de regering de sociale partners vragen om de 1^e pensioenpijler te consolideren en een veralgemening van een 2^e pijler of van een 1^e pijler bis te overwegen, bij voorrang voor zij die geen toegang hebben tot de 2^e pijler.

De regering zal de fiscale 80%-regel⁶¹ evalueren om er de perverse gevolgen van bloot te leggen (het aandikken van de bezoldiging op het einde van de loopbaan om het hoogste fiscale voordeel te kunnen genieten, rekenfouten door een verkeerde evaluatie van het wettelijk pensioenbedrag bij een gemengde loopbaan, ...) en die te vermijden.

De voor de 2^e pensioenpijler gestorte bijdragen zullen maar fiscaal aftrekbaar zijn (in het kader van de 80%-regel) indien ze recht geven op een aanvullend pensioen dat, bij het wettelijk pensioen samengevoegd, het niveau van het hoogste overheidspensioen niet overschrijdt.

De belastingsvoeten van de 2^e pijler, opgebouwd op basis van de werkgeversbijdragen, zullen worden herzien: 20% op 60 jaar, 18% op 61 jaar, 16,5% op 62 tot 64 jaar en 10% op 65 jaar, tegen 16,5% op 60 tot 64 jaar en 10% op 65 jaar vandaag.

De belastingsverminderingen op de 2^e en de 3^e pijler, die momenteel berekend worden op basis van een bijzondere gemiddelde aanslagvoet,

---

⁶⁰ Gehuwde partners of wettelijke samenwonenden die zich in een gehuwde toestand bevinden.

⁶¹ De door een werkgever of werknemer betaalde bijdragen met het oog op de financiering van de 2^e pijler zijn vandaag maar fiscaal aftrekbaar voor zover het pensioen van de 2^e pijler waarop ze recht geven en het pensioen van de 1^e pijler samen niet meer dan 80% van de laatste jaarlijkse brutobezoldiging overschrijden.

zullen voortaan op basis van een percentage van 30% voor alle belastingplichtigen worden berekend, ongeacht het inkomen.

2.2.8. Zilverfonds en Fonds voor de toekomst

De regering zal in overleg met de sociale partners onderzoeken of een fusie tussen het Zilverfonds en het Fonds voor de toekomst van de geneeskundige verzorging opportuun is.

2.2.9. De inkomens van de gepensioneerden optrekken en hen beter informeren

De pensioenen van de zelfstandigen en van de loontrekkenden zullen in het kader van de welvaartsenveloppe worden opgewaardeerd.

Alle werkenden zullen zeer regelmatig, en vanaf het begin van hun loopbaan, een raming van hun toekomstige pensioenrechten ontvangen. De loopbaangegevens over de drie pensioenstelsels en de aanvullende pensioenen zullen in één databank worden bijeengebracht waarin de gegevens onder een format zullen zijn opgeslaan dat voor alle takken van de sociale zekerheid bruikbaar is. Zo zal er maar één aanspreekpunt zijn om de gepensioneerden en de toekomstige gepensioneerden over hun toestand en rechten te informeren.

2.3. Hervorming van de ziekteverzekering en van het gezondheidsstelsel

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.2.

Er zullen voor 4,2 miljard euro homogene bevoegdheden naar de Gemeenschappen worden overgeheveld⁶² om een efficiëntere gezondheidszorg en hulp aan personen te kunnen organiseren.

De doelmatigheid van het gezondheidsbeleid en van de hulp aan personen verbeteren

Door de huidige verdeling van de gezondheidszorgbevoegdheden tussen

⁶² Het overgedragen gezondheidsbeleid wordt gecommunautariseerd. Voor zover de bevoegdheden verplichtingen voor personen of rechten op een tegemoetkoming of toelage inhouden, of in de mate dat het om bicommunautaire instellingen gaat, zal in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de bevoegde overheid zijn. Men zal daarenboven desgewenst het "accord Saint-Quentin" kunnen toepassen.

de entiteiten (Gemeenschappen, Gewesten, federale overheid...) kan men niet altijd een coherent beleid voeren, schaalvoordelen benutten of het leven van de burgers vergemakkelijken. Er zullen dus homogene bevoegdheidspakketten worden overgeheveld om een efficiëntere gezondheidszorg te kunnen organiseren.

Om tot een grotere samenhang te komen, zullen de mobiliteitshulpmiddelen en de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden met verlies van zelfredzaamheid worden gecommunautariseerd. In Brussel gaat deze laatste bevoegdheid naar de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, opdat alle Brusselaars gelijk zullen worden behandeld.

De volledige bevoegdheid inzake de residentiële opvang, vooral van ouderen, zowel voor rusthuizen⁶³ als geïsoleerde geriatrie ziekenhuizen⁶⁴ en geïsoleerde ziekenhuizen gespecialiseerd in langdurige opvang, wordt eveneens gecommunautariseerd. Hetzelfde zal gebeuren met betrekking tot sommige overeenkomsten met revalidatie-instellingen. De Gemeenschappen staan voor hun ouderenbeleid voor andere uitdagingen, zowel voor wat het aantal betrokken personen als wat de opvangmogelijkheden betreft.

Zij zullen voortaan alle instrumenten in handen hebben om een coherent opvangbeleid voor ouderen te voeren.

De regering zal de Gemeenschappen een ruime autonomie geven inzake de geestelijke gezondheidszorg en de psychiatrische verzorgingstehuizen en het beschut wonen overdragen, zodat ze zich beter volgens de lokale behoeften kunnen organiseren.

De deelstaten zijn vandaag al gedeeltelijk bevoegd voor werken in de ziekenhuisgebouwen. Ze zullen de volledige bevoegdheid inzake bouw- en renovatiewerken en groot onderhoud van de ziekenhuisinfrastructuur⁶⁵ krijgen, zodat ze voor een goed onderhoud van hun ziekenhuizen kunnen zorgen en beslissen in welk ziekenhuis eerst een dringende renovatie nodig is.

Teneinde de efficiëntie van het beleid inzake preventie en het opsporen van ziekten te vergroten, zullen de bevoegdheden die nu nog federaal zijn gecommunautariseerd worden.⁶⁶

---

⁶³ Rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen, centra voor dagverzorging, centra voor kort verblijf.

⁶⁴ Geïsoleerde G- (geriatrie) en Sp- (gespecialiseerde) diensten.

⁶⁵ Onderdelen A1 en A3 van de financiële middelenbegroting (BFM).

⁶⁶ Huidige structurele vaccinatieprogramma's (buiten de verplichte vaccinatie), de vaccinatiekalender, programma's voor het opsporen van borstkanker, baarmoederhalskanker en darmkanker, het Nationaal voedings- en gezondheidsplan, bewustwordingscampagnes voor mondhygiëne in de scholen, Fonds ter bestrijding van de verslavingen, consultaties voor tabaksontwenning, revalidatieovereenkomsten met betrekking tot verslaving. Het beheer van pandemieën zal een federale bevoegdheid blijven om de noodzakelijke snelle reactie te verzekeren.

Tot slot zal men belangrijke elementen om de eerstelijnszorg te organiseren aan de Gemeenschappen overdragen, om het lokaalbeleid te verbeteren en om de zorgnetwerken beter volgens de plaatselijke omstandigheden te laten werken⁶⁷.

Samen de toekomst voorbereiden

Er zal een instituut worden opgericht dat een overlegd antwoord zal moeten geven op de grote uitdagingen, met name budgettaire, met betrekking tot de toekomst van de gezondheidszorg (vergrijzing, knelpuntberoepen op dat gebied, technologische ontwikkeling, maatschappelijke ontwikkelingen, milieuaandoeningen, enz.).

Dit instituut zal een vaste en interfederale ontmoetingsplaats zijn voor het overleg tussen de ministers die voor gezondheid bevoegd zijn, en zal tot taak hebben een gemeenschappelijke en toekomstgerichte visie en een duurzaam gezondheidsbeleid te definiëren.

Het zal zich daarvoor onder andere steunen op de studies van het Studiecomité voor de vergrijzing en van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg. Het zal de opdrachten van het Kankercentrum overnemen.

Een samenwerkingsakkoord zal zijn samenstelling en financiering regelen. Het instituut zal worden opgericht uitgaande van de bestaande structuren om de budgettaire impact strikt te beperken.

De huidige opdrachten en samenstelling van de Algemene raad van het RIZIV en de werking van de interministeriële conferentie Gezondheid zullen ongewijzigd blijven.

De regering zal er ook op toezien dat de Gemeenschappen en Gewesten van bepaalde federale instellingen van het gezondheidssysteem deel uitmaken⁶⁸, zodat ze van dichtbij bij het door de federale overheid gevoerde beleid kunnen betrokken worden.

Gezondheidszorg is de belangrijkste zorg van de Belgen⁶⁹. Volgens de Europese Commissie krijgt ons gezondheidszorgstelsel de hoogste tevredenheidscoëfficiënt, terwijl de globale uitgaven van België gemiddeld zijn ten opzichte van de buurlanden⁷⁰.

⁶⁷ Impulsefonds, huisartsenkringen, GDT, palliatieve platformen en multidisciplinaire teams, psychiatrische platformen.

⁶⁸ Rvb van het KCE, Hoge Gezondheidsraad, Beheercomité eHealth, Comité voor advies inzake de zorgverlening ten aanzien van de chronische ziekten en specifieke pathologieën, Raad voor advies inzake functionele revalidatie.

⁶⁹ Bron: 7de Trendbarometer van Bexpertise over de plannen en verwachtingen van de Belgen, januari 2011.

⁷⁰ Uitgaven voor gezondheidszorg: Frankrijk 11% van het BBP - Duitsland 10.4% van het BBP - België 10.2% van het BBP - Nederland 9.8% van het BBP (bron OESO 2009 – gegevens 2007).

Om ons gezondheidszorgstelsel performant te houden zal de regering fundamentele veranderingen doorvoeren, terwijl ze tegelijkertijd hoge kwaliteit en toegankelijkheid blijft garanderen.

Haar doelstellingen zijn duidelijk: de gezondheidszorg streng en duurzaam financieren, de actoren van de gezondheidszorg beter responsabiliseren.

De regering moet eveneens het hoofd bieden aan de gevolgen van de vergrijzing van de bevolking en de voorwaarden scheppen waardoor alle burgers toegang hebben tot medische innovatie op basis van *evidence based medicine*.

2.3.1. Streng financieren van de gezondheidszorg

De regering verbindt er zich toe om de gezondheidszorguitgaven te verminderen teneinde een dragelijke groei van deze belangrijke sector te garanderen.

De globale begrotingsdoelstelling van de gezondheidszorgverzekering wordt voor 2012 op 25.627.379 duizend euro vastgelegd.

Voor 2013 zal de groeinorm ten opzichte van deze globale begrotingsdoelstelling op 2% worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2013); daar komt nog 40 miljoen euro bij voor nieuwe banen in de socialprofitsector.

Voor 2014 zal de groeinorm ten opzichte van de globale begrotingsdoelstelling 2013 op 3% worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2014). De begrotingsdoelstelling 2014 zou daarenboven, naargelang de budgettaire mogelijkheden, een extra bijkomend bedrag kunnen bevatten voor jobs in de socialprofitsector.

Voor de jaren 2015 en volgende zal de wet de norm vastleggen. Als die wet dus niet verandert, blijft de norm van 2014 van toepassing.

De wet zal overeenkomstig worden aangepast.

De actoren van de gezondheidszorg zullen meer geresponsabiliseerd worden. De vereiste maatregelen zullen worden genomen om:

- de voorschrijfprofielen te observeren en te controleren, rekening houdend met de ernst van de aandoeningen;
- het zowel ambulante als ziekenhuisgebruik van de goedkoopste (generische, biosimilaire en originele) geneesmiddelen te verhogen

- en het overmatig gebruik van geneesmiddelen te bestrijden (vooral in rusthuizen, wat betreft antibiotica en psychofarmaca, enz.);
- het gebruik van de prijs-volume-contracten uit te breiden;
  - de forfaitarisering van de ziekenhuisgeneesmiddelen uit te breiden;
  - zoals in Frankrijk bijvoorbeeld het geval is, een systeem in te voeren dat de bedrijven verplicht om elke prijsverlaging in de buurlanden te melden, met dien verstande dat deze prijsverlaging automatisch in België zal gelden, volgens nader te bepalen regels. Anderzijds zal men één keer per jaar een prijsvergelijking met de buurlanden maken om discrepanties te vermijden;
  - het referentietariefbetalingssysteem aan te passen, dankzij een mechanisme dat vermijdt dat geneesmiddelen die van eenzelfde referentiecluster deel uitmaken onrechtmatig volgens verschillende tarieven zouden worden terugbetaald;
  - een multidisciplinair overlegplatform "(bio)farmaceutisch onderzoek en ontwikkeling" tussen de regering en de farmaceutische industrie van de innovatieve geneesmiddelen op te zetten ;
  - het aantal onderzoeken in de medische beeldvorming te optimaliseren door patiënten vooral de minst schadelijke radiologische onderzoeken te laten ondergaan;
  - de ziekenhuizen en ziekenhuisartsen beter te responsabiliseren door het systeem van referentiebestedingen uit te breiden en te verdiepen (bijvoorbeeld door de daghospitalisatie te integreren) en door meer forfaitaire financieringen voor de medische beeldvorming, klinische biologie en dialyse in te voeren;
  - het ziekenhuisfinancieringssysteem en de organisatie van de juridische betrekkingen tussen ziekenhuisbeheerders en -artsen te verbeteren;
  - de prijs van implantaten en andere medische hulpmiddelen, evenals die van de hoorapparaten, te reguleren (steriele verbandstoffen, materiaal van bandagisten/orthopedisten, klinisch biologische tests) en na te gaan in welke mate identieke technieken die inzake geneesmiddelen gelden (vaste bedragen, prijs-volume-contracten, herziening van de evidence based nomenclatuur...) kunnen worden toegepast;
  - nuttige maatregelen te nemen om dialyses thuis aan te moedigen, telkens wanneer dat op medisch vlak mogelijk is;
  - de nomenclatuur van de geneeskundige verrichtingen te herzien om de intellectuele handeling te herwaarderen;
  - de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen te onderzoeken, ondermeer op basis van de besluiten van het rapport van het Rekenhof van juni 2011;
  - de minister van Volksgezondheid jaarlijks het parlement een verslag te bezorgen over het gevolg dat aan de rapporten van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg werd gegeven;
  - meer transparantie te waarborgen door de patiënten in te lichten over de gezondheidszorgkosten die de verplichte ziektekostenverzekering draagt.

Aangezien België een zeer hoog aantal acute ziekenhuisbedden telt, moet men alles in het werk stellen om de samenwerking en toenadering tussen de ziekenhuizen (met inbegrip van de psychiatrische) te vergemakkelijken door de bestaande juridische of financiële belemmeringen af te schaffen en door, in samenwerking met de deelstaten, ervoor te zorgen dat het zorgaanbod evenwichtiger over alle geografische zones verspreid is.

De impact van de verhoging van de RSZPPO-bijdragen voor de betrokken ziekenhuisinrichtingen zal via de BFM worden geneutraliseerd, ongeacht of ze openbaar zijn of het gevolg zijn van een fusie tussen openbare en privéziekenhuizen. De in 2012, 2013 en 2014 nodige bedragen zullen binnen de globale begrotingsdoelstelling gecompenseerd worden.

2.3.2. De toegang tot de gezondheidszorg voor iedereen verbeteren

Bepaalde problemen betreffende de toegang tot de gezondheidszorg blijven in ons land bestaan. Op korte termijn zal de toekenning van het OMNIO-statuut voor iedereen die dat potentieel kan genieten vereenvoudigd en versneld worden. Voor de meest kwetsbare patiëntengroepen zal het derdebetalersysteem worden veralgemeend.

De toegang tot gezondheidszorg zal nog verbeterd worden binnen de klijtlijnen van de budgettaire mogelijkheden.

- Ziekenhuisfacturen blijven een van de belangrijkste oorzaken van overmatige schuldenlast. Honorariumsupplementen voor kamers met twee bedden zullen voortaan verboden worden.
- De terugbetaling van tandverzorging en hoorapparaten zal worden verbeterd en de blokkering van de prijs van de geneesmiddelen zal behouden blijven.
- Het wettelijk kader van de hospitalisatieverzekering zal worden geëvalueerd en eventueel worden aangepast. Bij het sluiten van een hospitalisatieverzekering zal men alleen mogen rekening houden met al bestaande en gediagnosticeerde ziekten of aandoeningen.
- Voor de chronische zieken zal een voordeliger statuut gecreëerd worden dat in het bijzonder rekening zal houden met de ernst van de aandoening en de daarmee gepaard gaande kosten, en/of men zal een versterking van de maximumfactuur voor chronische zieken in overweging nemen.
- De toegang tot weesgeneesmiddelen, die vaak heel erg duur zijn, zal worden verbeterd.
- Mensen met een zeldzame ziekte zullen bijzondere aandacht krijgen, en er zal een centraal register van zeldzame ziekten worden opgericht.

De al uitgevoerde maatregelen van het Kankerplan zullen worden voortgezet. Binnen de klijlijnen van de budgettaire mogelijkheden zal het Kankerplan kunnen worden uitgebreid. Hetzelfde geldt voor het programma "Voorrang aan de chronische zieken". Alle voorzieningen zullen worden geëvalueerd.

2.3.3. De kwaliteit van ons gezondheidsstelsel verbeteren

De systematische evaluatie van de prestaties van ons gezondheidszorgstelsel (kwaliteit, toegankelijkheid, doelmatigheid, doeltreffendheid, duurzaamheid) zal voortgezet en verfijnd worden in samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten.

In overleg met de Gemeenschappen zal de regering ook de relevantie van de contingentering van de RIZIV-nummers voor de artsen evalueren en de nodige wijzigingen aanbrengen. Het vergelijkend examen voor de kinesitherapeuten zal worden afgeschaft, in overleg met de Gemeenschappen en met eerbied voor de voorwaarden waarin de Planningscommissie voorziet.

2.3.4. De rol van de huisarts versterken

De regering wil de huisartspraktijken ondersteunen. Er komen maatregelen om het beroep aantrekkelijker te maken. De arbeidsomstandigheden van de huisartsen zullen worden verbeterd. De uitbreiding van het globaal medisch dossier, dat het aan de huisarts mogelijk maakt om alle medische gegevens van de patiënt te centraliseren, zal worden aangemoedigd om tot een veralgemening te komen. Na evaluatie van de twee momenteel lopende zorgtrajecten zal de mogelijkheid om nieuwe zorgtrajecten uit te stippelen in overleg met de beroepstak worden bestudeerd binnen de klijlijnen van de budgettaire mogelijkheden om het werk rond de patiënt van de verschillende gezondheidswerkers beter te organiseren.

De regering zal een oplossing vinden voor de kwestie van de wachtdiensten van de huisartsen in de steden en de gemeenten en in het bijzonder in de landelijke zones. Momenteel zijn deze wachtdiensten op veel plaatsen een heel zware last om dragen voor veel artsen. Ondermeer dankzij de uitbreiding van het systeem met het uniek telefoonnummer "1733" zullen de oproepen beter geregeld worden en zal de behandeling van noodgevallen beter over de huisartsen en de ziekenhuisdiensten verdeeld worden.

De regering zal een doelgerichte actie voeren opdat de kansarme bevolking in de achtergestelde wijken gemakkelijker toegang krijgt tot zowel de wijkgezondheidscentra als de huisartspraktijken.

Ten slotte zal de regering, in samenspraak met de sociale partners van de socialprofitsector, maatregelen nemen om de verple(e)g(st)ers, zorgkundigen en ander personeel van de gezondheidszorg, die fysiek en psychologisch heel zwaar werken met moeilijke uren verrichten, te ondersteunen, in het bijzonder vanaf 2013 door nieuwe jobs te creëren.

De regering zal de groepspraktijken voor zelfstandige thuisverpleegkundigen ondersteunen, binnen de krietlijnen van de budgettaire mogelijkheden.

2.3.5. De administratieve vereenvoudiging aanmoedigen

Het elektronisch platform eHealth zal worden ontwikkeld om de administratieve taken van de hulpverleners te verminderen, om het leven van de patiënt eenvoudiger te maken, om de interne communicatie tussen de entiteiten te verbeteren en om overbodige onderzoeken te vermijden. Daarbij zal de privacy altijd worden gevrijwaard.

2.4. Koopkracht, prijsbeheersing, bescherming van de consument en financiële regulering

De regering zal de koopkracht van de burgers ondersteunen en in het bijzonder die van de mensen die werken en een bescheiden of gemiddeld inkomen hebben, alsook die van de gepensioneerden.

- Het automatisch indexeringsstelsel van de lonen en de uitkeringen zal worden gehandhaafd, zowel om de binnenlandse vraag (de consumptie) te ondersteunen als om de koopkracht van de burgers veilig te stellen.
- Om het netto-inkomen "in de portemonnee" te vergroten, heeft de regering de ambitie om de belastingvrije som voor de lage en middelhoge beroepsinkomens (werknemers, zelfstandigen en ambtenaren) vanaf 2013 met 200 euro te verhogen.
- De laagste pensioenen zullen worden opgewaardeerd.
- Naast de gelijkschakeling van de kinderbijslag in het stelsel van de zelfstandigen met die van de loontrekkenden waarin het institutioneel akkoord voorziet, zullen de zelfstandigen hun minimumpensioenen zien verhogen, om geleidelijk aan op dezelfde hoogte als die van de loontrekkenden te komen, afhankelijk van de budgettaire mogelijkheden van het stelsel.
- De sociale partners zullen de mogelijkheden onderzoeken om het interprofessioneel brutominimumloon te verhogen, inclusief voor de min-21-jarigen.

2.4.1. Inflatie en prijzen beheersen

Men zal een ambitieus concurrentiebeleid voeren, gericht op de sleutelsectoren van onze economie en op een effectieve analyse en prijsbeheersing teneinde de groei te ondersteunen, de inflatiedruk in te dammen, de competitiviteit van onze ondernemingen te verbeteren, een correcte en transparante prijsvorming te ondersteunen en de koopkracht van de burgers een duwtje in de rug te geven.

- Het Prijzenobservatorium in zijn opdrachten versterken. Daartoe zal het Observatorium de nodige middelen krijgen om de marges te analyseren en om elke abnormale prijsschommeling van een goed of dienst op te sporen en zo de Mededingingsautoriteit en in voorkomend geval de regering op gemotiveerde gronden te laten ingrijpen. Het Observatorium wordt rechtstreeks ingeschakeld.
- De energieprijzen in toom houden om ze tot het gemiddelde van de prijzen in de buurlanden terug te brengen (zie deel II, punt 2.6.2. "energie").
- De coördinatie met de sectoriële regulatoren en het Prijzenobservatorium waarborgen om zo de efficiëntie van de Mededingingsautoriteit te versterken. Laatstgenoemde zal over voldoende middelen en een ontradend sanctioneringskader beschikken. De onafhankelijkheid van de Raad voor Mededinging zal worden gewaarborgd.
- De transparantie op het spaarboekje verhogen, aan de hand van een uniforme methodologie voor de berekening van alle elementen van de interestvoeten en van uniforme productfiches waarin ook alle elementen inzake die berekening worden opgenomen.
- De verschillende regelgevingen betreffende de kleinhandel volgens de Europese normen actualiseren teneinde de waaier aan middelen uit te breiden die het mogelijk maken concurrentievervalsingen tegen te gaan.

2.4.2. De rechten van de consumenten versterken

De consumenten moeten ondersteund worden en meer over hun rechten worden ingelicht. Hiervoor zal de regering een proactief beleid voeren om de consumenten beter te beschermen. Het toezicht op de markt en de beschermingsregels worden versterkt en efficiënter gemaakt. Er wordt een homogeen consumentenbeleid gevoerd zodat de informatie aan de consument, de regelgeving ter bescherming van de consumenten en de controle op de consumentenbescherming op een eenvormige manier gebeuren.

- Een procedure tot collectieve schadeafwikkeling ten bate van de consumenten opzetten.
- Snelle en doeltreffende middelen verschaffen om consumentengeschillen op te lossen door een verbetering van openbare en privé-initiatieven zoals de ombudsdiensten of de Geschillencommissie.
- De procedure voor collectieve schuldenregeling verbeteren, door erover te waken dat de slaagkansen ervan worden verhoogd, onder andere via een betere communicatie tussen de bemiddelaar en de persoon met een te grote schuldenlast.
- De regelgeving voor het hypothecair krediet herzien, teneinde de ontlener een hoge mate van bescherming te bieden.
- De controle op de solvabiliteit van de ontlener met betrekking tot de toegang tot kredietkaarten en andere kredietvormen evenals op de regels inzake kredietreclame opvoeren en de kredietgevers en –bemiddelaars responsabiliseren.
- Het afsluiten van sectorale akkoorden aanmoedigen zodat de voorgestelde ethische labels aan toetsbare kwaliteitscriteria beantwoorden. De regering zal op Europees niveau voor de invoering van kwaliteitsnormen voor Maatschappelijk Verantwoorde Investerings (MVI) pleiten.
- De toegang tot verzekeringen voor allen verbeteren en de bescherming van de verzekerde inzake segmentering (BA wagen, BA minderjarige, BA brand, levensverzekering, schuldsaldoverzekering, enz.) versterken.
- De consumentenbescherming inzake telecommunicatiediensten verbeteren, de mededinging en transparantie in de telecommunicatiesector verhogen en de rol van het BIPT evenals de controle erop door het parlement versterken.
- Het consumentenrecht evalueren en hervormen met het oog op het wegwerken van de lacunes in de huidige regelgeving en een betere consumentbescherming waarborgen, o.a. op het vlak van de beroepsaansprakelijkheid in de bouwsector, de wet Breyne betreffende de woningbouw en de bescherming van de reiziger.
- De consumenten moeten kunnen genieten van de voordelen van de mobiliteit tussen leveranciers.

2.4.3. De financiële regulering en het toezicht hervormen en versterken

De inspanningen om de financiële regulering en het toezicht te hervormen en te versterken moeten worden voortgezet, teneinde crisissen beter te voorkomen en op de zwaktes van de financiële sector en de regulering en toezicht ervan te antwoorden, en de financiële wereld meer ten dienste van een duurzame groei te stellen.

- De rol van het Parlement inzake controle op de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) versterken, en er een sterke en onafhankelijke regulator van maken die ten dienste van de consument van financiële diensten staat (bankmobiliteit, vergunning van de tussenpersonen voor financiële producten en diensten, versterking van de voorafgaande controles van elk product en de aanduiding van hun risicograad voor de uitgifte, nazicht van de kwaliteitslabels, bedenkttermijnen, financiële opvoeding, bemiddeling, klachtenbehandeling).
- De door de overheid ondersteunde banken zullen in de eerste plaats de reële economische activiteit en de gezinnen steunen.
- De herstructurering van de banken voltooien, teneinde een beter risicobeheer en een grotere solvabiliteit te bereiken. In dit kader verbindt de regering er zich toe om de conclusies van de eurozonetop van 26 oktober 2011 zo snel mogelijk te concretiseren: de nieuwe kapitaal-ratio (9%), de wijze van financiering voor mogelijke kapitaalverhogingen van banken en de betaling van dividenden en premies.
- De regering zal, in overleg met de NBB, een banktestament voor de financiële instellingen invoeren. De regering zal de NBB de opdracht geven om te bestuderen of het opportuun en praktisch en financieel haalbaar is om een onderscheid tussen deposito- en zakenbanken en/of de invoering van een *retail ring-fence* te maken. Deze studie zal analyseren wat er in de eurozone en de andere Europese landen gedaan is en zal eveneens een globale analyse van de impact op de Belgische financiële sector en de Belgische economie omvatten. Op basis van deze studie zal de regering ook een wettelijk kader goedkeuren om de speculatie voor eigen rekening van kredietinstellingen met een depositoactiviteit te omkaderen.
- De regering zal, rekening houdende met de Europese context, een wettelijk kader vastleggen om de *short selling* en *high frequency trading* te omkaderen.
- De manier waarop de bankbijdrage wordt geïnd, herzien.
- Tijdens de volledige duur van de financiële overheidssteun (onder andere door kapitaalparticipaties of garanties), aan een financiële instelling zal in een wettelijk kader overeenkomstig de rechtspraak van het grondwettelijk hof, geen enkele uitvoerende of niet-uitvoerende bestuurder en geen enkel lid van het directiecomité *stock-options*, gratis aandelen, bonussen of gelijkaardige voordelen, *golden handshake* noch enig vertrekpakket (in dit laatste geval zonder terugwerkende kracht) kunnen genieten.
- Er zal op toegezien worden dat het verloningbeleid in de financiële sector aan langetermijnresultaten wordt gelinkt.
- De regulering en het financieel toezicht versterken en hervormen via een betere kwaliteit van het eigen vermogen (solvabiliteit), de liquiditeits- en hefboomratio's en de versterking van het eigen vermogen bevorderen en daarbij aandacht hebben voor de kredietverlening aan de bedrijven en de gezinnen.

- Er voor zorgen dat de neergelegde aanbevelingen (2009) van de bijzondere commissie belast met het onderzoek naar de financiële en bancaire crisis gevolgd worden en ze in voorkomend geval actualiseren.
- De regering zal ervoor zorgen dat de Europese verordening betreffende de *short selling* en de *naked Credit Default Swaps* en effectief wordt toegepast om beleggingen die op het faillissement van een staat gokken een halt toe te roepen.

De regering zal er op Europees vlak ook voor pleiten om, onder meer:

- een taks op financiële transacties in te voeren;
- het controlekader voor de ratingbureaus, in het bijzonder inzake de erkenning, te versterken en het oprichten van een of meer onafhankelijke Europese ratingbureaus aan te moedigen;
- de Europese maatregelen met betrekking tot de regulering van speculatiefondsen te verstrengen;
- voor het geheel van het aandeelhouderschap van werknemers, met inbegrip van de *stocks-options*, een Europees regelgevend kader te scheppen;
- een wettelijk kader uit te werken om de onrechtmatige speculatie op voedsel- en energiegrondstoffen te vermijden, zonder afbreuk te doen aan de dekkingsverrichtingen inzake reële economische activiteiten;
- de Europese regulatoren te versterken en het prudentieel toezicht te stroomlijnen.

2.5. Steun voor bedrijven en voor het opzetten van activiteiten

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.5.2.

Voor de economische ontwikkeling zijn de Gewesten de belangrijkste spelers. Met het oog op homogeniteit en autonomie is het efficiënter dat ze over de nodige structurele hefboomen beschikken om, in alle autonomie, een samenhangend beleid te voeren.

Er zullen nieuwe economische bevoegdheden naar de Gewesten worden overgeheveld. Zij zullen in alle vrijheid over de volgende materies beslissen: vergunningen voor handelsvestigingen, de opdrachten van het Participatiefonds, de woonhuur en handelshuur, de sociale economie, de

toegang tot het beroep⁷¹ voor die in verband met hun bevoegdheden.

Het Belgisch Interventie- en Resitutiebureau en het landbouwrampenfonds zullen eveneens worden overgeheveld en zo de volledige regionalisering van de landbouw voltooien.

In dezelfde gedachtengang zullen de Gewesten efficiënter zijn wanneer ze in een hele reeks beslissingsprocessen en economische keuzes kunnen worden betrokken. Zodoende zullen verscheidene federale instellingen met een economische dimensie hervormd worden om met de rol van de deelstaten rekening te houden: het Instituut Nationale Rekeningen, het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de Kruispuntbank van ondernemingen, de Nationale Delcrederedienst, Finexpo, de Belgische Maatschappij voor Internationale Investing en het Agentschap buitenlandse handel.

De Gewesten en de Gemeenschappen zullen voortaan bevoegd zijn voor de prijscontrole op de gebieden die onder hun bevoegdheden vallen⁷².

Het toerisme wordt eveneens geregionaliseerd, waarbij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in een bijzonder stelsel zal worden voorzien. In dit stelsel zullen de Gemeenschappen bevoegd blijven voor de promotie van Brussel op nationaal en internationaal vlak, en voor het toekennen van subsidies inzake toeristische infrastructuur. Voor de Duitstalige gemeenschap zal er eveneens een specifieke oplossing worden uitgedokterd teneinde haar deze bevoegdheid ondanks de regionalisering te laten behouden.

Om het overheidsoptreden inzake onderzoek en ontwikkeling te versterken zullen de interuniversitaire attractiepolen (IUAP) naar de Gemeenschappen worden overgeheveld⁷³, na afloop van de huidige IUAP's. Er komt een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen dat voor de synergieën tussen de betrokken onderzoekscentra moet zorgen. Daarenboven gaan de technologische attractiepolen naar de Gewesten.

Om de acties van de Gewesten aan te vullen, zijn structurele hervormingen op federaal vlak onontbeerlijk om de competitiviteit van onze bedrijven te steunen en om meer duurzame activiteiten en werkgelegenheid te creëren. We moeten ons sociaal-economisch weefsel versterken en de koopkracht van de burgers verhogen.

---

⁷¹ Er zal een lijst worden opgesteld van de beroepen waartoe de toegang federaal bepaald blijft.

⁷² Het afvalbeleid, het waterbeleid, de openbare gasdistributie en de distributie en het lokale vervoer van elektriciteit via netwerken met een nominale spanning gelijk aan of kleiner dan 70.000 volt en die geen transportfunctie vervullen, de taxidiensten en diensten voor het verhuur van auto's met bestuurder, de huur van goederen bestemd voor verblijf, pacht en handel, de hotelaspecten van de rusthuizen en de teledistributie.

⁷³ Om de overgang te vergemakkelijken zal de overheveling gepaard gaan met een samenwerkingsakkoord tussen de Gemeenschappen.

2.5.1. De bedrijven steunen en ze het leven vergemakkelijken

In het kader van een modern en betrouwbaar partnerschapbeleid, zal de regering zich inspannen om een gunstig investerings- en ontwikkelingsklimaat voor de bedrijven, voor de ondernemers en voor de creatie van tewerkstelling te bevorderen.

Men zal een fiscaal beleid voeren dat het opzetten van activiteiten en arbeidsplaatsen steunt, in het bijzonder voor de KMO's door:

- de vermindering, groter dan vandaag het geval is, van sociale bijdragen bij de aanwerving van de eerste drie werknemers;
- het behoud van een voorkeurtarief voor de KMO's in het kader van het nieuwe stelsel van notionele intresten.

In het kader van de toepassing van de Small Business Act zal het federaal plan voor de KMO's worden geëvalueerd en desgevallend worden aangepast in het licht van de nieuwe herverdeling van de bevoegdheden. De regering zal het leven van de bedrijven vergemakkelijken, zodat ze zich vooral op innovatie en de creatie van economische activiteiten kunnen concentreren:

- de ambachtensector zal worden ontwikkeld door een wettelijke definitie van de ambachtsman uit te werken. Daarmee gepaard zullen de vakkennis en de technieken van het ambacht beter geherwaardeerd worden;
- het systeem van werkgeversgroeperingen zal na advies van de Nationale Arbeidsraad worden hervormd om het eventueel voor alle beroepen toegankelijk te maken (en niet meer alleen voor knelpuntberoepen en de moeilijk in te zetten werknemers).
- de bedrijven zullen hun administratieve lasten tegen het einde van de legislatuur met 30% zien verminderen. Men zal zo verder gaan dan de doelstelling van 25% die de Europese *Small Business Act* aanbeveelt.

Daartoe zal de regering, desgevallend door actieplannen die het voorwerp zullen uitmaken van een opvolging, onder andere:

- het Europese één-loket beginsel versterken. Door de principes "only once" en "think small first" te veralgemenen moet het een echt uniek contactpunt worden voor alle stappen en formaliteiten in de betrekkingen met de overheden, vanaf het oprichten van een bedrijf en tijdens heel zijn traject.
- de modernisering van de elektronische procedures ten voordele van de bedrijfsactiviteiten versterken - bijvoorbeeld de e-facturatie en e-griffie en de veralgemening van het geïnformatiseerde gebruik van de maaltijd- en ecocheques – door met de realiteit van de kleine bedrijven rekening te

houden. Deze nieuwe dynamiek zal in de Europese digitale agendaprocedure passen;

- o de KMO's en de zelfstandigen die in de voedingsketen actief zijn ondersteunen door de administratieve vereenvoudiging verder te zetten om de competitiviteit van de actoren te bevorderen.

Daarenboven zal de regering:

- de wenselijkheid onderzoeken om nieuwe bedrijfsvormen te ontwikkelen, door maatregelen zodat de werknemer bijvoorbeeld kan begeleid worden door de werkgever ten einde een eigen bedrijf op te starten ("uitzwerming");
- overeenkomstig de Europese richtlijnen, en in het bijzonder de richtlijn 2011/7/EU, de betaaltermijnen voor de overheden aan bedrijven verkorten met een verwijlinteressenmechanisme. Zij zal ook de toegang tot de openbare aanbestedingen vereenvoudigen. Er zal een follow-up worden gegarandeerd;
- ervoor zorgen dat de Europese wetgeving inzake de summiere rechtspleging om betaling te bevelen strikt wordt gevolgd, waarbij men erover zal waken dat er een voldoende homogeniteit bestaat tussen de Europese en Belgische rechtsplegingen en dit alles rekening houdend met de hoedanigheid van de betrokken partijen;
- het statuut van de "Starter-BVBA" evalueren en verbeteren, zodat jonge ondernemers met vereenvoudigde administratieve verplichtingen een activiteit kunnen uitbouwen;
- het faillissementsrecht hervormen en moderniseren, zodat het iemand die mislukt niet langer stigmatiseert. De gefailleerde die te goeder trouw was moet zich kunnen herpakken en recht hebben op een collectieve schuldenregeling. Het faillissementsrecht zal worden aangepast overeenkomstig de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof;
- het beleid versterken teneinde de economische activiteiten van de op het buitenland gerichte ondernemingen te steunen, met name in het kader van het Meerjarenprogramma e-customs,
- de modernisering versnellen en, afhankelijk van de budgettaire mogelijkheden, een programma uitwerken om de douanediens ten op heel het grondgebied te ontplooiën met onder andere op termijn een continue dienstverlening;
- met de betrokken zelfstandigenverenigingen en departementen een specifiek overleg organiseren om de veiligheid van de handelaars en zelfstandigen te vergroten.

* * *

De regering zal onderzoeken of ze een lening kan afsluiten door een beroep te doen op het privéspaargeld. Deze lening zou ondermeer de

toekomstgerichte investeringen kunnen ondersteunen die de groei en de jobcreatie bevorderen.

2.5.2. De zelfstandigen aanmoedigen en beter beschermen

Men zal concrete maatregelen nemen om de zelfstandigen beter te beschermen en te ondersteunen en om het zelfstandig ondernemerschap en de starters aan te moedigen.

Verbeteringen aan het statuut van de zelfstandigen zouden kunnen worden aangebracht, naargelang de budgettaire mogelijkheden van het stelsel, met een bijzondere aandacht voor de kleine zelfstandigen. Naast de gelijkschakeling van de kinderbijslagen bedoeld in het institutioneel akkoord zouden die verbeteringen prioritair kunnen slaan op:

- de minimumpensioenen;
- de uitbreiding van de faillissementsverzekering tot bepaalde gevallen van gedwongen stopzetting van de activiteiten;
- onderzoek van de mogelijkheid om de berekeningswijze van de sociale bijdragen te vereenvoudigen, in voorkomend geval door in een optioneel systeem van voorafbetalingen te voorzien.

De regering zal het statuut van de meehelpende echtgenoot evalueren en zal desgevallend wijzigingen aanbrengen rekening houdende met de budgettaire beperkingen.

2.5.3. Onderzoek en ontwikkeling (O&O) steunen

Om de doelstellingen uit het Nationaal Hervormingsplan en de EU-2020 Strategie te bereiken moeten we 3% van het BBP in onderzoek en ontwikkeling investeren (2% voor de privésector en 1% voor de overheidssector, rekening houdende met de nieuwe bevoegdheidsverdelingen).

Er zal bijgevolg een Interfederaal plan voor onderzoek en innovatie worden opgemaakt. Door dit plan zal men, met eerbied voor ieders bevoegdheden, de inspanningen van de deelstaten en de federale staat inzake O&O en technologische innovatie efficiënter kunnen coördineren om de economische ontwikkeling van de Gewesten te ondersteunen en hierbij de vruchten van dit beleid zo goed mogelijk te laten renderen. De bestaande overleg structuren worden geëvalueerd.

Om de groei te bevorderen zal de regering zich toeleggen op een heroriëntatie van onze economie op de toekomstsectoren, door in samenwerking met de gewesten en de sociale partners de "technology

watch", de sectorale en de economische know-how voorzieningen te versterken.

Het fiscaal beleid ter ondersteuning van O&O zal worden aangehouden en, afhankelijk van de budgettaire mogelijkheden, zelfs versterkt, met name wat betreft de vrijstelling van de betaling van bedrijfsvoorheffing ten voordele van onderzoekers, de mogelijkheden van de aftrek van investeringen, de vrijstellingen van gewestelijke premies toegekend aan ondernemingen ten voordele van onderzoek, de aftrek voor inkomsten uit patenten, de "Young Innovative Companies", en de aftrekbare giften.

Op het gebied van de ruimtevaart zal de regering de Belgische industriële en wetenschappelijke excellentie ondersteunen teneinde haar aanwezigheid in de Europese en bilaterale ruimtevaartprogramma's te versterken, in het bijzonder met betrekking tot de technologische projecten en het ontwikkelen van ruimtevaartinstrumenten ten dienste van het overheidsbeleid. De regering zal eveneens het mandaat van de ministerraad van de ESA van november 2008 in Den Haag volledig uitvoeren.

Anderzijds zal de regering, met het oog op het garanderen van de continuïteit, de efficiëntie en de transparantie inzake het beheer een grondige evaluatie maken van de werking en de staat van het Princess Elisabeth station en van de Belgische investeringen in Antarctica.

Bovendien zal een hervorming worden doorgevoerd van de onderzoeksprogramma's van het federaal wetenschapsbeleid en van het systeem van de bijkomende vorsers en de "wetenschappelijke maribel" om de efficiëntie in het kader van de bestaande budgettaire enveloppe te verbeteren.

De modernisering van de federale wetenschappelijke instellingen (FWI) zal worden voortgezet. De instellingen zullen tussen hen en de voogdijbesturen synergieën moeten ontwikkelen, opdat de middelen die tot hun beschikking staan maximaal ten goede komen aan hun verzamelingen, aan het onderzoek over hun verzamelingen, aan de wetenschappelijke expertise, aan de publieke exploitatie en de openbare dienstverlening. Men zal samenwerkingen met gelijkwaardige universiteiten en instellingen die van andere of buitenlandse overheden afhangen, evenals de deelname van de FWI aan internationale onderzoeksprogramma's aanmoedigen.

De regering zal bovendien elk initiatief voor een eengemaakt Europees octrooisysteem steunen. Ten slotte zal de regering betrachten een wettelijk kader uit te werken voor het bedrijfsmecenaat.

2.6. Transitie van onze economie naar een duurzaam groeimodel

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.5.1. en 3.5.2.

Energie

De Gewesten zullen meer bevoegdheden inzake energie krijgen. Met het oog op een grotere autonomie en meer homogeniteit worden de distributietarieven en het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost geregionaliseerd. De hefbomen⁷⁴ die, om redenen van efficiëntie en interpersoonlijke solidariteit, niet kunnen worden gesplitst, worden verder op federaal vlak uitgeoefend.

De Gewesten zullen ook geresponsabiliseerd worden met betrekking tot hun uitstoot van broeikasgassen. De bijzondere financieringswet zal er in voorzien dat een mechanisme, op basis van een voorstel van de nationale klimaatcommissie, voor elk gewest een meerjarig traject voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen afkomstig van gebouwen zal vastleggen.

Indien een gewest zijn toegewezen doelstelling overschrijdt, krijgt het een financiële bonus in verhouding tot het verschil ten aanzien van het traject, die het Gewest investeert in beleid ter reductie van broeikasgassen. De betrokken federale middelen worden uitsluitend gefinancierd vanuit het federale aandeel in de veiling van de Emissions Trading Scheme-emissierechten.

Indien een gewest zijn doelstelling niet behaalt, zal het een financiële malus betalen in verhouding tot het verschil ten aanzien van het traject, die de federale overheid in beleid ter reductie van de broeikasgassen investeert. Nadere regels van dit mechanisme zullen worden vastgelegd in de gewone wet, die tegelijk met de bijzondere financieringswet zal gestemd worden.

Mobiliteit

De Gewesten hebben al belangrijke bevoegdheden inzake mobiliteit en openbare werken. De federale staat blijft overigens voor sommige aspecten bevoegd, zoals het verkeersreglement, om te vermijden dat mogelijke verschillen tussen de Gewesten ernstige schade berokkenen aan de inspanningen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Toch zullen

---

⁷⁴ Het betreft de prospectieve studies inzake energie; de nucleaire brandstofcyclus; de energieproductie, met inbegrip van de offshore; de grote infrastructuren voor de aanvoer en opslag van energie; het energietransport; het beleid inzake de uiteindelijke energieprijzen voor de gebruiker, inclusief het socialeprijzenbeleid; de energie-efficiëntie van de federale gebouwen.

bepaalde hefboomen naar de Gewesten worden overgeheveld, teneinde beter met de gewestelijke specificiteiten te kunnen rekening houden. Deze omvatten met name het vastleggen van de snelheidsbeperkingen op de openbare weg, behalve op de autosnelwegen, en het toezicht op de verkeersregels die geregionaliseerd worden, met inbegrip van het vastleggen van administratieve sancties en boetes. Men zal meer rekening houden met het advies van de Gewesten, en zij zullen op eigen initiatief wijzigingen aan het verkeersreglement kunnen voorstellen (bij gebrek aan overeenstemming zal de uiteindelijke beslissing wel in handen van de federale overheid blijven).

De opdrachten van het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid, de rijopleiding, de autokeuring en andere aanverwante materies zullen overigens ook naar de Gewesten worden overgedragen. De Gewesten zullen zo over grote bevoegdheden beschikken met betrekking tot zowel het infrastructuurbeheer als de verkeersveiligheid.

Het overleg tussen de drie Gewesten zal worden versterkt voor wat de mobiliteit, de verkeersveiligheid en de wegenwerken vanuit, naar en rond Brussel betreft, via de hoofdstedelijke gemeenschap (zie deel I, hoofdstuk 2 "BHV en Brussel").

Anderzijds zal er binnen de NMBS een structuur worden opgericht, met vertegenwoordiging van de drie Gewesten en de federale staat, om samen het Gewestelijk Expresnet (GEN) uit te baten.

Elk Gewest zal voor de Raden van Bestuur van de NMBS-groep een vertegenwoordiger aanduiden. Anderzijds zullen de Gewesten, nadat de federale staat een meerjarig investeringsplan met voldoende financiering en met eerbied voor de 60/40-sleutel heeft goedgekeurd, een bijkomende financiering kunnen geven voor de aanleg, aanpassing of modernisering van de spoorweglijnen. Deze bijkomende financiering door de Gewesten zal een evenredigheid ten aanzien van de federale financiering moeten in acht nemen. Deze evenredigheid zal in een verplicht samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de betrokken Gewesten worden vastgelegd, een samenwerkingsakkoord dat dus de bijkomende gewestelijke financiering aan voorwaarden zal onderwerpen.

De regering wil dat België zich bij de groep van de Europese pioniers aansluit bij de transitie naar nieuwe vormen van duurzame economische productie en consumptie.

Drastische vermindering van het verbruik van natuurlijke hulpbronnen en energie (vooral van fossiele brandstoffen) is niet alleen essentieel voor het behoud van het milieu, maar moet ook de concurrentiepositie van onze bedrijven versterken en banen creëren.

Onverminderd de bevoegdheden van de deelstaten zal België tijdens de internationale onderhandelingen een ambitieus standpunt innemen om een bindend wereldwijd klimaatakkoord te bereiken dat de stijging van de mondiale temperatuur tot een maximum van 2°C beperkt.

De federale regering zal met de gewesten onderhandelen om het standpunt van België tegenover de Europese en internationale instellingen te bepalen. De regering zal met kracht pleiten, zowel bij de gewesten als op internationaal vlak, voor een reductiedoelstelling op EU-niveau van 30% van de uitstoot van broeikasgassen in 2020 en van 80 tot 95% in 2050 ten opzichte van 1990.

Een snelle en objectieve verdeling van de te leveren inspanningen en van de inkomsten uit de veiling van de CO₂-quota wordt voorbereid in de schoot van de Nationale Klimaatcommissie.

Onverminderd de bevoegdheden van de Gewesten met betrekking tot de tweede verbintenissenperiode van Kyoto, zal België op Europees niveau pleiten voor een verbetering van het ETS systeem (European Union Emissions Trading System) om de windfall profits te vermijden.

De regering zal werkzaamheden ondersteunen om relevante indicatoren te ontwikkelen in aanvulling op het BBP. Deze nieuwe indicatoren zouden menselijke ontwikkeling in al haar aspecten beter moeten kunnen meten.

In het licht van de Conferentie Rio+20 zal de federale regering de Gewesten uitnodigen om samen een nationale strategie voor duurzame ontwikkeling uit te werken. Deze zal een langetermijnvisie omvatten, zoals de wet van 5 mei 1997 vooropstelt.

Energiebesparende investeringen zullen niet kunnen leiden tot een verhoging van het kadastraal inkomen.

2.6.1. De overheid als motor voor een duurzame transitie

De federale overheid zal de investeringen in energiebesparingen in federale overheidsgebouwen maximaliseren en rationaliseren en de mobiliteitsplannen voor ambtenaren optimaliseren.

Het gebruik van sociale en ecologische clausules zal verder versterkt worden bij alle overheidsopdrachten en bij het beheer van overheidsmiddelen.

Voor producten die op de markt worden gebracht en waarvoor nog geen Europese normen bestaan zullen ambitieuze normen worden opgesteld in nauwe samenwerking met de betrokken sectoren en de wetenschappelijke

wereld. Die producten zullen aan hoge standaarden inzake milieu-, sociale en gezondheidszorg moeten voldoen, terwijl ze voor iedereen betaalbaar blijven.

De regering zal er bij de EU voor pleiten om de etikettering van producten te uniformiseren zodat ze gestandaardiseerde informatie bevatten over hun levenscyclus, hun herstelbaarheid, hun levensduur en de sociale omstandigheden waarin ze geproduceerd werden.

2.6.2. Een veilige, duurzame en voor iedereen toegankelijke energie waarborgen

Het is het doel van de regering om de energieprijzen voor zowel particulieren als bedrijven niet hoger te laten liggen dan de gemiddelde prijs in de ons omringende landen om de competitiviteit van de bedrijven en de koopkracht van de burgers te vrijwaren. De federale staat zal daartoe met de Gewesten en de vier regulatoren een gecoördineerd initiatief nemen om alle componenten van de energiekosten (basisprijs, transport- en distributietarieven, diverse taksen en heffingen) te analyseren en zij zal maatregelen nemen om die in toom te houden. Anderzijds zal de federale regering, binnen haar bevoegdheden, alles in het werk stellen om de globale energiefactuur te beperken.

Ten eerste zal de regering vragen dat de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) onderzoekt of objectieve factoren het prijsverschil tussen België en de buurlanden rechtvaardigen. Indien het onderzoek van de CREG besluit dat het verschil niet gerechtvaardigd is, zal zij de regering een tijdelijke maximumprijs voorstellen, die de Belgische prijzen tot het gemiddelde van de prijzen in de buurlanden zal terugbrengen, en waarbij de concurrentie moet blijven spelen.

Ten tweede zal de CREG via de omzetting van het Derde Energiepakket van de EU, in haar onafhankelijkheid en rol met betrekking tot het waarborgen van de marktwerking in overeenstemming met EU-richtlijnen worden versterkt. Het parlement zal de regulator controleren. De in het wetsontwerp tot omzetting van het Derde Energiepakket bedoelde vangnetmethode zal effectief worden uitgevoerd. De tariefformules van de variabele contracten zullen aan de CREG medegedeeld worden, en de CREG zal elke wijziging daarvan eerst moeten goedkeuren.

Ten derde zal de regering de nucleaire rente afroemen om de concurrentie en de investeringen in de opwekking van elektriciteit te stimuleren en de energieprijzen ten gunste van de gezinnen en de bedrijven onder controle te houden. De regering zal daartoe de repartitiebijdrage verlengen; het bedrag daarvan zal sterk worden verhoogd, op basis van een formule die rekening zal houden met de door de CREG vastgelegde productiekosten en de verkoopprijzen. De geïnde inkomsten zullen onder meer dienen ter

ondersteuning van investeringen voor hernieuwbare energie op de Noordzee en voor de energie-efficiëntie van de federale openbare gebouwen.

De regering zal alle maatregelen tot verhoging van de concurrentie op de elektriciteitsmarkt nemen om de koopkracht van de burgers en de competitiviteit van de bedrijven te verbeteren. Daartoe, in samenhang met deze repartitiebijdrage, zal de regering, conform de Europese regels, rechtsmiddelen onderzoeken, om een deel van de productie van de afgeschreven kerncentrales ter beschikking van de markt te stellen. Deze maatregelen zullen voorlopig zijn en verdwijnen zodra de markt concurrentieel zal geworden zijn.

Ten vierde zal de federale bijdrage herzien moeten worden om haar impact op de eindprijzen te beperken.

Ten vijfde zal de verandering van leverancier vergemakkelijkt worden. De dienstverlening aan de consumenten, en de leesbaarheid van de gestandaardiseerde energiefacturen zullen verbeterd worden.

De bevoorradingszekerheid zal worden gegarandeerd door maximale diversificatie van de bevoorradingsbronnen en door prioriteit te geven aan hernieuwbare energie (wind, waterkracht, zonnepanelen...) waarbij discriminerende effecten zullen vermeden worden.

De federale regering engageert zich om hernieuwbare energie te stimuleren op een kostenefficiënte wijze. Op basis van een duurzame-ontwikkelingseffectbeoordeling en een aanpassing van het bestaande subsidiemodel voor hernieuwbare energie in de Noordzee zal de regering een beslissing nemen over de afbakening van een nieuw gebied voor windenergie in de Noordzee. Verder zal ze verbindingen met de omliggende parken aanmoedigen.

Aan Elia zal ook gevraagd worden een stopcontact voor de windmolenparken op zee te installeren en de interconnectiecapaciteit tussen België en haar buurlanden uit te breiden op een kostenefficiënte wijze.

De regering bevestigt haar wil om de kerncentrales te sluiten, in overeenstemming met de wet van 2003.

De regering zal, onmiddellijk en ten laatste binnen de zes maanden na haar vorming, een uitrustingsplan voor nieuwe productiecapaciteit uit gediversifieerde energiebronnen uitwerken om op een geloofwaardige manier de bevoorradingzekerheid van elektriciteit van het land op korte, middellange en lange termijn te verzekeren.

In dit opzicht, in alle transparantie en met inachtneming van de concurrentieregels, zal de regering zich verzekeren bij potentiële actoren en investeerders van een daadwerkelijke aansluiting op het net van deze nieuwe productiecapaciteit en dit binnen termijnen die verenigbaar zijn met zowel de sluiting van de kerncentrales als de te verwachten groei van het energieverbruik.

In functie van het tijdsfad van aansluiting op het net van deze nieuwe capaciteit zullen de definitieve sluitingsdata van de kerncentrales door de regering worden gepreciseerd.

Dit zogenaamde uitrustingsplan zal worden gemonitord en de regering zal in voorkomend geval offerteaanvragen uitschrijven. Om de procedures te versnellen, zullen locaties voor nieuwe eenheden in samenwerking met de Gewesten worden geselecteerd, onder andere door de beschikbaarheid van onbenutte sites te onderzoeken.

Beveiliging en veiligheid van kerninstallaties is een absolute prioriteit. Een hoog niveau van bescherming van de werknemers en de veiligheid van alle energie-infrastructuren, in het bijzonder de nucleaire, zal ook verder worden gewaarborgd.

De wetgeving inzake aansprakelijkheid voor nucleaire ongevallen zal worden herzien om de vergoedingsplafonds betaald door de exploitanten van kerninstallaties aan te passen. De staatscontrole bij het beheer van financiële reserves (Synatomfonds) - voor de ontmanteling van de kerncentrales en het beheer van gebruikt splijtstof - zal worden versterkt om de toereikendheid, de beschikbaarheid, de transparantie en een betere spreiding van de leningen te verzekeren. Dit mag geenszins tot gevolg hebben dat deze reserves in begrotingstermen onder de perimeter van de staat worden gebracht.

In het licht van de omzetting van richtlijn 2011/70/ EURATOM zal de regering een normatief kader opstellen om een veilig beheer op lange termijn van de verbruikte brandstof en het radioactief afval mogelijk te maken, en zal ze over dat laatste een principebeslissing nemen.

O&O met betrekking tot kernfysische methoden in het domein van de medische toepassingen en de radioprotectie zal verder ondersteund blijven in het kader van de volksgezondheid.

2.6.3. Een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit garanderen

De regering zal, binnen haar bevoegdheidsdomeinen, de nodige maatregelen nemen om een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit te garanderen voor de burgers en ondernemingen.

De regering zal haar inspanningen inzake verkeersveiligheid verderzetten, in coördinatie met de Gewesten. Het aantal verkeersdoden op onze wegen moet tegen 2020 met 50% worden teruggebracht ten opzicht van 2010. De regering zal haar handhavingsbeleid intensifiëren waarbij bijzonder aandacht zal gegeven worden aan risicogroepen en risicogedragingen, recidivisten en sensibilisering.

De regering zal een ambitieus spoorwegbeleid ontplooiën. Ze zal toezien op de ontwikkeling van de Europese spoorwegcorridors voor passagiers- en goederenvervoer. Ze zal daarvoor een beroep doen op de Europese TEN-T financieringen (zie ook deel II, punt 3.2.2. a. "NMBS-Groep").

De regering zal verder voor de veiligheid van het luchtverkeer zorgen en de economische ontwikkeling van de sector bevorderen (zie ook deel II, punt 3.2.2.d. "Belgocontrol"). De maritieme wetgeving zal worden bijgewerkt, op basis van de werkzaamheden die ter zake al werden uitgevoerd en de internationale regels, in het bijzonder met betrekking tot de veiligheid.

In lijn met de Europese strategie en in coördinatie met de Gewesten zal de regering de hefboomen waarover zij beschikt aanwenden om de door de verschillende vervoersmiddelen veroorzaakte uitstoot van broeikasgassen en vervuilingen terug te dringen.

2.7. Hervorming van asiel en migratie

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.5.2.

Rekening houdend met de discrepanties tussen de Gewesten zullen de arbeidsmigratiecriteria aan de Gewesten worden toevertrouwd. Tegelijk zullen de studietoegangscriteria voor buitenlandse studenten aan de Gemeenschappen worden toevertrouwd zodat een beleid kan worden gevoerd dat aan de realiteit van de Gemeenschappen is aangepast. In deze twee materies blijft de afgifte van de verblijfsvergunningen wel een federale bevoegdheid.

Het Impulsfonds voor Migratiebeleid (IFM) en het beheer van het Europees Integratiefonds (EIF) worden naar de Gemeenschappen overgeheveld.

Eén belangrijk beginsel zal de actie van de regering leiden: elk toegekend recht zal gepaard gaan met verplichtingen. De regering zal erop toezien dat de beslissingen volledig worden uitgevoerd.

Immigratie zal beter worden omkaderd, in overeenstemming met de internationale verbintenissen van ons land. De regering zal ervoor ijveren dat terzake een geharmoniseerd beleid voor de Europese Unie wordt uitgestippeld en uitgevoerd.

De gangbare wetten zullen correct worden toegepast. Elke vorm van misbruik, in het bijzonder door mensen die zich verrijken via illegale kanalen, zal prioritair worden vervolgd. Er zal speciale aandacht uitgaan naar alle aspecten van fraude met valse verblijfplaatsen

Gezien de vele recente veranderingen zal de immigratiewetgeving worden gecoördineerd in een "immigratiewetboek" met duidelijke bepalingen die voor iedereen goed begrijpbaar zijn.

2.7.1. Eén enkele minister om een samenhangend overheidsoptreden te verzekeren

De regering zal voorstellen dat een enkele minister alle kwesties in verband met asiel, opvang en immigratie coördineert. Deze minister is verantwoordelijk voor opvang, asiel, verblijf en terugkeerbeleid naar het land van herkomst. Hij zal zorgen voor overleg tussen alle betrokken partijen.

Met het oog op een transparant beleid zal die minister jaarlijks een verslag aan het parlement voorleggen.

2.7.2. Een snelle en consistente asielprocedure om een waardige opvang te waarborgen

Het recht op asiel is vastgelegd in het Verdrag van Genève. België heeft de plicht om asiel te bieden aan degenen die gevlucht zijn voor vervolging in het buitenland. Maar België moet ook in strikte maatregelen voorzien om de lasten voor de opvang van asielzoekers te beperken. De regering zal in samenwerking met de landen van herkomst ontradingscampagnes blijven voeren om de komst van kandidaat-vluchtelingen die in België geen enkele kans op erkenning hebben te voorkomen.

- In deze context zal de regering alles in het werk stellen om binnen 6 maanden na de indiening van de asielaanvraag een definitief antwoord te kunnen geven. Deze snelle, kwaliteitsvolle en waardige procedure moet de asielzoeker snel duidelijkheid geven over zijn asielaanvraag. Ze zal het ook mogelijk maken om een van de oorzaken weg te nemen van de verzadiging van het opvangnetwerk veroorzaakt door aanvragers die op een beslissing wachten. Ze zal tevens een duidelijk signaal geven aan mensen met slechte bedoelingen en het aanzuigeffect vermijden. De uitwisseling van informatie tussen de overheden belast met het verblijf en die belast met de opvang (Fedasil en zijn partners) zal worden geoptimaliseerd met het oog op mogelijke integraties, en dit met eerbiediging van eenieders privacy.
- De regering zal erop toezien dat de efficiëntie van alle procedures wordt opgevoerd, zowel wat de snelheid als de kwaliteit van de beslissingen betreft. Ze zal hierbij onder meer rekening houden met het resultaat van de huidige audit van de asielinstanties. Ze zal ook een permanente monitoring invoeren.
- De regering kiest exclusief voor het verlenen van materiële bijstand in menswaardige omstandigheden zoals die in de wet van 12 januari 2007 zijn vastgesteld. Er zal prioritair op vrijwillige basis een spreidingsplan voor de materiële hulp worden opgezet onder de gemeenten, rekening houdend met de situatie in die gemeenten. Om de noodsituaties deze winter te verhelpen zal de regering alle nodige initiatieven nemen. De regering zal een verplicht spreidingsplan voor de materiële hulp opzetten tenzij het vrijwillige spreidingsplan volstaat om voldoende opvangplaatsen te openen. Er zal rekening gehouden worden met de specifieke situatie van bepaalde gemeenten. De gemeenten die de middelen noch de mogelijkheid hebben om dergelijke initiatieven te nemen, zullen hulp krijgen van Fedasil, de NGO's en de federale structuren teneinde opvangplaatsen aan te kunnen bieden.
- Het recht op materiële hulp zal worden gehandhaafd tijdens het administratief cassatieberoep voor de Raad van State, terwijl erop zal worden toegezien dat de procedures worden verkort en dat de uitvoering van de bevelen om het grondgebied te verlaten niet wordt onderbroken.
- De regering zal de werking en de kosten van het netwerk voor opvangplaatsen laten evalueren (Fedasil, Rode Kruis, lokale NGO's en plaatselijke opvanginitiatieven) om de opvangformules te optimaliseren.
- De lijst van veilige landen van herkomst zoals bepaald door de wet die door het parlement gestemd is, zal zo spoedig mogelijk uitgevoerd worden door de regering. Zoals de wet er in voorziet, zal deze lijst regelmatig worden herzien. Asielzoekers uit die landen zullen hun asielaanvraag volgens een specifieke procedure

onderzocht zien. Binnen 15 dagen zal hen een beslissing moeten worden meegedeeld.

- Meervoudige asielaanvragen zullen worden ontmoedigd.
- De regering zal erop toezien dat het opvangprobleem van de niet begeleide buitenlandse minderjarigen die geen asiel aanvragen speciale aandacht krijgt, en dit in samenwerking met de Gemeenschappen.

Voor al wie een geldige verblijfsvergunning heeft en voor al wie opvang geniet zal vrijwilligerswerk mogelijk worden gemaakt.

2.7.3. De terugkeer bevorderen

De regering zal maximale aandacht besteden aan de terugkeer, vrijwillig als het kan, gedwongen als het moet.

- Het beleid zal worden aangepast opdat vrijwillige terugkeer niet meer als laatste redmiddel wordt gezien. De regering zal hiertoe overleg plegen met de bevoegde overheden, opdat ze aan de asielzoeker de nodige informatie geven met het oog op een eventuele terugkeer naar het land van herkomst, zodat er geen valse verwachtingen worden gewekt.
- Aan het einde van hun procedure zullen afgewezen asielzoekers en vreemdelingen die hier illegaal verblijven, worden begeleid met het oog op een vrijwillige terugkeer naar hun land van herkomst. Er zal worden onderzocht hoe deze mensen kunnen worden geholpen om zich opnieuw in hun thuisland te vestigen. Het traject van vrijwillige terugkeer kan onder meer worden voorbereid in een open terugkeercentrum. Een succesvol terugkeertraject biedt het dubbele voordeel dat het individu zich in zijn eigen land kan ontplooiën en dat nieuwe migratie naar Europa wordt voorkomen.
- Als de procedure van vrijwillige terugkeer faalt, zal worden overgegaan tot een gedwongen terugkeer naar het land van herkomst. De rechten van de vreemdeling die in een gesloten centrum verblijft, zullen bij zijn verwijdering beter worden geëerbiedigd met name door ervoor te zorgen dat diegene die moet worden verwijderd en zijn advocaat minstens 48 uur voor een eerste uitzettingspoging verwittigd worden. De regering zal in dit kader een procedure voorzien om de laattijdige indiening van beroepen te vermijden. Opsluiting in een gesloten centrum komt enkel in aanmerking ingeval minder dwingende alternatieven geen resultaat opleveren. De waardigheid wordt beter gewaarborgd, onder meer door de klachtenregeling in gesloten centra te verbeteren.
- Gezinnen met minderjarige kinderen worden in principe niet opgesloten in een gesloten centrum. Bij de omzetting van de Opvangrichtlijn zal de regering speciaal aandacht besteden aan kwetsbare personen die in gesloten centra zijn geplaatst.

- Wat de terugkeer betreft, zullen alle betrokken diensten worden gecoördineerd door de minister die hiervoor bevoegd is. Het parlement zal regelmatig worden ingelicht over de evolutie in de uitvoering van dat beleid.

De huidige capaciteit van de gesloten centra zal efficiënt worden gebruikt. Bij plaatsgebrek zal de regering nagaan of het netwerk moet worden uitgebreid, onder meer via de oprichting van een centrum voor personen die een gevaar vormen voor de openbare orde.

Om de verwijdering van uitgeprocedeerde personen mogelijk te maken zal de uitwisseling van pertinente informatie tussen de betrokken overheden worden versterkt met het oog op mogelijke integraties en met respect voor het privé leven.

Wanneer de politiediensten personen die hier illegaal verblijven en die een gevaar voor de openbare orde vormen arresteren, zullen deze prioritair naar een gesloten centrum worden overgebracht en door de dienst Vreemdelingenzaken bij voorrang naar het land van herkomst worden verwijderd

2.7.4. Strijd tegen de mensenhandel en de verrijking door georganiseerde netwerken

De strijd tegen de mensenhandel en de verrijking door het organiseren van netwerken wordt krachtig opgevoerd. De regering zal daartoe de werking van de interdepartementale coördinatie versterken. Degenen die misbruik maken van de kwetsbaarheid van mensen zullen worden vervolgd en gestraft. Hun slachtoffers zullen worden beschermd tegen elke vorm van druk, maar ook tegen het risico op uitzetting uit het grondgebied tijdens de procedure. De opvang- en begeleidingscentra voor slachtoffers van mensenhandel zullen in overleg met de Gemeenschappen wettelijk worden erkend. Tevens zal een mechanisme van medeverantwoordelijkheid worden ingesteld om de hoofdaannemer voor zijn verantwoordelijkheid te plaatsen bij het inzetten van werkkrachten die door zijn onderaannemers worden uitgebuit.

Men zal er via gepaste gerechtelijke en politionele maatregelen voor zorgen dat de havengebieden volledig beveiligd zijn.

2.7.5. Het recht op gezinshereniging garanderen, maar tegelijk fraude tegengaan

Het recht op gezinshereniging is vastgelegd in het Europees Verdrag voor

de rechten van de mens: eenieder heeft het recht te leven met zijn echtgenoot en zijn gezin, volgens de wettelijk verankerde voorwaarden. Dit recht kan echter geen excuus worden voor misbruik of illegale handelingen.

De regering zal kordaat zijn. Misbruik van ons systeem van juridische en sociale bescherming zal niet worden geduld.

- De recente maatregelen van het parlement om de controles inzake gezinshereniging te versterken, zullen worden uitgevoerd.
- De strijd tegen schijnhuwelijken of wettelijke schijnsamenwoning zal worden opgedreven, met name door een databank op te zetten met relevante informatie voor alle overheden. Wat de schijnhuwelijken en de schijnsamenwoning betreft, moeten de strafrechtelijke, burgerrechtelijke en administratieve procedures beter onderling worden geïntegreerd.
- Er zal erop worden toegezien dat, in de mate van het mogelijke, wettelijke schijnsamenwoning in al haar aspecten wordt behandeld zoals het schijnhuwelijk. Er zal optimale informatie worden verstrekt aan wie geconfronteerd wordt met schijnsamenwoning, schijnhuwelijken en gedwongen huwelijken.
- De regering zal voor die materies een centraal register aanleggen van buitenlandse akten die door een overheid erkend en geweigerd worden op grond van het Wetboek van internationaal privaatrecht.
- De regering zal ervoor zorgen dat de effectiviteit van de controles, in de periode van 3 jaar die volgt op het afgeven van de verblijfsvergunning, wordt versterkt en opgevoerd.

2.7.6. Snelle behandeling van verblijfsaanvragen

De regularisatie van het verblijf kan slechts individueel worden toegekend, op basis van de wet. De administratie zal alles in het werk stellen om binnen zes maanden een beslissing mee te delen.

De regering zal een databank van borgstellers opzetten om er zeker van te zijn dat de geneeskundige kosten werkelijk op een borgsteller kunnen worden verhaald.

De regering zal de procedures voor de niet-begeleide buitenlandse minderjarigen verbeteren, om nog beter te kunnen bepalen wat het belang van het kind is. Er zal een centrale gegevensbank voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen worden opgezet, die door alle betrokken diensten zal kunnen worden geraadpleegd. Er komt een helder en globaal werkkader voor de voogden en een duidelijke taakverdeling tussen de diverse partijen. De niet-begeleide buitenlandse, Europese minderjarigen ten slotte zullen eveneens specifieke bescherming moeten genieten en een voogd toegewezen moeten krijgen.

Wat de medische redenen betreft en om mensen die werkelijk nood hebben aan bescherming te garanderen dat ze een behandeling ten gronde krijgen binnen een redelijke termijn na hun aanvraag, wordt misbruik inzake de verblijfsaanvraag op medische gronden zoveel mogelijk ontmoedigd, onder andere om te voorkomen dat op die grond ten onrechte een verblijfsvergunning wordt afgegeven. Er zullen maatregelen worden getroffen om te beletten dat ten onrechte aanvragen voor een verblijfsvergunning om medische redenen worden ingediend.

2.7.7. De verwerving van de Belgische nationaliteit hervormen

De verwerving van de nationaliteit zal door het Parlement met de steun van de regeringsmeerderheid worden hervormd overeenkomstig de volgende krachtlijnen: ononderbroken verblijf en integratie kunnen leiden tot het verwerven van de nationaliteit en niet andersom. De hervorming zal de wetgeving meer migratieneutraal maken, vereisten inzake kennis van de taal en integratie van de kandidaten invoeren. De economische participatie zal een element voor de appreciatie van de integratie kunnen zijn. Naturalisatie via de Kamer blijft mogelijk, maar wordt een uitzonderingsprocedure. Ten slotte zal worden voorzien in een registratierecht en worden de mogelijkheden om de Belgische nationaliteit te ontnemen, uitgebreid.

2.7.8. Het statuut van de staatlozen hervormen

De regering zal een procedure instellen voor de erkenning van de status van staatloze via het Commisariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen. De erkenning van de status van staatloze zal in principe tot gevolg hebben dat een (tijdelijke) verblijfsvergunning wordt afgegeven. België zal het Verdrag van 1961 tot beperking van staatloosheid ratificeren.

2.7.9. Aansluiten bij de internationale scene

Zoals andere lidstaten van de Europese Unie zal België met het UNHCR deelnemen aan programma's voor de terugkeer van vluchtelingen naar hun land van herkomst, de integratie van die vluchtelingen in het eerste opvangland of de hervestiging van vluchtelingen uit landen waar ze niet zonder gevaar voor hun veiligheid kunnen verblijven of er geen oplossing op lange termijn kunnen vinden. Tevens zal België dat dossier op Europees niveau steunen.

De preventiebudgetten van het DGOS zullen worden overgedragen aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

België zal in Europa de toepassing verdedigen van heldere en gemeenschappelijke criteria die een homogener behandeling van asiel en migratie mogelijk zullen maken.

De regering zal erop toezien dat de bestaande terugkeerverdragen daadwerkelijk worden toegepast en ze zal over de nog vereiste terugkeerverdragen onderhandelen.

De regering zal er voorts voor zorgen dat de effectiviteit van de controles voor de Europese burgers wordt versterkt en opgedreven tijdens de periode van 3 jaar na de afgifte van de verblijfsvergunning.

2.8. Justitiehervorming en versterking van de veiligheid

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.4. en 3.5.2.

Justitie

De rechtelijke organisatie blijft wel een federale bevoegdheid, maar ze zal sterk gedecentraliseerd worden en de deelstaten zullen erbij betrokken worden.

Inzake het strafbeleid hebben de Gemeenschappen en Gewesten al bevoegdheden met strafrechtelijke aspecten (leefmilieu, stedenbouw, ...). Om de samenhang van het strafbeleid te verbeteren zullen de deelstaten voor de materies waarvoor zij bevoegd zijn voortaan veel nauwer betrokken worden (deelname aan het opstellen van omzendbrieven over het strafbeleid, positief injunctierecht, overdracht van de bevoegdheden van de justitiehuisen, deelname aan de benoeming van assessoren om in de strafuitvoeringsrechtbanken te zetelen...). De samenwerking tussen de federale overheid, de Gemeenschappen en de Gewesten zal spoedig vorm krijgen na overleg met de deelgebieden in het kader van een interministeriële conferentie.

Ten slotte zal de jeugdbescherming, die al ten dele gecommunautariseerd is, voortaan volledig onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen vallen (met de GGC in Brussel).

Veiligheid

Het Rampenfonds zal naar de Gewesten worden overgeheveld en het met de bevoegdheden van de deelstaten verbonden grootstedenbeleid zal naar hen worden overgedragen.

De Gewesten zullen betrokken worden bij de organisatie en werking van het federaal crisiscentrum.

De burger heeft het recht in veiligheid te leven. Hij heeft ook recht op een snelle en efficiënte justitie.

Dat zijn twee van de belangrijkste taken van de staat. Ondanks de moeilijke budgettaire situatie en de inspanningen inzake bezuinigingen die zullen worden doorgevoerd in alle departementen en parastatalen, zullen justitie en politie niet bijdragen aan de begrotingssanering. Daardoor krijgen zij een specifieke enveloppe om de uitvoering van de overwogen hervormingen mogelijk te maken.

2.8.1. Justitie grondig hervormen

De burger wordt te vaak geconfronteerd met een rechterlijke macht die hij niet begrijpt en onbereikbaar lijkt. Het is noodzakelijk het gerecht met alle burgers te verzoenen.

Justitie moet worden hervormd om sneller en efficiënter te worden.

a. Een toegankelijke, snelle en moderne justitie

De regering zal – zich inspirerend op de voorstellen van Themis en Atomium - werk maken van een eengemaakte organisatie voor het beheer van de rechtbanken, per arrondissement of rechtsgebied, en met respect voor de onafhankelijkheid van de rechtspraak en rekening houdende met de specificiteit van de arbeidsrechtbanken, de rechtbanken van koophandel en de vrede- en politiegerechten. Deze eenheidsstructuur zal verantwoordelijk zijn voor het beheer van budgetten, het personeel en de materiële middelen, evenals voor de horizontale mobiliteit van het personeel en een betere valorisering van de expertise.

Er zal per arrondissement een beheersovereenkomst worden afgesloten met duidelijke, operationele doelstellingen. Aan deze overeenkomst zullen werkingskredieten verbonden zijn. De uitvoering van deze beheersovereenkomst is de opdracht van een beheerscollege, samengesteld uit de voorzitters van de rechtbanken en een voltijdse beheerder.

Er zal mutatis mutandis eenzelfde regeling komen voor het beheer van de parketten en de hoven van beroep, met behoud van de specificiteit van de arbeidsauditoraten en arbeidshoven.

De mobiliteit van magistraten en personeel zal versterkt worden. Magistraten zullen voortaan systematisch per rechtsgebied worden benoemd (op basis van art. 100 Ger.W.) en de indien mogelijk vrijwillige mobiliteit tussen de rechtsgebieden zal bevorderd worden om tegemoet te komen aan de noden. Het personeel zal per arrondissement benoemd worden. De vrede- en politierechters worden gepoold op het niveau van het arrondissement. De regering zal vervangingspools van magistraten inrichten die de afwezigheden in de ambtsgebieden kunnen opvangen.

Het aantal gerechtelijke arrondissementen zal met ten minste de helft verminderd worden, met respect voor het institutioneel akkoord over het gerechtelijk arrondissement Brussel en waarbij de zittingsplaatsen op zijn minst zullen behouden worden. Om te vermijden dat rechtzoekenden te grote afstanden moeten afleggen, zal men onderzoeken of de Hoven van beroep indien nodig hun zittingsplaatsen kunnen decentraliseren.

Een belangrijke hervorming van decentralisatie en verantwoordelijkheid van het beheer van de budgetten en het personeel van de rechterlijke macht zal worden uitgevoerd. De vertegenwoordigers van de zetel en van

het parket zullen bij deze decentralisatie van het beheer worden betrokken. Deze modernisering mag niet tot het oprichten van bijkomende administraties leiden zonder herschikking van de bestaande diensten. De korpschefs zullen een grotere autonomie hebben. Zij die verantwoordelijk zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen zullen zo over de inzet van middelen kunnen beslissen en geresponsabiliseerd worden.

De informatisering zal voorrang krijgen.

Men zal de regelgeving aan nieuwe fenomenen, de moderne arbeidsprocessen en de evolutie inzake ICT blijven aanpassen, waardoor men aan efficiëntie zal winnen.

De regering zal de samenwerkingsverbanden inzake sociaal-economische en financiële zaken in de parketten aanmoedigen. Via multidisciplinaire teams zal men de gecoördineerde werking in de parketten en de arbeidsauditoraten waarborgen, met behoud van de opdrachten, specialisaties en operationele autonomie van beide instanties.

De regering zal het parlementaire initiatief steunen en uitvoeren om een familie- en jeugdrechtbank op te richten. Het familierecht zal eveneens worden gemoderniseerd en het erfrecht zal worden hervormd, rekening houdende met de maatschappelijke ontwikkelingen.

De regering zal eveneens nieuwe wetgeving opstellen om de dienstverlening van Justitie te verbeteren en hierbij rekening te houden met nieuwe fenomenen in bepaalde sectoren (wijziging van het burgerlijk wetboek op het gebied van de zakelijke zekerheden op roerende goederen, het personen- en familierecht, het erfopvolgingsrecht voor de overlevenden met een handicap die zich in een afhankelijke toestand bevinden, de onbekwaamheden, de arbitrage, de gerechtsdeskundigen, het deskundigenonderzoek, enz.).

De regering zal de middelen van het Hof van beroep van Brussel aanpassen zodat het beter zijn exclusieve bevoegdheden kan uitoefenen.

De samenwerking tussen de minister van Justitie en de Regie der Gebouwen zal worden herbekeken voor de gerechtsgebouwen, rekening houdend met het decentraliseringsbeleid dat zal worden uitgevoerd.

De regering zal een samenhangend beleid voeren inzake het beheersen van de gerechtskosten, in het bijzonder in strafzaken, en dit op alle niveaus van de rechtspleging.

De strijd tegen de gerechtelijke achterstand zal een prioriteit worden. De meting van de werklast zal onder de verantwoordelijkheid van de regering worden afgerond, waardoor men het door iedere rechtbank te verwerken aantal dossiers zal kunnen evalueren en dienovereenkomstig het aantal

rechters en personeelsleden aanpassen. De versnelde behandeling van de dossiers zal ook worden geconcretiseerd door meer investeringen in het informatiseren van justitie.

De toegang tot het gerecht zal worden gewaarborgd.

De regering zal het aanbod voor rechtsbijstand hervormen. Ze zal onder meer de mogelijkheid onderzoeken om rechtshulp en –bijstand te laten samenvallen. Ze zal de burger ertoe aanzetten rechtsbijstandsverzekeringen aan te gaan. Daarbij zal ze, om met name de verdragingsprocedures te vermijden, ook voor een strenger en performanter toezicht op en een grotere transparantie van het aanbod voor rechtsbijstand zorgen. De bureaus voor rechtsbijstand zullen, op basis van de gegevens waarover de FOD Financiën beschikt, de inkomsten van de betrokken personen beter moeten controleren.

De burgerlijke rechtspleging zal gemoderniseerd worden, onder meer door de samenstelling van de rechtbanken te rationaliseren. De regering zal het gebruik van de beroepsmogelijkheden rationaliseren met respect voor de rechten van de burgers om de gerechtelijke beslissingen die hen aangaan te betwisten.

Basisopleiding en voortgezette opleidingen zullen verplicht worden voor magistraten en voor het gerechtelijk personeel. De deontologie der magistraten, ontworpen als een criterium van uitmuntendheid, zal worden ontwikkeld. Hun tuchtstelsel zal worden herzien en de onafhankelijkheid van het beslissingsorgaan gewaarborgd. De evaluatie van de korpschefs van de zetel zal spoedig worden uitgewerkt met het oog op een snellere benoeming.

De regering zal het evaluatiesysteem van de magistraten laten analyseren, onder meer met betrekking tot de criteria en de procedure, waarbij hun onafhankelijkheid zal gewaarborgd blijven.

Er zal een hervorming van het statuut van de gerechtsdeurwaarders worden doorgevoerd.

Voor de magistraten komt er een systeem inzake aangifte van mandaten zoals dat voor de parlementsleden.

De rol van de Hoge Raad voor de Justitie zal worden hervormd, onder andere in het kader van een verbetering van zijn opdrachten betreffende externe controle. Met het oog op de efficiëntie zal de rol van de consultatieve en raadgevende instanties worden geëvalueerd teneinde een rationalisering en een grotere efficiëntie mogelijk te maken.

Om beter aan de concrete bekommernissen te beantwoorden, zal de regering, in het belang van de rechtzoekende en de bestuurlijke overheden, in samenwerking met de Raad van State, voorstellen die de

rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verbeteren, onderzoeken en goedkeuren.

b. Een doeltreffend, eerlijk en evenredig strafrecht

De veiligheid van burgers kan niet worden gewaarborgd zonder doeltreffend strafrecht dat voor elke overtreding binnen een redelijke tijd een juist, adequaat en geïndividualiseerd antwoord brengt. De samenhang van de strafrechtelijke keten moet worden versterkt, vanaf het plegen van het delict tot aan de uitvoering van de straf.

De minister van Justitie zal de parketten een duidelijk signaal geven opdat ze de oproepingen bij proces-verbaal meer zouden toepassen.

Hij zal de oprichting aanmoedigen van specifieke kamers om deze strafrechtelijke dossiers te behandelen.

Sommige strafrechtelijke wetgevingen zijn doorheen de opeenvolgende hervormingen moeilijk te begrijpen geworden. Het is essentieel dat ze duidelijk en coherent worden.

De regering zal het systeem van het minionderzoek evalueren.

Het Wetboek van Strafvordering en het Strafwetboek zullen worden gemoderniseerd. De wetgeving zal aan de nieuwe criminaliteitsvormen worden aangepast (internetcriminaliteit, DNA...).

De effectiviteit van de rechten van de partijen moet worden gewaarborgd.

- De rechten van de slachtoffers zullen worden versterkt: de procedures voor het indienen van klachten door het slachtoffer zullen worden vereenvoudigd, onder meer door het gebruik van nieuwe technologieën.
- De rechten van de verdachte of beklaagde zullen worden verbeterd. De mogelijkheid van de door de politie of de onderzoeksrechter ondervraagde personen om de hulp van een raadsman in te roepen (Salduz-hervorming) zal worden uitgevoerd en geëvalueerd.
- Het vermoeden van onschuld, de geheimhouding van het onderzoek en de bescherming van de privacy moeten in alle omstandigheden worden gewaarborgd.

De straffen zullen meer gediversifieerd worden. Er zullen nieuwe autonome straffen komen, zoals elektronische toezicht, vermogenssanctie, probatie, ...

Eenmaal opgelegd, moet de straf effectief en coherent worden uitgevoerd.

- Prioriteit zal worden gegeven aan de tenuitvoerlegging van korte straffen door het gebruik van speciale procedures, waaronder met name de thuisdetentie.
- Alle bepalingen over de strafuitvoeringsrechtbank zullen van kracht worden. Het gaat met name om in staat stellen van de rechtbank om de uitvoering van straffen van minder dan 3 jaar te controleren, wat tot op heden de bevoegdheid was van de minister van Justitie. Het openbaar ministerie zal hierbij betrokken worden.
- Naast de omzetting van het kaderbesluit van de EU over de tenuitvoerlegging van de veroordelingen zullen bilaterale overeenkomsten worden gesloten en uitgevoerd om ervoor te zorgen dat vreemdelingen hun straf in hun thuisland uitzitten en er zo spoedig mogelijk hun re-integratie kunnen voorbereiden. De regering zal een task force installeren samengesteld uit de FOD Justitie, de FOD Buitenlandse Zaken en de FOD Binnenlandse Zaken om die dossiers op te volgen.
- Vreemdelingen die hier illegaal verblijven, zullen aan het einde van hun straf onmiddellijk ter beschikking worden gesteld van de Dienst Vreemdelingenzaken met het oog op hun uitzetting, meer bepaald in het kader van de wetgeving over de Europese terugkeerrichtlijn.

Voor bijzonder zware misdrijven die de dood tot gevolg hebben gehad, bijvoorbeeld verkrachting en zedenschennis of de ontvoering van een minderjarige, zal in geval van een veroordeling tot 30 jaar of tot een levenslange gevangenisstraf de drempel voor de mogelijke voorwaardelijke invrijheidsstelling op minstens de helft van de straf worden gebracht en, in geval van wettelijke herhaling op $\frac{3}{4}$. Bij het uitspreken van de veroordeling geeft de rechter in zijn vonnis concreet aan wat onder deze drempel dient te worden verstaan, en, zodoende, welke de minimale duur van de straf is die dient te worden uitgezeten en die beschouwd wordt als beveiligingsperiode.

Voor deze zelfde inbreuken kan de rechter op het ogenblik van de veroordeling vaststellen dat de dader zich in staat van wettelijke herhaling bevindt wanneer deze werd veroordeeld tot een effectieve correctionele straf van minimum 3 jaar in de voorbije 10 jaar.

De wet van 26 april 2007 betreffende de ter beschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank wordt onmiddellijk in werking gesteld, waardoor deze een bijkomende straf kan uitspreken na het verstrijken van de effectieve gevangenisstraf.

De hechtenisomstandigheden zullen in overeenstemming worden gebracht met de menselijke waardigheid. De klemtoon zal op de re-integratie van de veroordeelde worden gelegd.

- De strijd tegen de overbevolking in de gevangenis zal worden voortgezet, met name door de hervorming van de procedures die

leiden tot voorlopige hechtenis, goed voor 40% van de hechtenissen, onder meer door alternatieven voor het aanhoudingsbevel te ontwikkelen (enkelband als alternatief voor detentie).

- De renovatie van de gevangenissen en de gespecialiseerde centra voor geïnterneerden en seksuele misdadigers gaat door, via de uitvoering van het Masterplan. De samenwerking tussen de minister van Justitie en de Regie der Gebouwen met betrekking tot de gevangenissen zal worden herbekeken.
- De inwerkingtreding van de wet op de interne rechtspositie van de gedetineerden zal worden voortgezet. Wat de geïnterneerden betreft, moet de concessie voor de exploitatie van de gespecialiseerde centra worden uitgevoerd. Een samenwerkingsakkoord met de FOD Volksgezondheid en het RIZIV moet worden opgesteld.
- Het protocolakkoord van het sectorcomité III-Justitie nr. 351 van 19 april 2010 zal onverwijld met de vakbondsvertegenwoordigers van de gevangenisbeambten worden geëvalueerd. Men zal ervoor zorgen dat, in het bijzonder tijdens stakingen, de basisrechten van de gevangenen worden gevrijwaard, zoals bepaald in de wet op het inwendig juridisch statuut van de gevangenen. Het protocolakkoord zal dienovereenkomstig worden aangepast. Deze evaluatie zal tevens op het personeelsbestand en de arbeidsomstandigheden van de gevangenisbeambten moeten slaan. Bij een negatieve evaluatie of stakingen die het huidige of toekomstige protocol niet naleven zullen meer dwingende maatregelen worden getroffen om de continuïteit van de overheidsdienst te waarborgen.

Voor de exploitatie van de penitentiaire inrichtingen moet een globaal kader worden ontworpen, rekening houdend met alle aspecten van de interne organisatie.

In de FOD Justitie moet het veiligheidskorps worden uitgebouwd, waarbij onder meer een beroep wordt gedaan op het personeel van Landsverdediging. Het moet worden omgevormd tot een korps belast met het veiligheidstoezicht in de gerechtsgebouwen, tijdens de terechtzittingen en bij het transport van de gedetineerden. In voorkomend geval zal men in geval van nood bij incidenten in strafinrichtingen tevens ter ondersteuning een beroep kunnen doen op het veiligheidskorps. Samenwerkingsakkoorden moeten worden gesloten met de FOD Binnenlandse Zaken, Defensie en de politie.

De risicoanalyse moet worden gecentraliseerd. De invordering van de geldboeten en de gerechtskosten zal worden hervormd om de efficiëntie te verbeteren. De informatisering zal worden voortgezet en de samenwerking met externe partners (politie, Financiën, Bpost) zal worden uitgebreid. Het COIV (Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring) zal worden hervormd. Na een evaluatie van de

huidige procedures zullen de inbeslagnemings- en verbeurdverklaringsprocedures eveneens worden geoptimaliseerd.

De regering zal onderzoeken of de wetgeving ter bescherming van de "derdenrekeningen" van advocaten, notarissen en gerechtsdeurwaarders moet worden gewijzigd om de sommen die zij voor rekening van derden (cliënten bijvoorbeeld) bewaren te beschermen tegen hun eigen schuldeisers.

Bijzondere aandacht zal uitgaan naar de slachtoffers van seksueel misbruik in het licht van de aanbevelingen van de Bijzondere Commissie voor de behandeling van seksueel misbruik.

Om onze internationale verbintenissen na te leven moet er, in overleg met de Gemeenschappen en de Gewesten, een nationale mensenrechtencommissie worden opgericht. Zij zal met de bestaande instellingen rekening houden.

Er moet voor de Moslimexecutieve een structurele oplossing worden gevonden en er moet een debat over de erkenning van de erediensten worden geopend.

2.8.2. De veiligheid waarborgen en de nabijheidspolitie verbeteren

Om voor de veiligheid van de burgers te zorgen, is een allesomvattende aanpak nodig. De regering zal optreden in zowel het herstel van sociale banden als de verbetering van de preventie mechanismen, de versterking van de politiediensten, in het bijzonder van nabijheidspolitie waaronder de wijkagenten, en de versnelde toepassing van gepaste repressieve maatregelen.

Vanuit dit perspectief zal de federale regering overleg plegen met alle stakeholders inzake veiligheid in de ruime zin van het woord, evenals met de deelstaten in de materies die tot hun respectievelijke bevoegdheden behoren, om de nieuwe prioriteiten en acties inzake veiligheid en preventie te bepalen, met het oog op de goedkeuring van de volgende Kadernota Integrale Veiligheid en het volgende Nationaal Veiligheidsplan.

De regering zal in die optiek haar acties met het oog op het verhogen van de verkeersveiligheid en het verminderen van het aantal slachtoffers op de wegen intensief voortzetten.

Het preventiebeleid blijft een prioriteit, alsook de rol van de steden en gemeenten in de verwezenlijking ervan. De strategische preventie- en veiligheidsplannen zullen worden afgestemd op de Kadernota Integrale Veiligheid en op het Nationaal Veiligheidsplan. De regering zal in dat kader

de lopende projecten evalueren en op basis van die evaluatie een nieuw reglementair kader goedkeuren voor 4 jaar, met het oog op de stabiliteit van de sector in zijn geheel en van zijn personeel.

De aanwezigheid van politie op straat zal worden versterkt en in dat opzicht zal een betere financiering van de geïntegreerde politie worden beoogd. Alternatieve financieringsmiddelen zullen worden onderzocht en ontwikkeld.

De regering zal de gepaste maatregelen nemen om een antwoord te bieden op het personeelstekort als gevolg van ondermeer de pensioneringen. Ze zal de politiezones ontvankelijk maken voor synergie-initiatieven die tot schaalvoordelen en meer efficiëntie kunnen leiden. Ze zal in dat verband in een wettelijk kader voorzien dat de vrijwillige fusies van politiezones vergemakkelijkt. Ze zal in elk geval alle vormen van synergieën tussen de politiezones aanmoedigen. Bijvoorbeeld: het personeelsbeheer, gemeenschappelijke aankopen, het bevorderen van gemeenschappelijk gebruik van beveiligde infrastructuren tussen lokale politiezones en/of de federale politie in het kader van de Salduzwet, enz.

De organisatie van de geïntegreerde politie zal worden vereenvoudigd, zodat de politieagenten zich meer op hun prioriteiten ten dienste van de burgers kunnen richten; de lokale zones voor de nabijheidspolitie en de federale politie voor de gespecialiseerde politietaken. Hierbij zal rekening worden gehouden met de aanbevelingen die de Federale Politieraad tijdens de evaluatie van de politiehervorming heeft gedaan.

Tevens zal de uitwisseling van politie-informatie worden verbeterd, onder andere door een betere werking van de arrondissementele informatiekruispunten (AIK) en van de informatica.

De wettelijke basis betreffende de toegang tot de ANG (algemene nationale gegevensbank) zal worden uitgeklaard met het oog op haar uitvoering.

De federale politie zal ervoor zorgen nog gericht te reageren op verzoeken tot ondersteuning van de lokale politiezones, teneinde rekening te houden met de plaatselijke realiteit (managementondersteuning, versterking in het geval van oproer en grote evenementen, werving, opleiding, logistieke ondersteuning,...).

Om nieuwe vormen van delinquentie en criminaliteit te kunnen bestrijden, zullen verdere samenwerkingsverbanden worden opgezet tussen de federale politie en de lokale politiezones, om van een efficiëntere en performantere dienstverlening op het vlak van het wetenschappelijk en technisch onderzoek te profiteren.

De regering zal, met eerbied voor de privacy, een federaal

veiligheidsbeleid inzake informatienetwerken en –systemen uitwerken en zo de aanbevelingen van het comité I volgen.

De rol van alle actoren, publieke en private, inzake veiligheid zal worden verduidelijkt om de partnerschappen te verbeteren. Oplossingen zullen worden gezocht om de politie te bevrijden van bepaalde administratieve taken, maar ook van bepaalde operationele taken, zoals het bewaken van openbare gebouwen, gerechtsgebouwen, ambassades, het overbrengen van gedetineerden. Aldus zal de politie zich concentreren op de kerntaken zoals ze door de regering zullen worden geherdefinieerd.

Om het management van het strafonderzoek te optimaliseren, zal de regering in het licht van het nationaal veiligheidsplan 2008-2011 het overleg met de gerechtelijke overheden – waaronder de onderzoeksrechters, met inachtneming van hun onafhankelijkheid - de politiezones, de lokale overheden en de federale politie voortzetten.

Er zal een permanente monitoring van de werklast en de financiële weerslag van de aanvragen van de gerechtelijke overheden aan de lokale politiezones worden ingesteld, zodat het werk van de lokale politie transparanter en beter kan georganiseerd worden. In dit verband zullen de circulaires betreffende deze problematiek ook geëvalueerd worden.

Het juridisch statuut van het politiepersoneel zal worden vereenvoudigd, ondermeer op het gebied van de tuchtregels en de functionele bezoldiging.

De regering zal erop toezien dat de aangevatte inspanningen ter verbetering van de werking van de inlichtingendiensten en hun coördinatie bij de instanties waarin hiervoor werd voorzien, worden voortgezet.

De strijd tegen antisociaal gedrag zal worden opgevoerd, door het consolideren van de regelingen voor administratieve sancties. De verhoging van het bedrag van de administratieve sancties zal worden toegelaten.

De gemeenten die dat wensen zullen de administratieve sancties ook op minderjarigen vanaf 14 jaar toepassen. In dat geval zal de bemiddeling in aanwezigheid van de ouder(s) of voogd verplicht zijn. Deze bemiddeling zal overigens moeten gebeuren volgens de wettelijke voorschriften. In dat verband zal de regering de tenuitvoerlegging van deze administratieve sancties verduidelijken door voor deze minderjarigen in waarborgen te voorzien die een aangepaste en evenredige aanpak van de sanctie vereist (bijvoorbeeld, de aanpassing van de bemiddelings- en herstelmechanismen en van de werken van algemeen nut).

De opleiding, vaardigheden en prerogatieven van de stadswachten zullen worden verbeterd.

De regering zal een wettelijk kader tot stand brengen om de bevoegdheden van bestuurlijke politie van de gemeentelijke overheden te versterken in de strijd tegen onlusten en overlast door individueel gedrag in de publieke ruimte.

Hetzelfde geldt voor het sluiten van inrichtingen die toegankelijk zijn voor het publiek of van openbare plaatsen waarin of waarrond onlusten of overlast plaatsvinden of verwacht worden, met eerbiediging van de vrije meningsuiting, zoals gewaarborgd door de Grondwet en het Europees Verdrag van de rechten van de mens.

De vrijheid om veilig gebruik te maken van het openbaar vervoer zal een voortdurende zorg zijn. Hiertoe zullen de politiediensten die verantwoordelijk zijn voor de veiligheid in het openbaar vervoer worden versterkt.

Het optimaal functioneren van de hulpdiensten en de dringende medische hulpverlening wordt gegarandeerd om de burgers, hun eigendommen en omgeving nog beter te beschermen. De gemeenten zullen hiervoor ondersteund worden.

Op basis van een redelijke planning, die in overleg met de representatieve organisaties van de brandweelrui, de federaties en de plaatselijke overheden zal worden opgesteld, zal de regering de tenuitvoerlegging voortzetten van de vereiste maatregelen voor de hervorming van de civiele veiligheid.

Een belangrijke stap wordt de toekenning van een rechtspersoonlijkheid aan de toekomstige hulpzones.

Er zal eveneens een bijzondere aandacht besteed worden aan het optimaliseren van de beschikbare middelen, ondermeer door de rol van de verschillende hulpdiensten te verduidelijken, met eerbied voor de lokale autonomie. De organisatie van de Civiele Bescherming en haar samenwerking met brandweerdiensten zal worden herzien met het oog op een betere specialisering van haar taken.

De arbeidsomstandigheden en opleidingen voor de brandweelrui zullen verbeterd worden opdat ze aan de behoeften en de risico's van het beroep zouden zijn aangepast. De rol van de vrijwilliger-brandweerman moet in onze maatschappij geherwaardeerd worden.

Het statuut van de brandweerman zal worden aangepast om de rechtszekerheid te waarborgen en om op de dringende problemen waarmee men geconfronteerd wordt, waaronder de kwestie van de arbeidstijd en het einde van de loopbaan, een antwoord te bieden.

De regering zal haar acties meer toespitsen op ongevallen- en brandpreventie, onder andere via meer bewustmaking.

De regering zal de middelen zoeken om in een bijkomende financiering van de hulpdiensten te voorzien, bijvoorbeeld via de verzekeringsmaatschappijen.

Om het beheer van de noodoproepen en het zenden van de interventiemiddelen (politie, civiele bescherming en dringende medische hulp) te optimaliseren zal de regering het project 112 in zijn geheel afwerken: migratie van de 100-centra, de federalisering van de beambten, de aanpassing van het personeelsbestand om de oproepen correct af te handelen, consolidatie van het agentschap 112, registratie en evaluatie van de dringende medische hulpverlening.

De regering zal het management en de financiering van de nv Astrid nader bepalen. Ze zal zich hiertoe baseren op de audit die in 2009 werd gemaakt met het oog op de handhaving van een performant communicatieniveau voor alle gebruikers.

De opleiding van de hulpverleners-ambulanciers en de organisatie van de interventiemiddelen (ambulances, Paramedic Intervention Team, Mobiele Urgentiegroep) zal verder worden verbeterd.

De regering zal haar strijd tegen geweld op politieagenten, op leden van de hulpdiensten en op dragers van het openbaar gezag of van de openbare macht opvoeren en hiervoor een globale aanpak uitwerken.

3. ANDERE BELEIDSDOMEINEN

3.1. Het gezinsbeleid

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.3.

De gezinsbijslagen⁷⁵ zullen voortaan volledig gecommunautariseerd worden, voor een totaalbedrag van 5,8 miljard euro.

Het recht op kinderbijslag wordt vastgelegd in de Grondwet.

In Brussel gaat de volledige bevoegdheid naar de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie (GGC), zodat Nederlandstalige en Franstalige Brusselaars dezelfde rechten houden.

Het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten, dat de kinderopvangstructuren financiert, zal ook gecommunautariseerd worden.

De Gemeenschappen zullen zo de belangrijkste hefboom worden voor het gezinsbeleid, aangezien ze voortaan bevoegd zullen zijn voor alles met betrekking tot de kinderopvang, het onderwijs en de kinderbijslag.

Voorafgaand aan de overdracht zal het verschil inzake kinderbijslag tussen loontrekkenden en zelfstandigen worden weggewerkt.

De regering zal er op letten dat het personen- en familierecht beter wordt geëerbiedigd. Ze zal daartoe voor de gezinnen verschillende maatregelen nemen inzake justitie, familierecht en sociale bescherming.

Om gezinnen te helpen waar de onderhoudsplichtige in gebreke blijft, wil de regering de werking van de dienst voor alimentatievorderingen (DAVO) verbeteren door onder andere de recuperatie van de voorschotten bij de onderhoudsplichtige ouder te optimaliseren en de bevolking nog beter te informeren over de dienstverlening van DAVO. De regering zal daarnaast werk maken van de oprichting van de "objectiveringscommissie" zoals bedoeld in de wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen.

Om doeltreffend te zijn, zal er een familierechtbank opgericht worden om een einde te maken aan de verdeling van de familiale bevoegdheden

---

⁷⁵ Alle gezinsbijslagen samen: kinderbijslag, gewaarborgde gezinsbijslag, ...

tussen de rechtbank van eerste aanleg, de jeugdrechter en de vrederechter.

De regering zal zorgen voor de goede samenhang van het Belgische en Europese gezinsbeleid.

3.2. De overheidsdiensten en overheidsbedrijven

Ter informatie

Zie Institutioneel akkoord, deel I, 3.5.2.

De Gewesten en Gemeenschappen zullen exclusief bevoegd worden voor alles rond het administratief en geldelijk statuut van hun ambtenarenkorps. De federale staat en de deelstaten zullen gezamenlijk samenwerkingsakkoorden sluiten over kwesties van globaal belang en, verplicht, met betrekking tot de maxima van de wedden, omwille van hun impact op de pensioenen. De mobiliteit tussen de verschillende entiteiten zal mogelijk blijven en gemakkelijker worden.

3.2.1. De kwaliteit van de openbare diensten waarborgen

Openbare diensten zijn van wezenlijk belang om het dagelijks leven van burgers en bedrijven te vergemakkelijken.

De uitdaging bestaat erin de kwaliteit, het innoverende karakter, de effectiviteit en de efficiëntie van hun dienstverlening te verbeteren.

Het beheer van openbare diensten moet gedynamiseerd worden, onder meer door een gezamenlijk beheer, om hun prestaties te verbeteren en om er de noodzakelijke vaardigheden en kwaliteitsvolle profielen te kunnen blijven aantrekken.

De federale regering moet blijven investeren in haar aantrekkelijkheid als werkgever en in een modern beheer van de human resources. Daarbij zal ze voortbouwen op het werk dat door de FOD P&O werd aangevat om het statuut te codificeren, te vereenvoudigen en te moderniseren. Ze moet ook meer investeren in publiek leiderschap bij overheidsmanagers en het mandaatsysteem dynamiseren en responsabiliseren. Ze moet er ook voor zorgen dat de mandaten effectief geëvalueerd worden en dat hun innoverende inbreng maximaal benut wordt. De regering moet een motiverend loopbaanbeleid voeren (met inbegrip van de evaluatie). Ze moet ook een leeftijdsbewust personeelsbeleid voeren dat rekening houdt met het diversiteitsaspect.

Voorrang wordt gegeven aan statutaire tewerkstelling en de toegang hiertoe zal worden vergemakkelijkt voor het bestaand personeel met een arbeidsovereenkomst, met inachtneming van de geldende regels en procedures, door op regelmatige tijdstippen selectieproeven te organiseren.

De mobiliteit van de federale ambtenaren en het opleidingsaanbod zullen worden versterkt en verbeterd (e-learning). Een evaluatie van de gecertificeerde opleidingen zal plaatsvinden in het kader van de ontwikkeling van een motiverend loopbaanbeleid.

De regering zal de selectie- en rekruteringsprocedures onder de loep nemen om de werking ervan te blijven optimaliseren.

Telewerk zal worden uitgebouwd als instrument van publiek management, met daarbij een evaluatie van zijn resultaten.

De modernisering van de administratie moet worden voortgezet.

- Het onthaal van de burgers door de administratie zal worden verbeterd en elke federale overheidsdienst zal een charter voor een klantvriendelijke overheid opstellen.
- Inspanningen inzake administratieve vereenvoudiging ten behoeve van burgers en bedrijven zullen worden geïntensiveerd. De regering zal een gecentraliseerde federale infolijn creëren.
- De planning van de personeelsnoden zal worden versterkt door het beter identificeren van de in- en uitstroom van personeel en de toekomstige behoeften.
- De informatisering van de administratieve diensten moet worden geëvalueerd en versterkt. De e-governmentprocessen binnen de administraties (onderling en naar de buitenwereld toe) zullen worden versterkt.
- Met het oog op een grotere responsabilisering worden er bestuursovereenkomsten afgesloten tussen elke toezichthoudende minister en zijn federale overheidsdienst(en). Die zullen de managementplannen en de operationele plannen vervangen. De inhoud van die bestuursovereenkomsten kan worden aangepast als de overheid de voorwaarden unilateraal wijzigt vóór het verstrijken ervan. In deze context zal er aan managers een grotere bestuurlijke autonomie worden toegekend. Interne controles en audits zullen worden versterkt of ingevoerd waar ze nog niet bestaan. Dit zal gebeuren onder impuls van het auditcomité van de federale overheid, dat tevens voor de coördinatie zal zorgen rekening houdend met de autonomie van de departementen.

Rekening houdend onder meer met de institutionele akkoorden en met de prioriteiten van de regering, kan een vereenvoudiging, hergroepering of herorganisatie van verschillende structuren binnen de FOD's, POD's en/of

parastatale instellingen worden overwogen om naar een grotere coherentie van bepaalde beleidslijnen en naar een efficiëntere overheid te streven.

Elke federale overheidsdienst moet een duurzame sociaal balans opstellen waarvan de nadere regels door de regering zullen worden vastgelegd.

De regering zal een constructieve sociale dialoog, de beste garantie voor sociale vrede, blijven ondersteunen door middel van de effectieve en onverwijfde tenuitvoerlegging van het protocolakkoord over de wederzijdse engagementen van de overheden en vakorganisaties in de publieke sector betreffende de versterking van de sociale dialoog en de conflictbeheersing in de publieke sector dat op 19 april 2010 tussen de vakbonden en alle regeringen van het land werd gesloten om voor de continuïteit van de openbare dienstverlening te zorgen. Een jaar na die tenuitvoerlegging zal de evaluatie plaatsvinden zoals in dat protocolakkoord bepaald. Bij een negatieve evaluatie zal de regering in voorkomend geval andere, meer dwingende maatregelen nemen om de continuïteit van de openbare dienstverlening te verzekeren.

De federale overheid verbindt er zich toe om de onderhandelingen voor een nieuw sectoraal en intersectoraal akkoord te starten.

3.2.2. De kwaliteit van de overheidsbedrijven garanderen

De overheidsbedrijven spelen een essentiële rol in de economische en sociale samenhang van ons land. De regering zal erover waken dat de opdrachten van openbare dienstverlening gewaarborgd zijn, opdat de burgers, op het hele grondgebied, toegang zouden hebben tot kwaliteitsvolle en betaalbare diensten. De overheidsbedrijven en de naamloze vennootschappen van publiek recht moeten zich op de klantentevredenheid richten en een toonbeeld zijn van diversiteit op het werk en goed personeelsbeheer.

In dat verband is het van belang dat de financiële gezondheid en de economische duurzaamheid van de overheidsbedrijven verzekerd zijn en dat ook hun groeimogelijkheden worden ondersteund. De middelen die ter beschikking van deze bedrijven worden gesteld moeten in de grootste transparantie worden toegekend en beheerd, en de beginselen van goed bestuur naleven.

In de overheidsbedrijven (autonome overheidsbedrijven en naamloze vennootschappen van publiek recht) moet de loonkloof tussen de laagste en de hoogste lonen redelijk zijn. De regering zal daartoe de nodige initiatieven nemen, zonder dat dit de concurrentiepositie van de bedrijven aantast. Bij de toekenning van de mandaten van de gedelegeerd bestuurders en de leden van de directiecomités van de overheidsbedrijven

(autonome overheidsbedrijven en naamloze vennootschappen van publiek recht) zullen de bezoldigingen en andere vergoedingen beperkt zijn. Ook zal het variabele deel van de bezoldiging tot maximum 30% van het vaste salarisdeel worden beperkt, afhankelijk van de functievereisten, de doelstellingen op het vlak van de prestaties van openbare dienstverlening en van de klantentevredenheid.

De regel zal zijn dat geen enkel personeelslid of bestuurder van de overheidsbedrijven (autonome overheidsbedrijven en naamloze vennootschappen van publiek recht) via een managementvennootschap wordt betaald. Deze maatregel zal onverwijld worden uitgevoerd.

a. NMBS-Groep

In het kader van een evenwichtige mobiliteit voor iedereen zal de regering over een ambitieus beleid voor de NMBS-Groep waken, waarbij ze de gewenste groei van het aantal reizigers zal realiseren. De NMBS-Groep moet verschillende doeleinden nastreven, en in het bijzonder:

- de kwaliteit van de dienstverlening aan de reizigers verbeteren, in het bijzonder de stiptheid van de treinen en de informatie aan de reizigers;
- de veiligheid op het Belgische spoor waarborgen, door een versnelde installatie van de automatische remsystemen en door de toepassing van het geheel van de aanbevelingen van de parlementaire commissie die na de ramp in Buizingen werd opgericht;
- de productiviteit en de efficiëntie optimaliseren, rekening houdende met de ter beschikking gestelde middelen;
- de financiële toestand van de Groep en elke van haar onderdelen verbeteren en de geconsolideerde schuld stabiliseren teneinde de Groep financieel gezond te maken.

Aan de hand van een beheersovereenkomst zal de regering ervoor zorgen dat de continuïteit van de openbare dienst verzekerd wordt. Ze zal voorrang geven aan het overleg en de constructieve sociale dialoog. Ze zal het sturingscomité van de NMBS vragen om de bestaande protocollen tussen de overheid en de vakbonden te evalueren. In geval van een negatieve evaluatie zal de regering strengere maatregelen overwegen om de continuïteit van de openbare dienst met respect voor de veiligheidsvereisten te verzekeren.

Een hervorming van de structuren en een organisatorische vereenvoudiging van de NMBS Groep dringen zich op. Na een organisatorische evaluatie en een studie door het Rekenhof van de financiële stromen binnen en tussen de entiteiten en dochterondernemingen van de Groep zal de Groep geherstructureerd worden, met een vermindering van zijn entiteiten. Hij zal zo beter aan de behoeften van de reizigers beantwoorden en een coherenter beheer verzekeren, door schaalvoordelen te realiseren. De nieuwe organisatie van

de NMBS-Groep zal ook meer transparantie moeten creëren met betrekking tot de organisatie van de dochterondernemingen, de opdrachten die hun zijn toevertrouwd, het aanwenden van de dotaties en de financiële stromen. Ten slotte zal de verdeling van deze dotaties worden herzien naargelang de nieuwe organisatie.

De regering zal binnen een termijn van 6 maanden een herstructureringschema uittekenen.

De nationale paritaire commissie van het spoor blijft bevoegd voor het statuut van het spoorwegpersoneel. Het personeelsbeheer zal bijzondere aandacht krijgen, want het vormt een onmisbare voorwaarde om het spoorwegsysteem te moderniseren.

b. Bpost

De regering is van plan om bpost te steunen om alle burgers en bedrijven een kwaliteitsvolle dienstverlening te bieden, overeenkomstig de vijfde beheersovereenkomst gesloten met bpost op basis van de goedkeuring van de Ministerraad van 2 april 2010. Zij zal er op toezien dat er in het bedrijf een goed sociaal klimaat en een constructieve dialoog met de vakbonden blijft heersen, evenals de goede economische en financiële gezondheid en duurzaamheid van het bedrijf.

Daartoe zal de regering:

- voor een kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare dienstverlening voor iedereen zorgen;
- erover waken dat het vrijmaken van de postmarkt (Derde richtlijn) in een evenwichtig kader verloopt, waarbij men:
  - nieuwe operatoren toegang tot de markten zal verlenen ;
  - de toekomst van bpost en de werkgelegenheid en arbeidsvoorwaarden van haar personeel zal waarborgen;
- erover waken dat het vrijmaken van de markt niet synoniem wordt met een slechtere dienstverlening aan de klanten;
- erover waken dat er een nabije postnetwerk blijft bestaan dat er met name voor zorgt dat de bpost voldoende in de kwetsbare landelijke en stedelijke zones aanwezig blijft en dat ze in termen van flexibiliteit met de wensen van de klanten rekening houdt;
- de vraag steunen om voor de postsector een specifiek paritair comité op te richten.

c. Belgacom

Tegenover een geliberaliseerde markt in volle expansie en met meer en meer gevarieerde activiteiten wil de regering, samen met de regulator waarvan de instrumenten, autonomie en onafhankelijkheid zullen worden versterkt, de telecomsector strikt omkaderen. De regulator zal voor een evenwichtige regulering van alle betrokken spelers zorgen. Door haar

deelname aan de technologische ontwikkelingen en aan de informatiemaatschappij zal Belgacom in dat verband een ambitieuze rol moeten spelen. Het overheidsbedrijf zal trouwens volledig betrokken worden bij het verminderen van de digitale kloof. Het is noodzakelijk om een kader te scheppen dat investeringen en innovatie aanmoedigt.

d. Belgocontrol

De regering zal erover waken dat Belgocontrol een kwaliteitsvolle en kostenefficiënte luchtverkeersleiding organiseert. Zij zal er ook over waken dat Belgocontrol een proactieve houding betreffende de samenwerking met andere verleners van luchtvaartnavigatiediensten aanneemt (ANSP's). Zij zal tevens de integratie van het bedrijf in het programma "eengemaakt Europees luchtruim" met bijzondere aandacht voor het functioneel luchtruimblok van centraal Europa (FABEC) ondersteunen. De regering zal een kader vastleggen om de ontwikkeling van Belgocontrol te bevorderen en de integratie van de militaire luchtverkeersleiding te realiseren, rekening houdende met de Europese en internationale verplichtingen. Om dat te bereiken zal het bedrijf hervormd worden.

Ter gelegenheid van de onderhandeling betreffende de nieuwe beheersovereenkomst, en na de redenen voor het tekort van Belgocontrol te hebben onderzocht, zal de regering het geheel van de middelen bestuderen waardoor het bedrijf een structureel financieel evenwicht kan terugvinden. In dat verband zullen er discussies worden gevoerd met het geheel van de belanghebbenden en/of zij die een bijdrage leveren tot de diensten van Belgocontrol, met naleving van de Europese concurrentieregels. Deze discussies zouden er eventueel toe kunnen leiden dat, met instemming van de Gewesten, het samenwerkingsakkoord van 30 november 1989 wordt geüpdatet.

De beslissingen van de Ministerraden van 19 december 2008 en 26 februari 2010 in het kader van het beheer van de geluidshinder op de luchthaven Brussel-Nationaal zullen volledig worden uitgevoerd. Er zal met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een samenwerkingsakkoord i.v.m. geluidsnormen onderhandeld worden.

De regering zal er ook over waken dat er een onafhankelijke openbare autoriteit wordt opgericht om de geluidshinder van de vliegtuigen die vanuit de luchthaven Brussel-Nationaal over de huizen vliegen te controleren. Deze onafhankelijke autoriteit zal vanuit het directoraat-generaal Luchtvaart worden opgericht.

3.3. Maatschappelijke integratie, strijd tegen de sociale uitsluiting, steun aan personen met een handicap en gelijke kansen

3.3.1. Strijd tegen de sociale uitsluiting en voor maatschappelijke integratie

De regering zal een prioriteit maken van een beleid dat gericht is op de actieve maatschappelijke integratie van de burgers en dat hen tegen sociale uitsluiting beschermt. Om te vermijden dat mensen in de armoede belanden, zullen de OCMW's proactief optreden om verborgen armoede op te sporen.

Conform de EU2020-strategie en het Nationaal hervormingsplan zal de regering voorts passende maatregelen nemen om de doelstelling inzake armoedebestrijding te halen en tegen 2020 380.000 mensen uit de armoede te halen.

Er zal voorrang worden gegeven aan alleenstaande ouders, aan kinderen die in armoede leven en aan mensen die ver afstaan van de arbeidsmarkt.

a. De burgers beschermen tegen armoede en sociale uitsluiting

De strijd tegen de armoede en de sociale uitsluiting is een prioriteit van de regering. Hiertoe zal ze in het bijzonder aandacht hebben voor de koopkracht van mensen met een laag inkomen.

De wettelijke bepalingen voor de strijd tegen armoede zullen worden versterkt. In dit opzicht zal de regering de uitvoering van het federaal plan armoedebestrijding actualiseren en het aanpassen op basis van strategische en operationele doelstellingen.

Het mag niet zo zijn dat ziekte armoede creëert en dat armoede tot ziekte leidt. De regering zal een bijzondere aandacht besteden aan de ongelijkheden die bestaan op het vlak van gezondheidszorg en meer bepaald op vlak van fysieke en mentale gezondheid.

Op korte termijn zal de toekenning van het OMNIO-statuuut voor iedereen die dat potentieel kan genieten vereenvoudigd en versneld worden. Voor de meest kwetsbare patiëntengroepen zal het derdebetalersysteem worden veralgemeend.

De regering zal ook het nationaal plan tegen de digitale kloof voortzetten.

De regering zal het partnerschap met de actoren van de armoedebestrijding versterken, gelet met name op hun opdracht om overleg te plegen met mensen die in armoede leven. Ze zal verder een beroep doen op opgeleide ervaringsdeskundigen om het beleid terzake te bepalen.

De regering zal in overleg met de deelstaten een realistisch plan opzetten om de kinderarmoede uit te roeien.

Om te vermijden dat ouderen hun rechten niet opnemen of die te laat verkrijgen, zal het recht op de inkomensgarantie voor ouderen sneller worden toegekend.

De regering zal met de Gemeenschappen en Gewesten een samenwerkingsakkoord inzake daklozen sluiten teneinde de taken en de verantwoordelijkheden van elk bevoegdheidsniveau af te lijnen.

Om gezinnen te helpen waar de onderhoudsplichtige in gebreke blijft, wil de regering de werking van de dienst voor alimentatievorderingen (DAVO) verbeteren door onder andere de recuperatie van de voorschotten bij de onderhoudsplichtige ouder te optimaliseren en de bevolking nog beter te informeren over de dienstverlening van DAVO regering

De regering zal de procedure inzake collectieve schuldregeling verbeteren en ervoor zorgen dat die meer kans op slagen heeft onder andere door een betere communicatie tussen de bemiddelaar en de persoon met overmatige schuldenlast. Er zal regelgeving worden uitgewerkt om personen in collectieve schuldregeling een menswaardig inkomen te geven, dat rekening zal houden met hun specifieke gezinssituatie en het mogelijk zal maken binnen een redelijke termijn een einde te maken aan hun schuldenprobleem.

De regering zal de procedure voor minnelijke schuldinvordering evalueren en verbeteren teneinde meer rekening te houden met de belangen van de consumenten. Ze zal het kader voor het optreden van deurwaarders, incassobureaus en advocaten verduidelijken. Zoals de minnelijke procedure voorziet, kan er geen gerechtelijke invordering worden ingesteld bij een debiteur zonder garantie op tegenspraak.

De regering zal aandacht hebben voor de problemen en behoeften van de zelfstandigen die met overmatige schulden of met een faillissement worden geconfronteerd.

De regering zal de strijd tegen overmatige schulden versterken via een controle op agressieve kredietpraktijken en kredietreclame en een versterking van de regels inzake kredietopeningen.

Naargelang van de beschikbare financiële middelen en daarbij rekening houdend met de marges van de welvaartsenveloppe zal de regering de

laagste sociale zekerheidsuitkeringen en de bijstandsuitkeringen geleidelijk aan optrekken. Daarbij zal ze rekening houden met de sociale voordelen die met die vervangingsinkomens samengaan om op termijn de drempel van het armoederisico te bereiken en in aanmerking nemen. Ze zal dit doen in overleg met de sociale partners. Ze zal blijven ijveren voor de welvaartsvastheid van de laagste uitkeringen, ook van het leefloon en van de met het leefloon gelijkgestelde sociale hulp, om te vermijden dat de kloof tussen die uitkeringen en de levensduurte almaar groter wordt.

De regering zal erop toezien dat het huidige verschil tussen vervangingsinkomen en arbeidsinkomen niet kleiner wordt.

De levensnoodzakelijke uitgaven onder meer voor energie mogen niet beletten dat mensen een menswaardig leven leiden (voorstellen in deel II, punt 2.6.2. "energie").

Overal waar mogelijk zal de regering de automatische opening van sociale rechten van het type "sociaal tarief" voor de personen die aan de voorwaarden voldoen (onder meer energie, water, communicatie, NMBS) versnellen. Ze zal de uitwisseling van informatie terzake aanmoedigen en voldoende communiceren over de sociale rechten toegekend aan de begunstigden.

b. Integratie door werk en activering

Arbeid is in algemene zin de beste remedie om armoede te bestrijden. In dat verband zal de regering voorrang geven aan activering via overleg met de Gewesten, de Gemeenschappen en in samenwerking met de lokale besturen. Onder voorbehoud van overleg met de Gewesten zullen de OCMW's, ingeval van toekenning van het leefloon, verplicht zijn de begunstigde te activeren door hem in te schrijven bij de gewestelijke dienst voor arbeidsvoorziening.

De vrijstelling voor professionele inschakeling ten gunste van een leefloner die deeltijds gaat werken, zal worden hervormd teneinde een langere arbeidsduur in de hand te werken en de toegang tot arbeid te vergemakkelijken.

De regelgeving zal worden versoepeld om partnerschappen tussen de OCMW's, de regionale arbeidsbemiddelingsdiensten en een derde partij aan te moedigen. Het is daarbij de bedoeling de leefloners een integrale begeleiding naar werk aan te bieden.

Voor diegenen bij wie professionele activering niet lukt omdat ze te ver afstaan van de arbeidsmarkt, zullen de OCMW's zich inzetten om ze sociaal te activeren door hen tot nuttige sociale participatie aan te zetten.

Naargelang van de budgettaire mogelijkheden zal de regering de mogelijkheid nagaan om het terugbetalingspercentage voor het leefloon aan te passen.

c. Modernisering en ondersteuning van de OCMW's

De regering zal de administratieve vereenvoudiging ten gunste van de steuntrekkers en de OCMW's voortzetten en ervoor zorgen dat die laatste ontlast worden van de bevoegdheden die tot andere instanties behoren.

Algemeen gezien zal de regering erop toezien dat wijzigingen van de regelgeving er niet toe leiden dat lasten worden overgedragen naar de OCMW's zonder correcte aanpassing van hun middelen.

Rekening houdend met de beslissingen inzake wachtuitkeringen, en van de overdracht van een belangrijk aantal personen naar OCMW's, zal het deel van het leefloon ten laste van de federale staat en ten gunste van de OCMW's worden verhoogd met een evenwaardig budget.

De terugbetaling van de geneeskundige hulp via de OCMW's wordt hervormd en vervangen door een vereenvoudigd systeem via de Hulpkas voor ziekte- en invaliditeitsverzekering en later de ziekenfondsen.

Nog steeds met het oog op verdere vereenvoudiging en zonder te raken aan de huidige terugbetalingsregeling, zal de regering nagaan of het haalbaar is de huidige stelsels van leefloon en met het leefloon gelijkgestelde sociale hulp geleidelijk aan samen te voegen.

Ze zal ijveren voor een nauwere samenwerking tussen de OCMW's en de RVA om te vermijden dat lasten onterecht worden overgedragen.

De regering zal de nodige middelen inzetten in de strijd tegen sociale fraude met het oog op het beter oriënteren van de beschikbare middelen naar de personen die er nood aan hebben, erover wakend alle vormen van uitbuiting van armoede te bestrijden.

Om de kwaliteit van de dienstverlening van de OCMW's aan de burgers en de efficiëntie te verbeteren, zal de regering erop toezien dat de werkomstandigheden van de sociale werkers verder verbeterd worden onder meer door de financiering van banen via de openbare sociale Maribel en de invoering van een analyse van de werklust, met het oog op een betere harmonisering van de sociale dossiers bij de OCMW's.

De regering zal ten slotte de OCMW's ondersteunen in hun opdracht tot maatschappelijke integratie en ze aanmoedigen de doelstellingen terzake te halen.

3.3.2. De integratie in de samenleving van personen met een handicap vergroten

De regering zal een transversaal gehandicaptenbeleid ondersteunen, overeenkomstig de voorschriften van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap. In dat opzicht zullen de representatieve verenigingen van mensen met een handicap bij de hervormingen worden betrokken. De regering zal met de in elke FOD aangeduide contactpunten "handicap" een actieplan opmaken. Ze zal voor samenhang zorgen tussen de specifieke plannen voor bepaalde soorten handicaps of bepaalde hinderende situaties.

Teneinde de mensen met een handicap efficiënter te integreren en hun werkzaamheidsgraad te verhogen, zal de regering zich verder inspannen om de voor hen bestemde jobkansen bij het federaal openbaar ambt te verhogen. Ze zal maatregelen nemen die hen moeten aansporen om voor een functie bij de federale overheid te solliciteren, en zo naar de 3%-doelstelling streven. Ze zal elk jaar een vooruitgangsrapport publiceren en daarbij de resultaten per bestuur vermelden. Voor de invaliden zal de regering het "Back to work" plan intensiveren.

De regering zal bovendien doelstellingen bepalen opdat de overheidsbedrijven ook een voldoende aantal personen met een handicap in dienst nemen. Ze zal voor de privé-ondernemingen een gelijkaardig systeem voorstellen, dat via het sociaal overleg zal kunnen worden aangepast.

De regering zal voorts een evaluatie uitvoeren van de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten en een algehele hervorming van het stelsel voorstellen om het te vereenvoudigen, de evaluatiecriteria van een handicap te moderniseren en in functie van de budgettaire mogelijkheden, de werkloosheidsvallen en de prijs van de liefde te reduceren en zo mogelijk weg te werken.

De acties ten gunste van de « grote zorgafhankelijkheid » zullen in samenwerking met de deelstaten worden geoptimaliseerd. Zo zal de regering in samenwerking met laatstgenoemden de mantelzorg beter waarderen, in functie van de budgettaire mogelijkheden. Naargelang van de beschikbare middelen en in samenwerking met de deelstaten zal ze ook de aanzet geven tot initiatieven een beter opvang van sterk zorgafhankelijke personen.

De regering wil ook een fundamentele vereenvoudiging van de toegang van personen met een handicap tot de openbare diensten via een betere coördinatie met de Gewesten en de Gemeenschappen van de systemen en administratieve procedures die hen betreffen.

De regering zal elke persoon met een handicap die dat wenst een "handipass" aanbieden zodat die zijn rechten gemakkelijker kan laten gelden.

Tot slot zal het bestuur verder worden gemoderniseerd (kortere behandelingstermijnen van de dossiers, elektronisch gegevensverkeer, meer informatisering, ...).

3.3.3. Gelijke kansen

a. De gelijkheid tussen mannen en vrouwen versterken

De regering zal er op toezien dat de wet van 12 januari 2007 tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen wordt uitgevoerd (gendermainstreaming).

Zij zal bij toekomstige hervormingen bijzondere aandacht schenken aan de versterking van het man-vrouwgelijkheidsbeleid inzake socio-economische kwesties en aan de positie van éénoudergezinnen en alleenstaanden

Op de arbeidsmarkt bestaat er discriminaties tussen vrouwen en mannen die gevolgen hebben voor de sociale zekerheid. De regering zal structurele maatregelen treffen om deze te verminderen.

De regering zal in overleg met de sociale partners een wet betreffende de loongelijkheid tussen vrouwen en mannen maken die onder andere zal bepalen dat elke collectieve arbeidsovereenkomst een hoofdstuk moet bevatten over de vermindering van de loonkloof en het toepassen, binnen een zekere termijn, van een analytisch functieclassificatiesysteem in het kader van de bezoldigingsberekening.

Verder zullen, in overleg met de sociale partners, de nodige maatregelen worden genomen om de loonkloof aanzienlijk te verminderen en om het glazen plafond te doorbreken. De regering zal hen uitnodigen om tijdens de onderhandelingen over het IPA en de collectieve arbeidsovereenkomsten aan dezelfde doelstelling vast te houden.

Ze zal maatregelen nemen om een betere vertegenwoordiging van vrouwen in alle overheidsstructuren te verzekeren.

De regering zal nagaan of in het burgerlijk en familiaal recht nog discriminaties ten aanzien van vrouwen, mannen of bepaalde gezinstypes bestaan, en zal in voorkomend geval samen met het Parlement nagaan hoe die kunnen worden weggewerkt

Zij zal er ook voor zorgen dat het Nationaal actieplan tegen partnergeweld en ander geweld binnen het gezin wordt bijgewerkt en uitgevoerd, en zal het, in overleg met de Gemeenschappen en Gewesten, tot alle vormen van geweld tegen vrouwen uitbreiden. Ze zal, in overleg met de Gemeenschappen en Gewesten, de versterking van de rol van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen als observatorium van de partnergeweldsproblematiek ondersteunen.

Zij zal het gerechtelijk "nultolerantiebeleid" versterken (aanwijzing van gespecialiseerde magistraten en plannen per gerechtelijk arrondissement), op basis van de evaluatie van de circulaires nr. COL3/2006 en nr. COL4/2006 van het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep. Specifiek voor seksueel geweld zullen maatregelen genomen worden om te komen tot een hogere vervolgingsgraad, een strengere bestraffing en een betere behandeling en follow-up van daders.

Om dat soort onderzoeken vooruit te helpen, zal de regering onderzoeken of ze de DNA-gegevensbank zal kunnen uitbreiden, met eerbied voor de privacyregels.

Zij zal de geschikte opleidingen van magistraten, politiemensen en huisartsen veralgemenen, en in de ziekenhuizen een registratiesysteem voor gevallen van partnergeweld invoeren, met naleving van de wettelijke bepalingen.

De regering zal overgaan tot de ondertekening in naam van de Belgische staat van het Verdrag van de Raad van Europa op het vlak van de voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

b. Discriminaties bestrijden en de interculturaliteit bevorderen

De regering zal de verschillende gemeenschappen in België aanmoedigen om, met respect voor eenieder, een sokkel van gemeenschappelijke democratische waarden te delen, en zal ook elke vorm van politiek en religieus extremisme bestrijden.

Zij zal eveneens een pact voor het staatsburgerschap ruim verspreiden en iedereen over zijn/haar rechten en plichten inlichten en aan de grote beginselen van onze rechtsstaat herinneren.

In het kader van de ontwikkeling van een open en tolerante maatschappij zal de regering voorrang geven aan de strijd tegen elke vorm van racisme en vreemdelingenhaat, antisemitisme, onverdraagzaamheid, extremisme, negationisme en geweld. Zij zal, zoals aangehaald op de Rondetafels van de interculturaliteit, een meerjarenactieplan goedkeuren dat de maatregelen ter bevordering van de diversiteit en de strijd tegen

discriminatie moet doen samenhangen en bevorderen. Zij zal tevens de strijd opvoeren tegen de verspreiding via onder meer het internet van boodschappen die tot haat en discriminatie aanzetten. Zij zal erover waken dat de antidiscriminatiewetten worden toegepast en geëvalueerd, en dat de door die wetten ingevoerde instrumenten, onder meer in verband met de bewijslast, efficiënt gebruikt worden.

De regering zal binnen het vormingsaanbod van de politie, het leger, magistraten en andere medewerkers binnen justitie en sociale inspectie op een structurele manier aandacht besteden aan de toepassing van antidiscriminatiewetten van mei 2007.

De regering zal onderzoeken of het opportuun is om het openbaar ambt, met uitzondering van bepaalde functies van openbaar gezag en bescherming van de staatssoevereiniteit, open te stellen voor niet-Europeaanen die de voorwaarden inzake verblijf, openbare orde en veiligheid vervullen.

Opdat alle kandidaten dezelfde kansen zouden krijgen, zal men, in de eerste selectiefase, het gebruik van anonieme cv's in de openbare sector uitbreiden en in de privésector aanmoedigen. De regering zal erop toezien dat de antidiscriminatiewet wordt toegepast en geëvalueerd en dat de instrumenten waarin de wet voorziet, onder meer inzake bewijslast, efficiënt worden gebruikt.

De regering zal het federaal label Gelijkheid-Diversiteit evalueren en eventueel aanpassen en aanmoedigen opdat zowel de privé- als de overheidsbedrijven beter met de diversiteit rekening zouden houden.

Een diversiteitsbarometer zal alle beschikbare gegevens samenvoegen en jaarlijks een verslag uitbrengen over de deelname van risicogroepen aan de economische activiteit.

De regering zal de nodige maatregelen treffen opdat werknemers die het slachtoffer van discriminatie zijn, voor ze eventueel een beroep doen op de strafvordering, de steun van een vertrouwenspersoon krijgen, naar het voorbeeld van het bestaande systeem inzake pesten of geweld.

Het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding zal een onafhankelijk interfederaal orgaan worden en in dit kader zal het steunpuntarmoedebestrijding naar de POD maatschappelijke integratie overgeheveld worden om de armoedebestrijding te optimaliseren.

Voor wat de opdrachten betreffende de discriminaties op basis van geslacht betreft, wordt het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen een onafhankelijk interfederaal orgaan.

De regering zal de continuïteit waarborgen van de door het federale impulsfonds (IFMB) ondersteunde federale projecten ter bestrijding van de discriminaties en ter bevordering van de diversiteit.

c. Homofobie bestrijden en discriminaties op basis van de seksuele geaardheid opheffen

De regering zorgt voor een krachtdadige aanpak van geweld tegen holebi's en transgenders. Ze neemt daartoe gecöördineerde initiatieven in het kader van het gelijkheidsbeleid, het politionele en justitiële beleid, onder meer om de aangiftebereidheid bij slachtoffers van geweld, manifestatie van haat, discriminaties tegen holebi's en transgenders te verhogen.

De regering zal de ongelijkheden inzake ouderschap van koppels van hetzelfde geslacht opheffen.

Met betrekking tot de transgenders zal de regering een lijst opstellen van de praktische problemen waarvan eerstgenoemden het slachtoffer zijn. In dat verband zal de huidige wet op transgenders in het licht van de internationale verplichtingen worden geëvalueerd en aangepast.

Om een kordaat antwoord te bieden op het vlak van het voorkomen en behandelen van hiv-besmettingen en het bestrijden van andere seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) zal prioritair werk worden gemaakt van een gecöördineerd beleid tussen de federale overheid en de gemeenschappen.

België moet wat gelijkheid van de rechten van de holebi's en de transgenders betreft een voortrekkersrol spelen.

3.4. Europees en buitenlands beleid

3.4.1. Voor een ambitieus, welvarend en solidair Europa

Europa moet de burgers positieve veranderingen kunnen bieden, door het sociale model te vrijwaren en duurzame groei opnieuw aan te zwengelen. Europa moet zijn rol op het wereldtoneel ook versterken.

Het Europese project waaronder deze regering haar schouders wil zetten, is ambitieus maar realistisch, concreet en gebaseerd op sterke principes. In het verlengde van het Verdrag van Lissabon, met daarin het Handvest van de grondrechten, zal de regering voor een sterkere Europese integratie pleiten teneinde dat Europese project een nieuw elan te geven.

Daarom zal België het voortouw blijven nemen om de Europese Unie te versterken. De regering zal de harmonieuze oprichting van de uit het Verdrag van Lissabon voortvloeiende instellingen actief blijven steunen en de gemeenschapsgedachte blijven uitdragen.

België zal zich voor een duurzame ontwikkeling van Europa inzetten, met als uitgangspunten een evenwichtige economische groei, een zeer competitieve sociale markteconomie die volledige tewerkstelling beoogt en sociale vooruitgang als doel heeft, en een hoge graad van bescherming en verbetering van de kwaliteit van het milieu.

Europa staat op een keerpunt in zijn geschiedenis. Op alle vlakken moet de Europese Unie ook als unie handelen om écht vat te hebben op de gebeurtenissen.

In dat opzicht vormt de financiële en economische crisis een van de grote uitdagingen voor de Europese Unie. De gebeurtenissen van de jongste maanden hebben bijvoorbeeld aangetoond dat de crisis in de eurozone pas zal worden opgelost als de eurolanden samen optreden om de noodzakelijke maatregelen te nemen.

België zal resoluut voor een voluntaristische sociaaleconomische benadering pleiten, gebaseerd op een verdiepte en evenwichtige interne markt, de EU2020-strategie voor groei en werkgelegenheid, een nieuwe economische *governance* en diverse motoren van een intelligente, duurzame en inclusieve groei, dit alles geschraagd door een ambitieuze Europese begroting.

De interne markt en de vier grote vrijheden van verkeer (personen, goederen, diensten en kapitaal) dragen bij tot de economische consolidatie van de Europese Unie. De regering zal erop toezien dat de interne markt verder wordt verdiept en dat er een regelgeving met betrekking tot de diensten van algemeen belang wordt goedgekeurd, op basis van het Verdrag van Lissabon. Europa moet investeren in innovatie teneinde het groeiherstel te versnellen. De regering zal erop toezien dat de bilaterale handelsakkoorden toelaten aan onze bedrijven zich ten aanzien van de wereldwijde concurrentie te positioneren, en ook hoge sociale en milieustandaarden uitdragen, zowel op het Europese niveau als wereldwijd.

De EU2020-strategie omvat vijf convergentiedoelstellingen die de Europese Unie en de lidstaten tegen 2020 moeten bereiken:

- werk voor 75 procent van de 20- tot 64-jarigen;
- een investering van 3 procent van het bbp van de EU in onderzoek en innovatie;
- een broeikasgasreductie met 20 procent ten opzichte van 1990, het gebruik van 20 procent hernieuwbare energie en een verhoging met 20 procent van de energie-efficiëntie;

- het terugbrengen van het percentage vroegtijdige schoolverlaters tot minder dan 10 procent en een diploma hoger onderwijs voor minstens 40 procent van de 30- tot 34-jarigen;
- 20 miljoen minder mensen die slachtoffer van armoede en sociale uitsluiting zijn of dreigen te worden.

De regering zal alles in het werk stellen opdat die strategie de grondslag blijft van de groeistrategie van de Europese Unie. Ze moet er de hoeksteen van zijn.

De regering zal er nauwlettend op toezien dat alle filières van de Raad van de Europese Unie op een evenwichtige en adequate manier bij de nieuwe instrumenten zullen betrokken worden.

België zal ervoor blijven ijveren dat de fiscale en sociale dimensies van de Europese integratie evenzeer naar voren worden geschoven als nieuwe kansen voor de Unie. Dit moet geconcretiseerd worden onder meer door een proces van sociale convergentie naar hoge standaarden en een verder doorgevoerde fiscale harmonisatie.

België zal voor ambitieuze beslissingen pleiten om de uitdagingen waarvoor de Unie staat, aan te kunnen. Daartoe is er een ambitieuze begroting nodig, die steunt op nieuwe eigen middelen zoals een taks op financiële verrichtingen en het verkoop bij opbod van de CO₂-uitstootquota. Die begroting moet ten dienste staan van de EU2020-strategie, het regionale en het cohesiebeleid en het gemeenschappelijk landbouwbeleid, en moet de middelen leveren voor infrastructuurprojecten die de landen dichterbij elkaar brengen. De regering zal ook pleiten voor een financiële regeling voor "project bonds", waarmee infrastructuurwerken of innovatie via een gemeenschappelijk mechanisme kunnen worden gefinancierd.

De Europese Unie, de eurozone en de lidstaten moeten bijzondere aandacht blijven besteden aan de crisis die de eurozone treft, en krachtige antwoorden bieden die uitzicht bieden op sociale en economische vooruitgang, teneinde een herstel van de groei en van de werkgelegenheid mogelijk te maken.

De regering bevestigt zijn verbintenis om de Europese beslissingen op het vlak van economische governance, meer bepaald met betrekking tot het nieuwe Europese semester voor de coördinatie van het economische en begrotingsbeleid, ten uitvoer te brengen. De regering zal verder bijzondere aandacht besteden aan de aanbevelingen inzake het economische en begrotingsbeleid die door de EU voor elk land werden goedgekeurd.

Op de bijeenkomst van de Europese Raad en de top van staatshoofden en regeringsleiders van de landen van de eurozone op 26 oktober 2011 werd

een fundamentele stap gedaan: er werd immers beslist de Griekse schulden gedeeltelijk kwijt te schelden, de banken te herkapitaliseren, de European Financial Stability Facility (EFSF) meer slagkracht te geven en het principe van een scherper toezicht en een betere economische en budgettaire governance na te streven.

De regering zal pleiten voor bijkomende vooruitgang, zowel op het niveau van de Europese Unie als op het niveau van de eurozone. Daarbij zal er gestreefd moeten worden naar een betere regulering van de financiële markten, een betere coördinatie en een nauwere samenwerking in het budgettaire, economische, fiscale, sociale en werkgelegenheidsbeleid, en naar meer solidariteit tussen de lidstaten. Wat dat laatste betreft, zal de regering de oprichting van een agentschap voor schuldstabilisatie in de eurozone bepleiten. Dat agentschap zal zorgen voor het gemeenschappelijke beheer van de staatsschulden en de uitgifte van eurobonds mogelijk maken, zodat er voldoende nieuwe middelen gemobiliseerd kunnen worden om de investeringen en de groei aan te zwengelen.

Tevens zal de regering de snelle invoering van het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) steunen en erop toezien dat de voorwaarden voor steun aan een lidstaat of lidstaten die problemen hebben om hun staatsschuld te financieren, het economische herstel niet in gevaar brengen noch het sociale model van die landen structureel verzwakken. Het is ook belangrijk dat er opnieuw gunstige sociaaleconomische perspectieven geboden worden voor die landen.

De regering onderschrijft de Europese klimaatdoelstellingen op basis van een billijke verdeling van de lasten over de lidstaten en pleit voor een ambitieus Europees milieu- en energiebeleid. Europa zal ook moeten zorgen voor de ondersteuning van de burgers en de ondernemingen, met het oog op een rechtvaardige en sociaal billijke omschakeling naar een koolstofarme samenleving die minder grondstoffen verbruikt.

Overeenkomstig het programma van Stockholm verwacht de regering concrete resultaten van een nauwere samenwerking op het vlak van justitie en binnelandse zaken. België zal ook werk maken van een duidelijk gedefinieerde set gemeenschappelijke criteria, die een homogene evaluatie van asiendossiers mogelijk moet maken.

De regering onderschrijft onverkort de Europese ambitie om een prominentere rol te spelen op het wereldtoneel door een alomvattend en coherent Europees buitenlands beleid te ontwikkelen, met inbegrip van een veiligheids-, defensie- en ontwikkelingsbeleid. In volle respect voor de soevereiniteit van zijn lidstaten moet Europa op internationaal vlak met één stem kunnen spreken en samenwerking zo veel mogelijk stimuleren.

Ondermeer in het licht van de Arabische lente moet de Europese Unie haar nabuurschapsbeleid versterken en een bevoorrechte partner worden in het Midden-Oosten en in het Middellandse Zeegebied. België zal een pragmatische aanpak hanteren, gebaseerd op concrete projecten, waar ook instellingen als de Europese Investeringsbank (EIB) en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBRD) bij betrokken worden.

Europa moet zich opwerpen als een gedegen gesprekspartner voor de groei landen en de grote mogendheden. Zij moet ook een evenwichtige relatie met de Verenigde Staten consolideren, en een actief partnerschap met Afrika opzetten.

Europa moet werken aan het versterken van het multilateralisme. Ons land moet zijn positie bij de Verenigde Naties, maar ook in andere multilaterale organisaties, consolideren, en moet zijn plaats in informele groepen zoals de G20 versterken en daarbij bijdragen tot het legitimeren van de koers die zij willen volgen.

De verdere uitbreiding van de Europese Unie blijft een belangrijk thema op de Europese agenda. De regering onderstreept dat kandidaat-lidstaten niet alleen aan alle toetredingsvoorwaarden moeten voldoen, maar dat de Unie zelf ook klaar moet zijn voor een verdere uitbreiding en die kandidaat-lidstaten moet kunnen opvangen.

De regering sluit versterkte samenwerking niet uit, indien een beroep hierop nodig zou blijken.

In samenwerking met de deelgebieden zal de regering bijzondere aandacht besteden aan de omzetting van de Europese regelgeving.

3.4.2. De aanwezigheid van België op het internationale toneel

In een gemonialiseerde context zal het buitenlands beleid van de regering gestoeld zijn op waarden en op de verdediging van de Belgische standpunten en belangen in het buitenland, ondermeer via de economische diplomatie. Het regeringsoptreden zal er in dat verband in de eerste plaats op gericht zijn de versterking van de democratische instellingen, van de rechtsstaat en van het behoorlijk bestuur wereldwijd te bevorderen, met de grootste aandacht voor de eerbiediging van de mensenrechten. Tevens zal de focus gelegd worden op de vrijheid van meningsuiting, gendergelijkheid, sociale en klimaatrechtvaardigheid en de strijd tegen de doodstraf. In het kader van een op wederzijds respect gebaseerde benadering onderschrijft België het principe van de beschermingsverantwoordelijkheid (*responsibility to protect of R2P*). België zal zijn politiek van actieve samenwerking met de internationale strafhoven verder zetten.

De regering zal de thema's inzake vrede en democratie blijven ondersteunen bij de Europese instellingen en internationale organisaties. Het gebied van de Grote Meren en het Middellandse Zeegebied zullen in dat verband prioritaire aandachtspunten zijn.

In Centraal-Afrika zal België zich blijven inzetten voor het bevorderen van de rechtsstaat door de straffeloosheid tegen te gaan, inzonderheid bij seksueel geweld. Er zal geijverd worden voor een transparante exploitatie van de natuurlijke rijkdommen, ten bate van de lokale bevolking. België zal zijn inspanningen tot steun voor het behoorlijk bestuur en voor de strijd tegen de corruptie voortzetten. Ten slotte zal ze de regionale samenwerking aanmoedigen.

De revoluties in de Arabische landen betekenen de start van een nieuw tijdperk. De regering zal bijzondere aandacht besteden aan die jonge democratieën.

Verwijzend naar de Conclusies van de Raad van 8 december 2009 betreffende het vredesproces in het Midden-Oosten zal de regering ijveren voor een « snelle hervatting van de onderhandelingen met het oog op een tweestatenoplossing, waarbij de Staat Israël en een onafhankelijke en leefbare, democratische en niet opgedeelde Palestijnse Staat in vrede en veiligheid co-existeren ». De regering herinnert eraan dat « de Europese Unie geen wijziging zal erkennen van de grenzen van voor 1967, ook niet voor Jeruzalem, als die niet door de partijen is goedgekeurd ».

Aangezien er geen goede multilaterale relaties zijn zonder goede bilaterale relaties, zal België erover waken de bilaterale politieke en economische relaties met de groei landen, met de BRICS en met de Verenigde Staten te versterken.

België heeft een exportgerichte economie. Het sluiten van handels- en investeringsakkoorden is dan ook van vitaal belang voor onze bedrijven en voor de welvaart van ons land. Die akkoorden moeten de bescherming van onze economische belangen waarborgen, meer bepaald op het stuk van intellectuele eigendom, en moeten ook sociale en milieuclausules bevatten.

Op het Europese en internationale niveau wenst de regering een evenwichtig besluit van de WTO in het kader van de afsluiting van de Doha-Cyclus, met als doelstelling een eerlijke wereldhandel. In dat verband zal de regering ernaar streven de zogenoemde "diensten van algemeen belang" uit de commerciële onderhandelingen over handel te lichten en de « non trade concerns », waaronder het landbouwgedeelte (landbouw-uitzondering), mee te nemen in de onderhandelingen.

De regering pleit voor het revitaliseren en het eerbiedigen van het non-proliferatieverdrag. Zij zal op een besliste manier ijveren voor

internationale initiatieven met het oog op een verdere ontwapening – inbegrepen nucleaire - en voor een verbod op wapensystemen met een willekeurig bereik en/of die disproportioneel veel burgerslachtoffers maken.

Meer in het algemeen vormen terrorisme en cybercriminaliteit nieuwe bedreigingen van niet-militaire aard voor onze veiligheid. België zal zich in het kader van de internationale samenwerkingsverbanden krachtig inzetten voor de bestrijding van deze fenomenen.

Voorts zal België pleiten voor de ontwikkeling van een Europees beleid voor civiele crisisbeheersing; het is de bedoeling tot de oprichting van een Europees civiel hulpkorps van het type EU-FAST te komen.

De regering heeft grote ambities voor de Belgische diplomatie. Om haar de nodige middelen ter beschikking te stellen om deze te bereiken, zal de regering het netwerk van posten herzien. Tegelijk zullen er zowel geostrategische als geografische prioriteiten gesteld worden, zodat er een gericht beleid kan worden gevoerd.

Gezien de kerntaken van het departement en de evolutie van de Europese en internationale context zal ons netwerk van diplomatieke en consulaire posten ook moeten evolueren als gevolg van de oprichting van de Europese dienst voor extern optreden (EDEO), conform het Verdrag van Lissabon.

De verdediging van de Belgische economische belangen en het aantrekken van buitenlandse investeerders is een prioriteit voor ons land. In die zin zal het Belgische federale diplomatieke netwerk blijven werken in een logica van permanente samenwerking en uitwisseling ondermeer met de deelstaten. In die optiek zal de regering alle mogelijkheden te baat nemen om de organisatie van de Wereldtentoonstelling van 2017 in Luik te steunen.

De regering zal de indiening van de Belgische kandidatuur bij de internationale fora actief voorbereiden, waaronder de kandidatuur voor de VN-Mensenrechtenraad voor de periode 2015-2018 en voor de Veiligheidsraad voor de periode 2019-2020.

België zal waken over de voortzetting van de verbetering van de consulaire diensten ten voordele van de Belgen.

3.4.3. De hervorming van de Belgische defensie voortzetten

Defensie is één van de hoekstenen van het Belgisch buitenlands en veiligheidsbeleid. Defensie dient ten volle haar rol als verantwoordelijke en geloofwaardige partner van onze bondgenoten te blijven vervullen. De

globale ambitie van ons leger zal de inzet voor operaties in het buitenland mogelijk maken, zonder afbreuk te doen aan de opdrachten op nationaal grondgebied, zoals bijvoorbeeld de ontmanteling van schadelijke springstoffen, reddingsoperaties op zee en hulpverlening aan de bevolking in geval van rampen,...

Krachtens het Verdrag van Lissabon hebben we de mogelijkheid om een nieuwe impuls te geven aan een grotere militaire samenwerking binnen Europa. Om die reden zal de Belgische regering actief meewerken aan de oprichting en versterking van een Europese defensie, een essentiële basis voor een geloofwaardige buitenlandse politiek van Europa. Deze defensie zal Europa in staat stellen om meer evenwichtige en bijgevolg meer betrouwbare partnerships aan te gaan met onze bondgenoten, ondermeer binnen de NAVO.

Meer in het bijzonder engageert de regering zich om te pleiten voor versterkte samenwerking, daar waar dit nodig blijkt.

Om deze ambitie te realiseren en rekening houdende met dwingende factoren zoals het aantal manschappen en de budgettaire context, zal de regering steunen op een leger dat 32.000 personen telt (30.000 militairen en 2.000 burgers) tegen 2015. Aan de problematiek van de Human Resources zal een bijzondere aandacht gegeven worden, met eerbiediging van het sociaal overleg. Wat het personeel betreft, zullen de staven en de hogere kaders gerationaliseerd worden. De operationele eenheden zullen gevrijwaard blijven.

In dit kader zal de regering de opdrachten en taken van ons leger verfijnen, zowel op nationaal als op internationaal vlak. De regering zal tevens "niches of excellence" bepalen, waarin ons leger zich zal specialiseren, in overleg met onze Europese en NAVO-partners. Nog in deze context zal, waar mogelijk, een maximale pooling en sharing met onze Europese en NAVO-partners georganiseerd worden.

De Minister van Landsverdediging zal de regering een geactualiseerd meerjarenplan voorleggen dat met het vernieuwde vastgelegde ambitieniveau en de stand van uitvoering van het transformatieplan rekening houdt.

Het personeel heeft recht op een bruikbare en functionele werkomgeving, die beantwoordt aan alle normen van welzijn en veiligheid. Om die reden zal de Minister van Landsverdediging een infrastructuurplan uitwerken om deze doelstellingen te halen. Wat de vrijgekomen kwartieren en domeinen betreft, zal men een aangepaste procedure zoeken, bijvoorbeeld via een "vereenvoudigd" aankoopcomité.

Teneinde op termijn een betrouwbare partner te blijven, is het noodzakelijk de investeringsprogramma's te realiseren met het oog op de

adequate uitrusting van onze eenheden en personeel voor de uitvoering van hun opdrachten en de verzekering van hun veiligheid. Een investeringsplan voor Defensie voor de periode 2011 – 2014 zal zo snel als mogelijk voorgelegd worden. In het verlengde van het geactualiseerd investeringsplan, dat door de Minister van Landsverdediging zal voorgelegd worden, zal men nadenken over de problematiek van de vervanging op lange termijn van de grote uitrustingsprogramma's.

Om een gezonde leeftijdsstructuur te bekomen en de operationaliteit te waarborgen zal een nieuw statuut voor beroepsmilitairen opgesteld worden, dat ondermeer jonge militairen voor een korte duur laat rekruteren. De herziening van het militair statuut zal bijgevolg worden verdergezet, ondermeer wat betreft de mogelijkheid om een militaire loopbaan van het korte type in te voeren, zonder afbreuk te doen aan een belangrijke vereenvoudiging van deze reglementering. In deze context zullen de volgende elementen in aanmerking worden genomen: de attractiviteit van de militaire loopbaan, de mogelijkheden tot mobiliteit, de opleiding, ...

De regering zal permanent aandacht hebben voor de eerbiediging van het taalevenwicht binnen het leger.

De beslissingen inzake deelname aan buitenlandse operaties zijn van groot politiek en maatschappelijk belang en het is bijgevolg noodzakelijk deze een grotere democratische legitimiteit te geven. Artikel 167 van de Grondwet bepaalt: "§1. ...De Koning voert het bevel over de krijgsmacht, stelt de staat van oorlog vast alsook het einde van de vijandelijkheden." Vanuit de zorg om transparantie, in het licht van de recente ontwikkelingen (zoals voor Afghanistan, Libië, Libanon, ...) en in het geval van toekomstige operaties onder VN-mandaat, verbindt de regering er zich toe om het Parlement onmiddellijk te informeren en het bij de follow-up ervan te betrekken.

Wat betreft de follow-up van de lopende militaire operaties, eventuele wijzigingen ervan en de militaire partnerschappen, zal de regering samen met het parlement het meest adequate mechanisme zoeken om de doorstroming van informatie te verzekeren, met eerbiediging van de nodige graad van vertrouwelijkheid.

Wat betreft de militaire engagementen in het buitenland, zal de regering deelnemen aan operaties die gevoerd worden onder de auspiciën van de VN, de EU en de NAVO. In dit opzicht zal elk van de operaties, met inbegrip van de partenariaten, geëvalueerd worden vooraleer ze te verlengen.

De regering zal er in het bijzonder voor zorgen, in volle samenwerking met haar partners van de NAVO, EU en VN, dat een strategie en een kalender bepaald worden voor de terugtrekking van de Belgische troepen

uit Afghanistan vanaf 2012, met een definitieve terugtrekking ten laatste in 2014 (beslissingen van de Lissabon-top van november 2010), zonder een aanwezigheid ter plaatse, met andere partnerlanden, uit te sluiten om de heropbouw te ondersteunen.

Een ander belangrijk onderdeel van de operaties is het verder zetten van de militaire partnerschappen in Afrika, teneinde er ter plaatse de hervorming van de veiligheidssector te ondersteunen en mee te werken aan de oprichting van een professioneel nationaal leger, dat ten dienste staat van haar bevolking en de mensenrechten eerbiedigt.

In het kader van het nieuw strategisch concept van de NAVO, zal de regering waken over de eerbiediging van de volgende fundamentele principes: het behoud van de consensusregel inzake de besluitvorming en het ten laste nemen door elke natie van de kosten van haar eigen engagement. In het kader van de nieuwe HNS-beleid (Host Nation Support), zal de regering, naast de betrokken federale departementen, ook de deelstaten betrekken bij de onderhandelingen over de uitvoering ervan.

Geen enkele militaire actie zal overigens door België ondernomen worden zonder een VN-mandaat, daar waar het internationaal recht dit vereist.

De regering zal zich buigen over de toekomst van het Instituut voor Veteranen/Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers en zal streven naar een grotere rol van die instelling ten gunste van de veteranen en in het domein van de herinnering. In dat verband zal de regering de initiatieven voortzetten met het oog op de herdenking van het begin van de Eerste Wereldoorlog, 100 jaar geleden.

3.4.4. Voor een van respect getuigende, doeltreffende en coherente ontwikkelingssamenwerking

De regering verbindt zich tot het voeren binnen internationale instellingen van een solidair en efficiënt geïntegreerd beleid inzake ontwikkelingssamenwerking, in lijn met de inspanningen van de internationale organisaties. België zal alles in het werk stellen om de Millenniumdoelstellingen inzake ontwikkeling (MDO) met betrekking tot het uitroeien van armoede te helpen uitvoeren. De betrekkingen met de diverse partnerlanden zijn gestoeld op respect, ownership en transparantie. De regering zal rekening houden met de criteria voor behoorlijk bestuur van democratische instellingen, voor de eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.

Inzake financiering zal de regering de groei van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking in 2012 en 2013 bevriezen. De regering verzaakt evenwel niet aan de kwantitatieve doelstelling van 0,7% van het

BNI voor overheidsontwikkelingshulp, maar ziet zich helaas verplicht die tijdelijk te beperken wegens uitzonderlijke budgettaire omstandigheden.

Wat de kwalitatieve doelstellingen betreft, zal de regering toezien op duurzaamheid en efficiëntie; vanuit die insteek zullen de inspanningen geconcentreerd worden per sector, per thema en per regio. Zij zal verder een bijzondere aandacht blijven besteden aan het Afrikaans continent.

De regering verbindt zich ertoe de wet van 25 mei 1999 betreffende de internationale Belgische samenwerking te herzien en af te stemmen op nieuwe concepten en de internationale consensus. In het verlengde daarvan verbindt de regering zich ertoe de interne en externe evaluatiemechanismen voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking te evalueren. In voorkomend geval zal ze het Parlement een hervorming van deze evaluatiemechanismen voorstellen.

Om te zorgen voor een samenhangend Belgisch optreden inzake ontwikkelingssamenwerking zal bijzondere aandacht worden besteed aan de coördinatie van de verschillende betrokken actoren, zoals aan de ene kant de Directie-generaal ontwikkelingssamenwerking (DGD), en aan de andere kant, het Belgisch ontwikkelingsagentschap (BTC) en de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (BIO). Met deze synergie wordt een efficiënte besteding van de overheidsmiddelen beoogd. Meer efficiëntie moet ook tot lagere werkingskosten leiden. Uit dat oogpunt zal de regering een evaluatie van de activiteiten en investeringen van BIO opstarten.

De regering erkent de toegevoegde waarde en de eigenheid van de verschillende actoren en ziet in het bijzonder toe op de autonomie en de erkenning van de indirecte actoren (meer bepaald de ngo's). Dit houdt in dat er naar een evenwicht moet worden gestreefd, ook wat de toewijzing van de actiemiddelen tussen de diverse actoren van de Belgische ontwikkelingssamenwerking betreft.

De regering verbindt zich ertoe, met het oog op een betere coherentie, een interministeriële conferentie voor het ontwikkelingsbeleid in het leven te roepen.

Gelet op de toenemende speculatie op de voedselgrondstoffenmarkt zal de regering bij de internationale ad hoc-fora stappen ondernemen om de honger in de wereld te bestrijden. België verbindt zich ertoe de lokale en familiale landbouw ten bate van de eigen voedingsbehoeften te bevorderen. De regering verbindt er zich eveneens toe de processen tot verbetering van de productie en transformatieketen te steunen.

Tot slot zal België, met betrekking tot de schuldvorderingen ten aanzien van landen in het Zuiden, blijven ijveren voor de kwijtschelding van de schulden van de armste landen, met inachtneming van de regels van de

G8, het IMF en de Club van Parijs. De regering zal die schulden doorlichten en prioritair de schulden die gemaakt werden ten koste van de bevolkingen, opheffen. Ze zal actief de strijd aangaan met de aasgierfondsen op het internationale vlak.

BIJLAGE

Nota aan de Formateur

Modellen en hypothesen onderliggend aan de macro-economische projecties gebruikt in het kader van de simulaties van de hervorming van de bijzondere financieringswet (exclusief overdrachten van bevoegdheden)

De Koninklijke Bemiddelaar heeft op 25 oktober 2010 aan het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België gevraagd om de gevolgen tot 2030 van een aantal voorstellen tot hervorming van de bijzondere financieringswet te berekenen. Op 15 november 2010 hebben de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau een gedetailleerd verslag overhandigd aan de Koninklijke Bemiddelaar. Dit verslag, dat zowel betrekking had op de methodologieën als op de simulatieresultaten, werd voorgelegd aan zes academici en aan de toen onderhandelende partijen (CD&V, cdH, Ecolo, Groen, n-va, PS, sp.a).

Vanaf december 2010 hebben de koninklijke opdrachthouders simulaties opgemaakt van hervormingen van de bijzondere financieringswet, op hun eigen verantwoordelijkheid, maar steeds op grond van één of meerdere macro-economische scenario's en het methodologische kader van de Nationale Bank van België en het Federaal Planbureau die op 15 november 2010 door de zes universiteitsprofessoren werden bekrachtigd.

Gezien de noodzaak om de samenhang tussen de verschillende variabelen te garanderen (tussen demografische en macro-economische variabelen, tussen de macro-economische variabelen onderling, tussen nationale en regionale variabelen) en de noodzaak van onmiddellijke beschikbaarheid van geloofwaardige modellen werd vertrokken van de bestaande macro-economische en fiscale modellen van het Federaal Planbureau. Het betreft gedocumenteerde, voor beoordeling door de wetenschappelijke wereld beschikbare, modellen die worden gebouwd en gebruikt in het kader van de samenwerking met diverse nationale en internationale instellingen.

Op basis van het macro-economisch middellangetermijnmodel HERMES worden nationale macro-economische vooruitzichten ontwikkeld. Het middellangetermijnmodel HERMREG, ontwikkeld door het Federaal Planbureau, het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), l'Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique (IWEPS) en de Studiedienst van de Vlaamse regering (SVR), maakt het mogelijk om regionale macro-economische scenario's te simuleren die coherent zijn onderling en met de resultaten op nationaal vlak. Voor de projectie op lange termijn werd MALTESE ontwikkeld door het Federaal Planbureau voor de Studiecommissie voor de vergrijzing van de Hoge Raad van Financiën en voor de *Working Group on Ageing Populations and Sustainability* van het Europese EPC. Er werden daarnaast verschillende macro-economische scenario's uitgewerkt om de sensibiteit van de impact van de beoogde hervormingen ten aanzien van het macro-economisch klimaat te testen.

Alle projecties gaan uit van de veronderstelling van ongewijzigde belastingwetgeving. Dit impliceert dat de personenbelastingdruk geleidelijk toeneemt, gelet op de progressiviteit van deze belasting. De projecties inzake personenbelasting berusten op erkende methodologieën, waar op de meest geloofwaardige wijze wordt getracht te differentiëren tussen de nationale en regionale elasticiteiten. De recente basisgegevens die nodig waren voor de ramingen zijn afkomstig van de FOD Financiën en de FOD Economie. Onderstaande tabel (een gedetailleerde bespreking is opgenomen in bijlage in de methodologische nota 'Elasticiteit van de personenbelasting' van 15 november 2010) geeft de elasticiteiten weer voor het geheel van de personenbelasting betaald door de inwoners van een gewest en voor het geheel van het land. Op te merken valt dat de weerhouden elasticiteit voor het land enigszins lager is dan de hypothese die wordt gebruikt door de federale regering in de Algemene Toelichting bij de begroting. Ze is daarentegen hoger dan het verband tussen de groei van de personenbelasting en de belastbare basis zoals die werd vastgesteld gedurende de afgelopen 15 jaar, die de hervorming van de personenbelasting van 2001 en andere maatregelen gericht op een verlaging van de belastingdruk omvatte (dergelijke maatregelen worden niet voorzien in de vooruitzichten bij ongewijzigd beleid). In de simulaties kan, voor een gegeven elasticiteit van de totale door de belastingplichtige in een gewest betaalde belasting, de specifieke elasticiteit van het federale deel van de personenbelasting verschillen van deze van het regionale deel. Deze elasticiteiten werden gemodelleerd om overeen te stemmen met de verschillende mogelijke wijzen om de personenbelasting te regionaliseren.

Tabel 1   Elasticiteit van de totale personenbelasting per capita in reële termen ten opzichte van het belastbaar inkomen per capita in reële termen

---

Rijk	1,55
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1,56
Vlaams Gewest	1,54

Van juni tot augustus 2011 werden de macro-economische vooruitzichten (inclusief de varianten) geactualiseerd op verzoek van de Formateur. De bijgewerkte vooruitzichten houden rekening met de nieuwe nationale (Economische vooruitzichten 2011-2016 van mei 2011) en regionale vooruitzichten (Regionale economische vooruitzichten 2010-2016 van juni 2011), alsook met de vooruitzichten op lange termijn (Jaarlijks verslag van Studiecommissie voor de vergrijzing van juni 2011). Ze zijn gebaseerd op de recentste bevolkingsvooruitzichten (aangepaste gegevens april 2011). Ze houden echter geen rekening met de recentste informatie in de Economische Begroting van september 2011. Een gedetailleerde bespreking van de scenario's gaat in bijlage. De groeivoeten van het bruto binnenlands product in reële termen worden weergegeven in onderstaande tabel voor het scenario A2 (dat door de Formateur werd gebruikt als referentiescenario).

Tabel 2 Nationale en regionale economische groei in het scenario A2 van juni 2011
(bbp naar volume, veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, jaargemiddelden)

	2011-2020	2011-2016	2017-2020	2021-2030
Rijk	2,0	2,2	1,8	1,7
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1,9	2,1	1,7	1,6
Vlaams Gewest	2,1	2,2	1,8	1,8
Waals Gewest	1,9	2,1	1,7	1,6

Naast de documentatie over de gebruikte modellen die beschikbaar is op de websites van de bovenvermelde instellingen, hebben het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België een groot aantal methodologische verslagen en presentaties van de resultaten van de macro-economische scenario's opgesteld ter attentie van de koninklijke opdrachthouders (waarvan een aantal zich in bijlage bevinden). Het initiatief tot verspreiding van deze verslagen valt onder de bevoegdheid van de koninklijke opdrachthouders die er de institutionele bestemmingen van vormen.

Bijlagen:

- *Het macro-economisch kader*, Task force Federaal Planbureau- Nationale Bank van België Bijzondere Financieringswet, novembre 2010 ("Bijlage 1 - Macro-economisch kader van November 2010.pdf").
- *Complément au rapport « Le cadre macroéconomique » de Novembre 2010 : Ajout des scénarios D et D'*, Federaal Planbureau & Nationale Bank van België, 7 december 2010 ("Annexe 2 - Scenarios D et D'.pdf").
- *Le cadre macroéconomique - mise à jour de fin août 2011*, Federaal Planbureau, 26 augustus 2011 ("Annexe 3 - Cadre macroéconomique d'aout 2011.pdf").
- *Complément au rapport « Le cadre macroéconomique - mise à jour de juin 2011 » : Ajout d'une variante portant sur les navettes*, Federaal Planbureau, 16 juni 2011 ("Annexe 4 - Scenario A2_ALT.pdf").
- *L'impôt des personnes physiques en Belgique: une analyse macroéconomique*, Federaal Planbureau, Working Paper 1-98, april 1998 (Annexe 5 - WP L'impôt des personnes physiques.pdf).
- *Elasticiteit van de personenbelasting*, Federaal Planbureau & Nationale Bank van België, 15 november 2010 ("Bijlage 6 - Elasticiteit van de personenbelasting.pdf").
- *Augmentation de l'assiette d'imposition en pour cent du PIB et « coût du vieillissement »*, Federaal Planbureau, 31 mei 2011 ("Annexe 7 - Assiette d'imposition en pour cent du PIB et coût du vieillissement.pdf").